This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

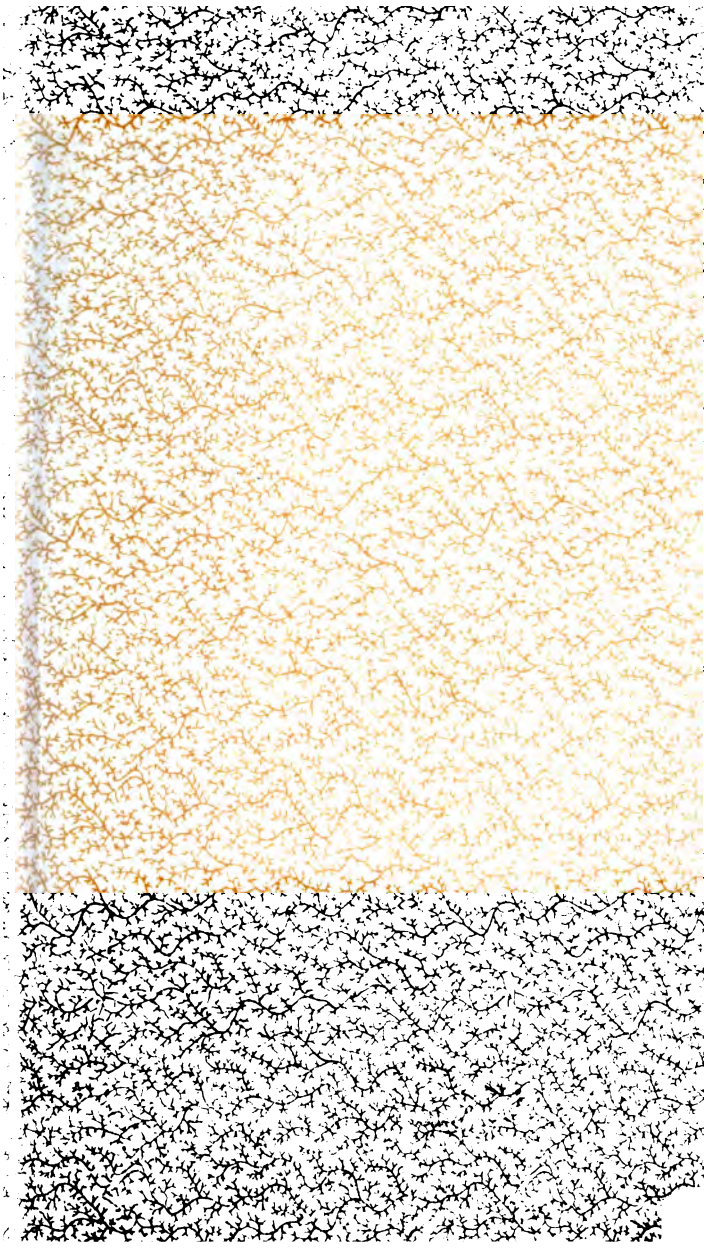

*NCQ

William Shakſpeare's

Dramatiſke Værker,

overſatte

af

P. F. Wulff,

Capitain i Søe-Etaten.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

Ottende Deel.

ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS NEW-YORK.

Kjøbenhavn,
Trykt paa F. Brummers Forlag hos C. Græbe.
1821.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

Kong Johan.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

Perſonerne:

Kong Johan.

Prinds Henrik, hans Søn; ſiden Kong Henrik den Tredie.

Arthur, Hertug af Bretagne, Søn af Gotfred, den ſidſte Hertug af Bretagne og Kong Johans ældre Broder.

William Mareſhall, Greve af Pembroke.

Gotfred Fitz Peter, Greve af Eſſex, Over-Dommer af England.

William Longſword, Greve af Salisbury. (1)

Robert Bigot, Greve af Norfolk.

Hubert de Burgh, Kongens Kammerherre.

Robert Faulconbridge, Sir Robert Faulconbridge's Søn.

Philip Faulconbridge, hans Halv-Broder, Slegfred-Søn af Kong Richard den Første.

James Gurney, Lady Faulconbridge's Betient.

Peter Pomfret, en Prophet.

Philip, Konge af Frankrig.

Ludvig, Kronprinds af Frankrig.

Erke-Hertugen af Østerrig.

Cardinal Pandulpho, Pavens Legat.

Melun, en fransk Adelsmand.

Chatillon, Gesandt fra Frankrig til Kong Johan.

Eleonore, Kong Henrik den Andens Enke, og Kong Johans Moder.

Conſtance, Arthurs Moder.

Blanca, Datter af Alphonſo, Konge af Caſtillien, og Kong Johans Søſter-Datter.

Lady Faulconbridge, Roberts og Philip Faulconbridge's Moder.

Herrer, Damer, Borgere af Angiers, Sheriff, Herolder, Officierer, Soldater, Bud, og andet Følge.

Scenerne: ſtundom i England, ſtundom i Frankrig

Kong Johan.

Første Act.

Første Scene.

Northampton. Et Pragtværelse i Paladset.

Kong Johan, Dronning Eleonore, Pembroke, Essex, Salisbury og Følge. Chatillon.

Kong Johan.

Nu, Chatillon, sig hvad vil Frankrig os?

Chatillon.

Saaledes, efter Hilsen, Frankrigs Konge
ved mig forkynder sig for Majestæten,
for Englands Riges laante Majestæt.

Eleonore.

Laant Majestæt! — Begyndelsen heel fielden.

Kong Johan.

Vær stille, gode Moder, hør Gesandten.

Chatillon.

Paa billig Retfærds Grund, Philip af Frankrig,
for Din afdøde Broder Gotfreds Søn,
Arthur Plantagenet, lovmæssig Fordring
nedlægger her paa Englands skiønne Øe,
samt Irland, Poictiers, Anjou, Touraine, Maine,
og beder Dig at lægge ned det Sværd,
som kun ved Vold behersker disse Lande,
og give det i unge Arthurs Haand,
Din Frænde og ret kongelige Herre.

Kong Johan.

Hvad følger hvis vi nægter Din Begiæring?

Chatillon.

Den stolte Tvang af vild og blodig Krig,
der styrte skal den som ved Vold regierer.

Kong Johan.

Her har vi Krig for Krig, og Blod for Blod,
Tvang imod Tvang; ill bort, svar Frankrig dette.

Chatillon.

Tag da af mig min Konges Feide-Tilsagn,
som mit Gesandtskabs yderligste Grændse.

Kong Johan.

Bring mit til ham, og reis herfra i Fred;
vær Du som Lynets Glimt i Frankrigs Øie;
thi før Du melde kan, jeg kommer der,
han Tordnen høre skal af min Kartov.

Nu bort! Vær Du Trompeter for vor Vrede,
og hæsligt Varsel om Jert eget Fald. —
Lad ham paa Veien have sikker Leide;
Besørg det, Pembroke — Chatillon, lev vel.

[Chatillon og Pembroke gaae.]

Eleonore.

Seer Du, min Søn, har jeg ei stedse sagt
at ærekarrig, ei Constance hviler
før hun har Frankrig og al Verden reist
mod Eder, for sin Søns Parti og Ret?
Det kunde været hindret, været bilagt
venskabelig ved lette Forbunds Pagt;
Nu tvende Rigers Skiebne maae afgjøres
ved frygteligste og ved blodigst Feide.

Kong Johan.

Vor stærke Magt, vor Ret betrygger os.

Eleonore.

Jer stærke Magt langt meer end Eders Ret;
hvis ei, da gik det galt med Jer og mig;
mit Indre hvisker det i Eders Øre,
men Himlen kun og J og jeg det høre.

[Sheriffen af Northamtonshire kommer ind og hvisker til Esser.]

Esser.

Min Konge, den besynderligste Strid
jeg end har hørt, for Eders Domstoel ventes

at vorde hørt. Maae Parterne indlades?

Kong Johan.

Ja, lad dem komme. [Sheriffen gaaer.]
Abbederne og Munke skal betale
hvad denne Trætte koster.

[Sheriffen kommer tilbage med Robert Faulconbridge og Philip, hans Slegfred-Broder.]

Hvo ere I?

Bastarden.

Jeg, Eders Undersaat, en Adelsmand
født i Northamtonshire, og som jeg troer,
den ældste Søn af Robert Faulconbridge;
en Kriger som fik Ridderslag i Felten
af Richard Løvehiertes tappre Haand.

Kong Johan.

Hvem er da Du?

Robert.

Den samme Faulconbridges Søn og Arving.

Kong Johan.

Er det den Ældste og er Arving Du?
det synes da I har ei samme Moder.

Bastarden.

I Sandhed, samme Moder, mægtige Konge,
det er vidt kiendt, og som jeg troer, een Fader;
men for fuld Sikkerhed om denne Sandhed,
jeg viser Jer til Himlen og min Moder,

jeg har en Tvivl, saa have mange Flere.

Eleonore.

Bagtaler, Fy; Din Moder Du beskiæmmer,
og kræmker hendes Ære ved Din Mistroe.

Bastarden.

Jeg, Frue? Nei, jeg har ei Grund dertil;
hvis han beviser det, da mister jeg
som mindst, fem hundred gode Pund om Aaret.
Mit Land, min Moders Ære Gud beskytte!

Kong Johan.

En vakker Karl. — Hvorfor, da han er yngst,
vil han affordre Dig Din Arvedeel?

Bastarden.

Jeg veed ei uden for at faae mit Land.
Dog eengang han for Slegfredbarn mig skiældte;
men om jeg er som han saa ægte avlet,
det lægger jeg end paa min Moders Hoved;
men at saa godt jeg avlet er, min Konge, —
(Fred med de Been, som havde denne Mode!)
lign sammen vore Aasyn, dom da selv,
dersom Sir Robert avlet har os begge,
og var vor Fader, og den Søn lig ham,
da gamle Robert, Himlens Gud jeg signer
paa mine Knæe, at jeg ei denne ligner.

Kong Johan.

Ei nu; hvad Galning har man sendt os her?

Eleonore.

Han noget har af Løvehiertes Træk,
og denne Stemme er med Hans beslægtet;
Seer I ei nogen Ligning med min Søn
i denne Mands udvortes større Omrids?

Kong Johan.

Mit Øie har hans Skabning undersøgt,
og finder den aldeles Richards. — Tael,
hvi fordrer Du Din Broders Arveland?

Bastarden.

Fordi han har et Halvfiæs som min Fader,
vil han mit Land med dette Halvfiæs have. (2)
med saadant Fiæs fem hundred Pund om Aaret.

Robert.

Min store Konge, da min Fader leved,
Jeg Broder nyttede min Fader ofte —

Bastarden.

Vel, vel, ved dette faaer I ei mit Land;
fortæl dog før om han min Moder nytted.

Robert.

Han eengang til Germanien, som Gesandt,
affendte ham, for der med Keiseren
høistvigtig Sag for Landet at forhandle;
Af hans Fraværelse drog Kongen Fordeel
og tog sin Boepæl i min Faders Huus.
Hvad han opnaaede der, jeg blues ved;

men Sandt er Sandt; thi See og Lands Udstrækning
min Fader og min Moder dengang skildte,
— saa har jeg ofte hørt min Fader tale —
da denne muntre Herre avlet blev.
Han paa sin Sotteseng ved Arv bestemte
sit Land til mig og døde i den Troe:
Phillip, min Moders Søn, var ikke hans;
thi ellers var han vandret ind i Verden
fuld fiorten Uger før den rette Tid;
derfor min Konge, giv mig hvad mit er:
min Faders Land, saa var min Faders Villie.

Kong Johan.

Min Ven, Jer Broder er af ægte Fødsel,
hans Moder har i Ægteskab ham baaren;
Var hun utroe, var Feilen hendes egen,
en Feil som alle Ægtemænd maae vove
der Hustrue tager. Sig mig, hvis min Broder,
der — som blev nylig sagt — hans Fader er,
nu havde som sin Søn affordret ham?
I Sandhed, Ven, Jer Fader havde paastaaet
sin Ret til Kalven af sin Koe, for Verden,
saa burde han; nu, hvis han var min Broders,
min Broder kunde ei affordre ham,
naar ei Jer Fader ham fornægtet — altsaa:
Min Moders Søn Din Faders Arving avlet;
Din Faders Arving faaer sin Faders Land.

Robert.

Har da min Faders Villie ingen Kraft,
der nægter ham det Land som er ei hans?

Baſtarden.

Ei mere Magt mig Arven at berøve,
end Villie til at avle mig, saa troer jeg.

Eleonore.

Hvad vil Du være helſt: en Faulconbridge,
og, lig Din Broder, ved Dit Land Dig fryde,
hvad eller Løvehiertes kaarne Søn,
berømt af Navn, men uden Land til Eie?

Baſtarden.

Min Dronning, saae min Broder ud som jeg,
og jeg som han, Sir Roberts Contrafei,
var mine Been to slige Pibeſtilke,
min Arm et udfyldt Aaleſkind, mit Anſigt
saa tyndt, at naar jeg bar paa Hatten
en Roſe skreg man: See, Trepennings Mynd-
ten! (3)
Og var jeg, med hans Skabning, Landets Arving,
da rørte jeg mig ei fra dette Sted,
gav Landet bort til ſidſte Fodebred
for ei Sir Rob at være, fæl og led. (4)

Eleonore.

Jeg lider Dig; vil Du Din Arv forlade
Dit Land ham give hen og følge mig,

jeg Kriger er og nu bestemt til Frankrig.

Bastarden.

Tag Broder, Du mit Land, jeg følger Skiebnen;
Dit Ansigt fik femhundred Pund om Aaret,
hvo giver fem Pence for det er bedaaret. —
Jeg følger Eder, Dronning, til min Død.

Eleonore.

Jeg vil at Du didhen for mig skal drage.

Bastarden.

Lands Skik og Sæd la'er Høihed forrest gaae.

Kong Johan.

Hvad er Dit Navn?

Bastarden.

Philip min Konge, saa mit Navn begynder,
Philip Sir Roberts Hustrues ældste Søn.

Kong Johan.

I Fremtid bær hans Navn, hvis Form Du bærer;
knæl ned som Philip, reis Dig meget større,
reis Dig Sir Richard og Plantagenet. (5)

Bastarden.

Min moderlige Broder, giv mig Haand,
min Fader gav mig Ære, Din gav Land;
Held mig at jeg blev avlet i den Stund,
Sir Robert tog i fremmet Land sit Blund!

Eleonore.

Det samme Lune som Plantagenet. —
jeg er Din Bedstemoder, kald mig saa.

Baſtarden.

Ved Hændelſe, min Dronning — ligemeget —
Man ſtundom lidt ulovligt fanger Skat;
er Vinduet lukt, man kryber over Gierde;
hvo Dagen nægtet er, han bruger Nat;
man vinder ſtedſe naar man er paa Færde.
Nær eller fiern, vel ſigtet Pilen rammer,
og jeg er jeg, hvorfra jeg ogſaa ſtammer.

Kong Johan.

Gaae Faulconbridge; endſkiøndt en landløs Ridder,
alt hvad Du ønſke kan Du nu beſidder. —
Kom Dronning, kom; kom Richard, vi maae ile,
til Frankrig flux, til Frankrig uden Hvile.

Baſtarden [til ſin Broder.]

Gid alting ſpire paa Din Mark og Vang,
fordi Du avlet er i lovlig Seng.

[Alle gaae uden Baſtarden.]

En Fødsbreds Ære bedre end jeg var;
men mangen Fødsbreds Land er ſtiiten gangen. —
Nu kan jeg hver en Pol til Dame gjøre, —
„God Dag Sir Richard" — „Tak, min kiære Ven;"
og er hans Navn Georg jeg ſiger Peter;
thi nybagt Ære let forglemmer Navne.
Ei for ſelſkabelig, ei for opmærkſom
ved min Forvandling. Nu ſom Reiſende

med min Tandſtikker ved Hans Høiheds Taffel,
og naar min Ridder-Mave er tilfreds,
jeg ſtanger mine Tænder, og adſpørger
om fremmed Land min Naboe. „Kiære Herre"
og ſtottet paa min Albue jeg begynder;
„Jeg beder Eder," ſee det var Hr. Spørgsmaal,
Hr. Svar han kommer ſom en A-B-C-Bog,
O, ſiger Svar: „Til Eders Tieneſte,
ſom I befaler, ſom I ſynes, Herre."
Nei, ſiger Spørgsmaal, „Bedſte Sir; Jer Mening;"
og ſaa før Svaret veed hvad Spørgsmaal vil,
undtagen høflig Præk og Complimenter
og Snak om Alper og om Apeniner,
om Pyrenæerne, om Floden Po,
henſlider Dagen ſig til Nadver-Tiden.
Saaledes det i fornemt Selſkab gaaer
og paſſer med det ſtigende Gemyt.
Den er ſom jeg et Slegfredbarn af Tiden,
der ei bemærker Dagens Skik og Sæder,
og ene ei i Sæder, Levemaade
udvortes Dannelſe og ydre Væſen,
men ved indvortes Kræfter ei udgyder
ſød, ſød Forgift for vor Tidsalders Tand,
See, dette uden Svig jeg øve vil,
og for at undgaae Svig jeg maae det lære;

thi det skal bane Veien for min Stigen. —
Hvo kommer der med Jil i Ridedragt?
Er det en Qvinde-Post? Har hun ei Husbond,
som foran hende blæse kan i Hornet?
[Lady Faulconbridge og James Gurney komme.]
O vee, det er min Moder; Gode Frue,
Hvad bringer Jer saa hastig her til Hoffet?

Lady Faulconbridge.

Hvor er den Træl, Din Broder? hvor er han,
som søger at berøve mig min Ære?

Baſtarden.

Min Broder Robert, gamle Roberts Søn,
den Kæmpe Kolbrand, denne tappre Mand?
er det Sir Roberts Søn, I søger her?

Lady Faulconbridge.

Sir Roberts Søn! O du forvorpne Skarn,
Sir Roberts Søn; hvi haaner Du Sir Robert?

Baſtarden.

James Gurney, lad en Stund os være ene.

Gurney.

Farvel da Philip.

Baſtarden.

Philip? Sladder! — James,
jeg meget snart Dig Løier skal fortælle.
[Gurney gaaer.]

Min Moder, jeg er ei Sir Roberts Søn;
Sir Robert kunde spliſt ſin Deel af mig
en Faſtedag, og ei mod Budet ſyndet;
Sir Robert kunde nok — dog lige ud:
Har han mig avlet? nei, han har ei kundet;
vi kiende ham, derfor min gode Moder:
Hvem ſkylder jeg min Tak for diſſe Lemmer?
Sir Robert var ei Mand for denne Læg.

Lady Faulconbridge.

Hvad, er Du med Din Broder ſammenſvoren?
Af Klogſkab burde Du min Ære hævde;
hvi denne Haanen, Du vanartige Slyngel?

Baſtarden.

Ei Slyngel, gode Moder, Ridder, Ridder,
her paa min Skulder bær jeg Ridderſlaget.
Men Moder, jeg er ei Sir Roberts Søn;
Sir Robert og mit Land jeg har mig fraſagt,
Mit Navn og lovlig Fødſel alt er borte;
derfor min gode Moder nævn min Fader,
en vakker Mand, jeg haaber, var det ikke?

Lady Faulconbridge.

Har Du fraſagt Dig Navn af Faulconbridge?

Baſtarden.

Saa hiertelig ſom jeg fornægter Diævlen.

Lady Faulconbridge.

Kong Richard Løvehierte var Din Fader

jeg blev forført ved lang og ivrig Beden,
ham Plads at give i min Husbonds Seng.
Gid Himlen denne Synd mig ei tilregne.
Du Frugten er af denne svare Brøde;
skiøndt nødt dertil, jeg derfor end maae bøde.

Baſtarden.

Ved Himlen, skulde jeg end engang fødes,
saa ønsked jeg mig ingen bedre Fader.
Der Synder er, som regnes ei paa Jorden,
og saa er Eders, den var ikkun Daarskab.
I maatte overgive Eders Hierte,
— nødvendig Hylding for almægtig Elskov. —
til den hvis Kraft og Styrke, uden Lige,
den tappre Løve kunde ei modstaae,
ei fri for Richards Haand sit Konge-Hierte. (5)
Den som med Magt udriver Løvehierter
en Qvindes vinder let. Min Moder, Ja,
modtag mjt Hiertes Tak for denne Fader!
Hvo vove tør at laste Din Idræt,
hans Siæl til Helvede jeg sender væk;
jeg for min Slægt fremstiller Eder, Frue,
de samtligen velsigne vil det Døgn,
da Richard avlet mig — og den skal grue
som tør fremstaae og sige: det var Løgn.

Anden Act.

Første Scene.

Frankrig. Uden for Murene af Angiers.

Paa den ene Side kommer Hertugen af Østerrig med Tropper, paa den anden, Philip, Konge af Frankrig, ligeledes med Tropper, samt Ludvig, Constance, Arthur og Følge.

Ludvig.

For Angiers velkommen, brave Østerrig. —
Arthur! Din Slægts den vældige Forløber,
Richard, som Løven revede sit Hierte,
og slog i Palæstinas hellige Krige,
fortidlig saae sin Grav ved denne Hertug; (6)
og for at giøre Fyldest mod hans Ætling,
er han paa vor Begiæring kommen hid,
med sine Bannere, Din Ret at hævde;
at sætte Skranker for en engelsk Ransmand,

Johan, Din Oncle, saare unaturlig.
Omfavn ham, elsk ham, byd ham Dit Velkommen.

Arthur.

Gud vil tilgive Løvehiertes Død,
naar I hans Æt tilbagegiver Livet,
og breder Krigens Vinger over Retfærd.
Med magtløs Haand jeg ønsker Jer velkommen;
men renest Kiærlighed boer i mit Hierte.
Velkommen vær for Angiers Porte, Hertug.

Ludvig.

Et ædelt Barn! Hvo vil ei staae Dig bi?

Østerrig.

Et velmeent Kys jeg trykker paa Din Kind
til Tegn og Indsegl paa mit rene Venskab.
Til Angiers og al Din Ret i Frankrig,
til hiin hvidkalkede, hiin blege Strandbred,
hvis Fod tilbagestøder Oceanet,
og fierner Øens Folk fra andre Riger;
Ei før hiint England, skildt fra faste Landet
ved sit havbygte Bolværk — stedse sikker,
og stolt og trodsende hver fremmed Hensigt —
Ei før dets yderste, dets vestre Hiørne,
som Konge hilser Dig; ei før, min Yngling,
paa Hiemmet tænker jeg, men bli'er i Vaaben.

Constance.

O, tag en Moders, tag en Enkes Tak,

til Eders ſtærke Haand ham giver Styrke
til bedre at forſkylde Eders Venſkab.

Øſterrig.

For dem er Himlens Fred, ſom løfte Sværdet
i ſaadan billig og retfærdig Strid.

Kong Philip.

Nu da, til Arbeid! Lad os rette Skiutſet
mod denne Stad, ſom ſætter ſig til Modſtand.
Kald frem forfarne Mænd i Krigerkonſten,
ſom kan det bedſte Angrebsſted udſpeide.
Om end for denne Stad jeg jordes ſkal;
om end i Franſkmænds Blod til Torvs vi vade,
ſaa vil vi vinde den for denne Yngling.

Conſtance.

Vent paa et Svar fra England med Geſandten,
at Sværd med Blod unyttig ei ſkal farves;
maaſkee kan Chatillon os ſuarlig bringe
den Ret i Fred ſom vi i Kamp vil fordre;
da ſkal vi angre hver en Draabe Blod,
ſom heed og ubeſindig Iil udſtte.

[Chatillon kommer.]

Kong Philip.

Fyrſtinde, undres! See, paa Eders Ønſke,
vort Budſkab Chatillon ankommen er. —
Hvad ſiger England? tael, ſiig hurtig frem.

vi vente rolig Dig, taal Chatillon.

Chatillon.

Da vend Jer fra den usselste Beleiring,
med al Jer Kraft, imod en større Kamp.
Ved Eders billige Begiæring. England
heel utilfreds sig rusker. Storm og Modvind,
som jeg har fristet, gav ham Tid at lande,
paa samme Tid som jeg, sin hele Magt.
Han retter sine Skridt mod denne Bye,
hans Hær er stærk, hans Krigere er tappre.
Hans Moder, Dronningen, er i hans Følge,
liig Ate, hun til Strid og Blod ham hvæsser, —(7)
fremdeles, Spaniens Infantinde Blanca,
samt en Bastard af den afdøde Konge,
og hele Landets meest forvorpne Ungdom,
utænksomme og vilde Eventyrer,
med Qvindekinder, men med Dragemod,
som hiemme deres Eiendom har solgt,
og bærer Fødselsretten stolt paa Ryggen,
for Lykken og for Skiebnen her at friste.
I Korthed, bedre Valg af tappre Siæle
som Englands Jordbund nu har oversendt,
har aldrig pløiet før den vrede Bølge,
til Vanheld og til Harm for Christenheden.

[Tromme høres.]

Nu deres Trommers Larm afbryder mig,

og dover mine Ord; de ere rede
til Underhandling eller Kamp, — vær snel.

Kong Philip.

Hvor heel uventet den Udrustning er!

Østerrig.

Jo meer uventet, destomeer vi maae
ethvert Forsøg til Kamp og Forsvar vække;
thi Modet stiger steds som Faren voxer,
velkommen være de, vi er beredt.

[Kong Johan kommer med Eleonore, Blanca, Bastarden, Pembroke og Tropper.]

Kong Johan.

Med Frankrig Fred, naar Frankrig os tillader
i Fred at drage ind i denne Bye!
Hvis ei, da blode Frankrig! Freden stige
til Himlen, medens vi, Guds Vredes Sending,
afstraffer dem, som med usæl Foragt
forjage vil hans milde Fred fra Jorden.

Kong Philip.

Med England Fred, naar denne Krig sig vender
til England atter, der i Fred at leve!
Vi elske England, og for Englands Skyld
vi under Vaaben-Byrden svede her;
og denne Møie burde være Din,
men Du saa langt er fra at elske England,
at Du dets rette Konge har fortrængt,

kuldkaſtet Rigets gamle Arvefølge,
ſtødt fra ſin Ret en Myndling, og voldtaget
dets Krones blye, jomfruelige Dyd.
Betragt engang Din Broder Gotfreds Aaſyn,
den Pande, diſſe Øine ganſke hans,
det lille Udtog indeholder alt
hvad gik i Grav med Gotfred; Tidens Haand
en vældig Bog deraf forfatte vil;
thi Gotfred var Din ældre fødte Broder,
og her hans Søn; England var Gotfreds Ret
og Gotfreds Ret er Arthurs; — I Guds Navn,
hvor gaaer det til, at Du er kaldet Konge,
naar Livſens Blod i denne Tinding banker,
ſom værdig Kronen er Du Dig anmaſſed?

Kong Johan.

Fra hvem har Du den ſtore Fuldmagt, Frankrig,
i denne Poſt, at kræve mig til Regnſkab?

Kong Philip.

Fra hiin ophøiede Dommer, ſom fremdriver,
i ædelt Kongebryſt, den høie Tanke
at hævde Ret og ſtraffe hver en Falſkner.
Ved denne Fuldmagt jeg anklager Dig,
og ved dens Hielp jeg haaber Dig at revſe.

Kong Johan.

Du voldſom Myndighed paatager Dig.

Kong Philip.

Nei, Voldsmands Myndighed jeg kun nedtrykker.

Eleonore.

Svar Frankrig, hvem er det som bruger Vold?

Conſtance.

Din Søn, som Herrebud anmasſer sig.

Eleonore.

Bort, Skiændige! Drot Din Baſtard skal være,
at Du som Dronning Verden trykke kan.

Conſtance.

Min Seng saa reen var stedse for Din Søn,
som Din var for Din Husbond; denne Dreng
er Gotfred ligere i Træk end Du
og Din Johan i Sæder, skiondt I ere
som Regn og Vand, som Satan og hans Moder.
Baſtard, min Søn! Nu ved min Siæl, jeg troer
hans Fader aldrig var saa ærligt ablet;
det kan han ei, thi Du var jo hans Moder.

Eleonore [til Arthur.]

En herlig Moder, som Din Fader haaner!

Conſtance.

En Bedstemoder som vil haane Dig!

Østerrig.

Stille!

Baſtarden.

Hør Raaberen. (7)

Østerrig.

Hvem Diævelen er Du?

Bastarden.

Een som vil lege Diævlespil med Eder,
hvis jeg maae ene gribe Jer i Skindet.
I Haren er, om hvem Ordsproget gaaer,
at døde Løvers Skiæg den modig plukker.
Faaer jeg Jer fat, jeg røge vil Jer Skindpels;
Pas vel derpaa, det skeer, for vist, det skeer.

Blanca.

O, herligt klædte ham den Løvehud,
som selv i Kamp han rovede fra Løven.

Bastarden.

Saa pynteligt den dingler paa hans Skuldre,
som paa en Æsels Ryg, Alcides's Hud.
Snart, Æsel, jeg den Vægt vil fra Dig tage,
hvis ei, det skal i Dine Skuldre knuge.

Østerrig.

Hvad knager hist? hvo døver vore Øren
med Overflod af overflødig Snak?

Kong Philip.

Ludvig, bestem hvad her udrettes skal.

Ludvig.

I Qvinder og I Daarer, stille dog —
Nu Kong Johan hør min Begiærings Sum:
England og Irland, Anjou, Touraine, Maine,

i unge Arthurs Navn af Dig jeg fordrer;
vil Du afstaae dem, og nedlægge Vaaben?

Kong Johan.

Nei, for mit Liv — jeg trodser, Frankrig, Dig.
Fortroe Dig til mig, Arthur af Bretagne,
og jeg af Kiærlighed Dig giver meer
end Frankrigs feige Haand for Dig kan vinde.
Giv efter, Dreng.

Eleonore.

Kom, Barn, til Bedstemoder.

Constance.

Gaae Barn, gaae til Din Bedstemoder, Barn;
giv Bestemoder Riget, og til Giengield
Du Blommer faaer og Kirsebær og Figner;
Den gode Bestemoder!

Arthur.

Stille, Moder!
O gid jeg var nedsiunken i min Grav,
jeg er ei værd den Larm man gior for mig.

Eleonore.

Den Arme græder ved sin Moders Spot.

Constance.

Nei Spotten Eders er, hvad han end gior;
ei Moders Haan, men Bedstemoders Uret
fremlokker af hans Øine disse Taarer,
dem Himlen som et Underpant vil tage;

ja, de chrystalne Perler røre Himlen
til Retfærd imod ham og Hevn mod Eder.

Eleonore.

Du Jordens, Himmelens Bagvaskerinde!

Constance.

Du Jordens, Himmelens Fornærmerinde!
Kald mig Bagtaler ei; men Du og Dine
anmasser Jer den Kongemagt og Ret,
som dette undertrykte Barn tilhører;
Han er en Søn jo af Din ældste Søn,
ulykkelig ved intet uden Dig.
Det stakkels Barn hiemsøges af Din Synd
og Skriftens Udsagn hviler tungt paa ham,
da han er kun i andet Led den Slægt,
som udgik fra Dit udaadsvangre Skiød.

Kong Johan.

Vanvittige, hør op.

Constance.

Jeg kun tilføier:
at ene han for hendes Skyld ei revses,
men Gud har Synden selv og Straffen lagt
paa fierne Slægt, der lide skal for hende;
selv hendes Søn for hende revset bliver,
thi hun et Tugtens Riis for Alle er;
især paa dette Barn faldt Straffen tungt,
Forbandelse derfor skal ramme hende! (9)

Eleonore.

Du fule Skiændegiæst, et Testament
har stødt Din Søn fra Kongemagt og Throne.

Constance.

Hvo tvivle tør? Et Qvinde-Testament!
en nedrig Bedstemoders sidste Villie!

Kong Philip.

Fyrstinde, stille, eller tael med Maade.
I vor Nærværelse det sig ei sømmer
at igientage disse fæle Toner. —
Lad en Trompeter kalde frem paa Muren
de Mænd af Angiers, og lad os høre
om Arthur, om Johan de hylde vil.

[Lyd af Trompeter. Borgere komme frem paa Murene.]

Første Borger.

Hvo er det, som til Murene os kalde?

Kong Philip.

For England Frankrig.

Kong Johan.

England for sig selv,
I Mænd af Angiers, mit elskte Folk —

Kong Philip.

I elskte Folk, I Arthurs Undersaatter,
vor Trompet kaldte Jer til Underhandling.

Koug Johan.

For Eders eget Bedste, hør os først:
De franske Bannere som vaie nu
i Øiesynet af Jer gode Stad,
er rykket hid til Jer Fordærv og Skade.
Kartovens Svælg er fyldt med Raserie
og stillet er den alt for at udspye
Metallets Harm og Nag mod Eders Mure.
Alt er beredt til blodigste Beleiring,
og ubarmhiertig Fremfart af de Franske,
for Stadens Øie, Eders Porte true.
Var vi ei her da disse sovende Stene,
som nu, et Belte ligt, omgiorder Eder,
losrevne var fra deres faste Kalkfeng,
og paa Ruinerne, blodgierrig Magt
var stormet ind og Eders Fred forstyrret.
Men ved at see os, Eders ægte Konge,
— som møiefuld, med iilsom snelle Skridt,
for Eders Porte har en Modvægt bragt,
som Rist i Stadens Kinder kan afværge —
mærk det, de Franske søgte Underhandling,
og nu, istædet for ildklædte Kugler,
som skulde feberryste Eders Mure,
de skyde glatte Ord i Røg indsvøred,
som rangle Troløshed for Eders Øren;
troe dem som de fortiene, gode Borg're.

For Eders Konge lukker op, hvis Kræfter
udmattede ved Daad og iilsom March,
i Eders gode Stad et Herberg fordre.

Kong Philip.

Naar jeg har talt, da svare I os Begge.
See ved min høire Haand, hvis Varetægt
høitidelig indviet er hans Ret
som fatter den, staaer Prinds Plantagenet,
en Søn af denne Voldsmands ældre Broder,
og Konge over ham og alt hans Eie.
For denne søndertraadte Ret, vi træde
i Krigerpomp, paa Sletten for Jer Stad,
og er mod Jer ei mere fiendtlig stemt
end Tvangens Lov for giæstevenlig Iver,
til Hielp for dette undertrykte Barn,
samvittighedsfuld byder. Vær da villig,
med skyldig Ærefrygt, at hylde ham,
som hyldes bør, og dette er Prinds Arthur;
da vore Vaaben, liig en Biørn med Mundkurv,
kun frygtelig for Synet, vorder sløve;
Kartoverne skal deres Harme spye
ud imod Himlens Skyer, som ei kan saares,
og ved et signet, froe Tilbagetog,
med hele Hielme, med udragne Sværde,
vi vil det muntre Blod igien hiembære,
som bragtes hid at sprudle for Jer Stad,

og lade Jer i Fred med Viv og Børn.
Men hvis som Daarer I vort Tilbud afslaae,
saa troer ei Eders gamle Mures Runding
kan skiærme Jer mod Kampens Sendinge;
selv ei, om disse Engelskmænd i Vaaben
var leiret inden dens ujevne Omkreds.
Sig da, vil Eders Stad os kalde Herre,
udi dens Navn vi har opforbret den?
hvad eller, skal vi give Tegn til Angreb,
og vade til vor Eiendom i Blod?

Første Borger.

Vi ere Englands Kongens Undersaatter,
for ham og i hans Navn vi holde Byen.

Kong Johan.

Erkiender Kongen da, og aabner for ham.

Første Borger.

Det kan vi ei, den sig som Konge viser
den vil vi vise Troskab; indtil da
er vore Porte lukt for hele Verden.

Kong Johan.

Beviser Englands Krone Kongen ei?
hvis ei, af Englands Rod jeg bringer Vidner,
togange femten tusind brave Siæle —

Bastarden.

Og nogle Slegfredbørn.

Kong Johan.

Som vil med deres Liv vor Ret bevise.

Kong Philip.

Ei færre og ei mindre Ædelbaarne —

Baſtarden.

Dog nogle Slegfredbørn?

Kong Philip.

Staae for hans Blik og Fordringen modſige.

Førſte Borger.

Til I beſtemme kan hvis Ret er værdigſt,
vi, for den Værdigſte, fra Eder Begge
tilbageholder den.

Kong Johan.

Da Gud tilgive
de Syndere hvis Siæle, før det dugger
bortflyttet er til Evighedens Bolig,
i Kamp og Feide for vort Riges Konge!

Kong Philip.

Amen! Til Heſt, I Riddere! Til Vaaben!

Baſtarden.

Sanct George, ſom Dragen ſlog, og ſtedſe ſiden
paa min Vertindes Skildt paa Heſten traver,
lær os at fægte! [til Øſterrig.]
Ven, var jeg i Hulen
med Jer Løvinde, Ven, en Øres Hoved
jeg fæſtede til Eders Løvehud,

og giorde Jer til et Uhyre.

Østerrig.

Stille.

Bastarden.

O skiælv, hvis I kan høre Løvens Brøl.

Kong Johan.

Drag op paa Sletten, hvor i bedste Orden
vi alle vore Tropper kan udstrække.

Bastarden.

Da iler, for at vinde bedste Standpunct.

Kong Philip.

Saa være det. — [til Ludvig.]
Og paa den anden Hoi
befaler Resten hen. — Gud og vor Ret!

[Alle gaae.]

Anden Scene.

Samme Sted.

[Fægtning og Angreb; derpaa Tilbagetog. En fransk Herold med Trompeter nærmer sig Stadens Port.]

Fransk Herold.

I Mænd af Angiers, aabn Porten vidt
for unge Arthur, Hertug af Bretagne,
som har i Dag, ved Frankrigs Haand udrettet
sær Daad for Graad af mangen engelsk Moder,

hvis Sønner paa den blødende Grund er ſpredte;
og mangen Enkes Husbond krympende
omfavne koldt den blodbeſtænkte Jord.
Nu Seiren leger glad med lidet Tab
paa Frankrigs Faner, ſom i Luften dandſe,
de triumpherende ſnart drage hid
for at udraabe Arthur af Bretagne,
ſom Englands og ſom Eders rette Konge.

[En engelſk Herold kommer med Trompeter.]

Engelſk Herold.

Fryd! Mænd af Angiers, ring Eders Klokker;
thi Kong Johan, Jer Konge, nærmer ſig
med Herſkerbud paa denne varme Dag!
De Sølver-Vaaben, ſom hans Hær hidbragte
forgyldt med Franſkmænds Blod igien hiembæres.
Ei nogen Fiederbuſk paa engelſk Hielm
blev af en Franſkmands Spyd til Jorden ſlagen,
og Vannerne de ſamme Hænder pryde,
ſom droge dem, da først vi brøde op.
Hiſt komme, lig en munter Jæger-Skare,
de brave Engelſkmænd, med Purpur-Hænder,
beſprængt med Blod af faldne Fiendehær;
thi aabner Portene for Seirens Sønner.

Første Borger.

Herolder, fra vort Taarn vi ſkuet har

ethvert Tilbagetog og hvert et Angreb
af begge Hærene; men Seiren ei,
saavidt vi skionne kan, til Nogen smiled.
Blod kiøbte Blod, og Slag har svaret Slag,
Magt stod mod Magt, og Styrke stred med Styrke;
de lige er — saa er vort Sind for Begge.
Til een sig viser størst, vi holde Staden
for ingen af dem og dog for dem Begge.

[Fra den ene Side kommer Kong Johan med Tropper, samt Eleonore, Blanca og Bastarden; fra den anden Side: Kong Philip, Ludvig, Østerrig og Tropper.]

Kong Johan.

Har, Frankrig, Du end mere Blod at spilde?
Siig, skal vor Retfærds-Strøm ei rolig flyde?
hvis Løb, oprørt ved Dine Dæmninger,
forlader vandte Gang og oversvømmer,
forstyrret i sin Fart, Din nære Strandbred,
hvis Du dens Sølverbæk ei hurtigt giver
et fredeligt Udløb til Oceanet.

Kong Philip.

England, Du har en Draabe Blod ei spared,
i denne haarde Prøve, meer end Frankrig;
maaskee tabt meer — ved denne Haand, som byder
her under denne Himmelegn, jeg sværger:
For vi nedlægge vore Retfærds Vaaben,

vi ſtyrte Dig, mod hvem de bleve dragne,
hvis ei, jeg vil de Dodes Tal formere;
det Pergament, ſom Kampens Udfald gjemmer,
ſkal prange med en falden Konges Navn.

Baſtarden.

Ha, Majeſtæt! hvor høit Din Ære ſvæver
naar Kongers koſtelige Blod opflammes!
Nu Døden ſine Klævebeen forſtaaler,
og Kriger-Sværde blier hans Klør og Tænder.
Ved ſaadan Feſt han knaſer Helteklod
ſaalænge der blandt Kongerne er Feide.
Hvi ſtaae de Kongehære ſom forſteneð?
Raab Konger, Mord! Afſted til blodig Slette,
I lige Magter, Ild omſpændte Ånder,
Den Enes Fald den Anden Freden ſikrer,
og indtil da, Mord, Kamp og Blod og Død!

Kong Johan.

For hvem af os har Staden ſig erklæret?

Kong Philip.

For England, Borgere, tael, hvem er Konge?

Førſte Borger.

Kongen af England, naar vi kiende ham.

Kong Philip.

Kiend ham i os, ſom her hans Ret beſkytter.

Kong Johan.

Kiend ham i os, vi er vor egen Fuldmagt,
i fuld Besiddelse af vor Person,
vor egen, Angiers's, og Eders Herster.

Første Borger.

En større Magt end vi benægter dette,
og til Det bliver afgiort, giemme vi
vor Fordums Tvivl bag vore stærke Porte;
beherskет af vor Frygt, indtil vor Frygt
forlader os ved een erklæret Herster.

Bastarden.

Ved Himlen, disse Daarer haane Eder;
de staae i Sikkerhed paa deres Mure,
som ved et Skuespil, og gabe rolig
til Eders morderiske Dødsens Optrin.
I begge Konger lytte til mit Ord:
Som i Jerusalem, Oprørerne,
giør Fred en Stund og med forenet Magt
vend Eders Styrke imod denne Stad.
Fra Øst til Vest nyt, Frankerig og England,
Kartoverne til Mundingerne ladte,
til deres Rædselslyd har rystet ned
steenhaarde Ribbeen af den trodsige Stad. —
Med disse Uslinger jeg vilde lege,
til nindhegnet, Ødelæggelsen

dem lod saa nogne som den tomme Luft.
Det giort, da handle hver med egen Styrke,
de sammenblandte Faner skiller atter,
vend Bryn mod Bryn og blodigt Spyd mod Spyd,
og i et Nu vil Lykken kalde frem,
frá en af Siderne, sin valgte Yndling,
hvem den udkaaret har til Dagens Gunst
og kysse ham med en glorværdig Seier.
Mit vilde Raad I hylde, mægtige Stater?
Maaskee det smager lidt af Politiken?

Kong Johan.

Ved Skyen som sig hvælver over os,
det staaer mig an — skal vi os ene, Frankrig,
og sloife denne Stad til Grunden ned,
og saa dens Konge ved et Slag bestemme?

Bastarden.

Nu, føler Du som sig en Konge sømmer;
er Du som vi af denne Stad forhaanet?
da vend Du Mundingen af Dine Stykker,
som vores vi, mod disse frække Mure,
og naar til Grunden den er Støv og Gruus,
da mod hinanden styrt med Pantser hvælvet,
gior Underdaad for Himlen eller Helved!

Kong Philip.

Saa være det, sig, hvor vil I angribe?

Kong Johan.

Fra Westen Ødelæggelsen vi sende
i Stadens Barm.

Østerrig.

Fra Norden jeg.

Kong Philip.

Fra Syd vor Tordenskye
en Kugleregn skal styrte i den Bye.

Bastarden [aflides.]

Fra Nord til Syd — o, hvilken herlig Dyst,
de Tvende skyde mod hinandens Bryst,
jeg hidser dem — [høit] Til Kamp! til Slag!
til Mord!

Første Borger.

Hør os, I store Konger, hør et Ord,
og Fred jeg viser Jer og Venskabs Forbund.
Skiænk dem som her, et Offer blev for Kampen,
skiænk Livet dem, til Død paa Sotteseng;
thi hør mit Ord, I mægtig store Fyrster.

Kong Johan.

Siig frem, vi ere villige at høre.

Første Borger.

Fyrstinde Blanca, Spaniens Datter, er
i Slægt med England. Seer til Aarene
af Kronprinds Ludvig og den skionne Mø.
Naar munter Elskov efter Skionhed leder,

hvor findes den vel større end hos Blanca?
Naar Kiærligheden kydsk vil hylde Dyden,
hvor er den mere luttret end hos Blanca?
Og naar ærgierrig Elskov søger Fødsel,
hvis Aarer har saa ædelt Blod som Blancas?
Juſt som hun er i Skionhed, Dyd og Fødsel,
Fuldkommenheden selv, saa er og Prindsen;
om ei fuldkommen, siig, han er ei hende;
og atter hun aldeles intet mangler
naar det en Feil ei er, hun er ei ham.
Af en ophøiet Mand han er det Halve,
som ene kun ved hende kan fuldendes.
Hun er det Halve af det Mesterværk,
men i ham er Fuldkommenhedens Fylde.
To slige Solverbække, naar forened,
forherliger de Bredder, dem indslutte;
Ved disse tvende Strømmes Sammenløb,
I Bredderne, o Konger, være skal
naar disse elskte To I sammenknytte.
Det Forbund virker meer end Skud og Stormgang
mod vore stærke Porte; den Forening
— end mere snart end Krud kan sprænge Flint —
vidt aabner Stadens Mundinger, og Alle
indlades skal. — Men uden denne Pagt,
er det oprørte Hav ei halv saa dov,
ei Løven mere kiek, ei Bierg og Klipper

meer ubevægelig, nei Døden selv,
i vildest Harm, ei halv saa fast bestemt
som vi, at holde Staden.

Bastarden.

Hvilken Stormvind,
som ryster Dødens gamle raadne Beenrad
af Pialterne. En Mund, stor som et Svælg,
der spytter Død og Bierge, Søe og Klipper,
og er med vilde Løver saa fortrolig
som trettenaarig Pige med sin Hund!
Hvad Kanoneer har avlet den Krabat?
Han spyer Kanoner, Ild og Røg og Knald,
han giver Bastonade med sin Tunge;
Han prygler vore Øren, hvert hans Ord
slaaer beder fra sig end en knyttet Næve.
Jeg aldrig før ved Ord var saa fortumlet,
selv ei da jeg Papa Sir Robert kaldte.

Eleonore.

Søn, lyt til denne Pagt, stift den Forening,
og Blanca giv en værdig Brudeskat;
ved dette Baand saa sikkert Du befæster
Din tidt modsagde Ret til Englands Krone,
at hiin Grønskolling, Søel til Modenhed
skal mangle for den Blomst, som Frugt ham lo-
ved.
Jeg Bifald læse kan i Frankrigs Øie,

Seé hvor de hviske, træng paa dem imedens
Ærgierrigheden endnu dem besiæler;
at Iveren, blødgjort ved lette Puft
af stumme Bønner og Medlidenhed, (10)
sig stiøner ei til hvad den var tilforn.

Første Borger.

Besvarer ei de tvende Majestæter
vor haardt betrængte Stads velmeente Forslag?

Kong Philip.

Tael England først; thi England var den Første
som har til Byen talt; — hvad siger J?

Kong Johan.

Hvis Dauphin der, Din prindselige Søn,
i denne Skiønheds Bog „Jeg elsker" læser,
skal hendes Medgift være lig en Dronnings;
da skal Anjou, Poictiers, Touraine, Maine
og alt hvad der paa denne Side Havet,
— undtagen denne Bye vi nu beleire —
vor Krone og vort Herskab er pligtskyldig,
forgylde Brudesengen, og med Titler
samt Magt og Ære saa berige hende,
som hun i Skiønhed, Ynde og i Fødsel
opveier hver Prindsesse her i Verden.

Kong Philip.

Hvad siger Du? sku i Prindsessens Aasyn!

Ludvig.

Saa gior jeg, og jeg seer i hendes Øie
et Under, ja et-underfuldt Mirakel;
min egen Skygge staaer i hendes Øie,
som, skiøndt det kun er Skyggen af Jer Søn,
til Soel forvandles, og gior mig til Skygge.
Tilforn jeg aldrig elsket har mig selv,
før nu mig selv indfattet her jeg seer,
og i de Øines skiønne Speil afbildet.

[Taler sagte med Blanca.]

Bastarden.

I hendes Øines skiønne Speil afbildet! —
Hængt op i hendes Pandes mørke Skrammer!
I hendes Hierte jordet! — Han er hildet
som Kiærligheds Forræder. — Hvilken Jammer,
at han skal være hildet, jordet, hængt,
og slig en Lykke for en Slyngel slængt.

Blanca.

Min Oncles Villie stedse min skal være;
hvis han hos Eder noget seer, ham tækkes,
kan saare let jeg være af hans Mening;
og meer oprigtigt talt, hvis I det ønsker
jeg til min Kiærlighed det anbefaler,
og uden Smiger, Prinds, alt hvad jeg seer
hos Eder, er ei Kiærlighed uværdig,
og endelig, jeg intet seer hos Eder,
— om Dadlesygen selv Jer Dommer blev —
som kan paa nogen Maade Had fortiene.

Kong Johan.

Vi vil selv høre dem, hvad siger Blanca?

Blanca.

At hun sin Ære sætter i at gjøre
hvad Eders Viisdom her befale vil.

Kong Johan.

Tael da min Prinds, sig, kan I elske Blanca?

Ludvig.

Nei, spørg om jeg den Ekkov kan undvære,
thi hende elsker jeg høist uforstilt.

Kong Johan.

Da giver jeg Volqueſſen, Touraine, Maine,
Poictiers og Anjou; disse fem Provindser
til Dig med hende, og endvidere
ser gang fem tusind Mark i engelsk Mynt. —
Philip af Frankrig, lad Din Søn og Datter
himanden give Haand, hvis Du samtykker.

Kong Philip.

Saa være det — samføier Eders Hænder.

Østerrig.

Og Løberne; jeg kan forsikkre Jer,
i min Tid man ei heller glemte sligt.

Kong Philip.

Nu Anglers's Borgere, aabn Eders Porte;
indlad det Venskabsbaand I selv har knyttet.
I Sanct Matias Kirke vil vi strax

Formælingen høitideligen feire.
Er Frue Constance ei nærværende?
I Sandhed nei; thi denne Ægtepagt,
var hun tilstæde, havde Modstand mødt.
Hvor er hun med sin Søn, sig frem, hvo veed det?

Ludvig.

I Eders Høiheds Telt, nedslaaet og sørgfuld.

Kong Philip.

Paa Ære, dette Forbund, her afsluttet,
for hendes Sorg er ringe Lægemiddel. —
Min Kongelige Broder, sig hvorledes
beroliges den fyrstelige Enke?
For hendes Ret at hævde, kom vi her,
som Himlen veed, en anden Vei har taget
til egen Fordeel kun.

Kong Johan.

Vi heler alt:
Til Grev af Richmond, Hertug af Bretagne
Prinds Arthur vi ophøier; denne Stad
skal dertil være hans. Kald Frue Constance,
et hastigt Bud til denne Høitidsfryd
indbyde hende strax! — Vi skal, jeg haaber,
om ei opfylde hvert af hendes Ønsker,
dog paa en Maade tilfredsstille hende,
og derved standse hendes Skrig og Raab.
Afsted, saa godt som Hurtighed tillader

til denne ei betænkte Høitidsfest.

[Alle gaae uden Baſtarden. Borgerne gaae tilbage fra Murene.]

Baſtarden.

O Verden! Konger! Forbund! Lutter Galſkab!
Johan, for Arthurs hele Ret at røve
har villig ſkildt ſig ved en Deel; og Frankrig,
— til Vaaben kaldet af Samvittigheden —
der drog til Felts af Chriſtenkiærlighed,
ſom Herrens egen Kriger, laaner Øre
til denne Sledſke, denne Forſæts-Vexler,
den Kobleriſke, ſom leder Troſkab vild,
den Løfte-Bryder, ſom fra alle vinder
fra Konge, Betler og fra Gamle, Unge;
— fra Moen ſom har intet meer at tabe
end Ordet Moe, ſom dog den Stakkel røves —
den lede ſtedſke Kryber Egennytte;
ja Egennytte, denne Verdens Afgud,
den Verden, ſom ved egen Ligevægt
var rund og jevn og løb paa jevneſt Flade,
ved denne Fordeel, denne Alt-Forſtyrrer,
den Altings Drivefiæder Egennytten,
der ſtedſe imod Ligevægten ſtrider,
mod Handling, Forſæt, imod Løb og Henſigt,
og denne Rufferſke, den Egennytte,
det Altforvandlende Forvexlings Ord,

har Frankrigs Blik med Vægelsind besudlet,
og draget ham fra først bestemte Hjelp,
fra ærefuld og høist retmæssig Krig,
til nedrig, lav og slet afsluttet Fred.
Men hvorfor skiælder jeg paa Egennytten?
Fordi den endnu ei har til mig beilet;
ei at jeg jo har Lyst at aabne Haanden,
naar dens forgyldte Engle hilse den;
men fordi Haanden, endnu fristet ei,
en fattig Tigger lig, den Rige skiælder.
Vel, mens jeg Betler er, jeg skiælde vil,
og kalde det kun Synd, at være riig;
men bli'er jeg riig, min Troe jeg vil ombytte
og sige: hvad er Last? kun Betlerie.
Naar Konger bryder Ord af Egennytte,
da vær, Gevinst, det Hav jeg svømmer i!

[gaaer.]

Tredie Act.

Første Scene.

Den franske Konges Telt.

Constance, Arthur og Salisbury komme.

Constance.

Formæles skal! Hinanden sværge Fred!
Falsk Blod med falsk forene! Blive Venner!
Provindserne og Ludvig givet Blanca!
Det er ei saa, Du har forhørt, fortalt Dig,
bliv bedre underrettet, tael saa atter,
Du sagde kun at det var saa; jeg haaber
Du har ei Sandhed talet; thi dit Ord
er kun et menneskeligt Aandepust.
Troe mig, min Ven, jeg kan umuligt troe Dig
jeg har en Konges Eed for det modsatte.

Du straffes bør fordi Du ængster mig,
thi jeg er syg, tilbøielig til Frygt,
fortrykt ved Uret, derfor fuld af Frygt,
En Enke, husbondløs, et Rov for Frygt,
en Qvinde, af Naturen født til Frygt,
og skiøndt Du tilstaaer nu Du spøged kun,
kan det dog ei berolige mit Indre,
jeg skiælve vil og bæve hele Dagen.
Hvi hælder Du Dit Hoved saa veemodigt?
Hvi seer Du saa bedrøvet paa min Søn?
Hvad mener Du med Haanden der paa Brystet?
Hvi flyde dine Taarer, liig en Strøm,
der stolt vil sine Bredder oversvømme?
Bekræfte disse Sorgens Tegn Dit Ord?
saa tael igien; ei hele din Beretning,
men kun det ene Ord, om det er sandt.

Salisbury.

Saa sandt, som J med Rette troer det falsk,
da J til Tvivl har saare gyldig Aarsag.

Constance.

Hvis Du mig lærer denne Sorg at troe,
da Sorgen lær hvorledes den kan dræbe;
lad Livet og lad Troen gaae i Kamp,
som to Fortvivlede i rædsomst Harme,
der falder i det samme Nu og døer.
Ludvig har ægtet Blanca! — Barn, hvem er Du?

med Frankrig, England Ven! hvad er da jeg?
Gaae Menneske, Dit Aasyn ængster mig.
Hvor vederstyggelig det Udsagn gior Dig!

Salisbury.

Hvad anden Harm har jeg, Fyrstinde, svet,
end blot fremsagt, hvad Andre har udrettet?

Constance.

Den Harm er i sig selv saa hadefuld,
at hver, som derom taler, hades bør.

Arthur.

Jeg beder Jer, vær rolig, gode Moder.

Constance.

Hvis Du, som beder mig at være rolig,
var grim, en Skiændsel for Din Moders Skiød,
med lede Pletter og med fæle Mærker,
affindig, lam og kroget, fort og vanfør,
bedækt med smitsomt Saar og ækle Bylder,
da var jeg rolig, da var jeg tilfreds,
da jeg Dig elsked ei, og Du ei var
en Krone og Din høie Fødsel værdig;
men Du er skiøn, og ved Din Fødsel, Barn,
har Lykken og Naturen sig forenet.
Naturen smykked Dig med Liliens Hvidt,
med Rosenknoppens Rødt; men Lykken — o!
den verlet er, forført og fra Dig veget,

den har Johan, Din Oncle, valgt til Afgud;
og Frankrig, ved dens gyldne Haand, nedtræder
Ærbødighed for Ret til Herskerværde;
dens Majestæt er deres Kobler vorden.
For Frankrig og Johan er Lykken Kobler —
Den Bolerske! den Voldsmand Kong Johan! —
Siig, Menneske, er Frankrig ei Meeneder?
Forgift ham med Dit Ord; gaae, skynd Dig bort;
lad mig med Sorgen ene, den jeg ene
er skabt til at udholde.

Salisbury.

Tilgiv Frue,
jeg ene tør til Kongerne ei gaae.

Constance.

Du tør, Du skal, jeg vil ei gaae med Dig;
jeg lære vil min Sorg at være stolt;
thi Sorg er stolt, den nødig vil sig bøie.
Til mig og til mit stolte Sorrigs Sæde,
[kaster sig paa Jorden.]
kald Konger hid; thi Sorgen er saa stor,
at kun den vide nagelfaste Jord
kan bære den; her jeg og Sorgen throner,
før den sig bøie Konger selv med Kroner.

[Kong Johan, Kong Philip, Ludvig, Blanca, Eleonore, Bastarden, Østerrig, og Følge komme.]

Kong Philip.

Ja, ælſkte Datter, denne ſkionne Dag,
for ſtedſe holdes ſkal høitidelig;
for den at feire, Soken i ſit Løb
har ſtandſet brat og leger Alchymiſt,
da med ſit Øies Glands den har forvandlet
den klumped magre Jord til Glimmer-Guld;
Aarløbet ſom den Dag tilbagebringer,
ſkal ſtedſe ſee den ſom en Helligdag.

Conſtance [fortſætter ſig.]

En ſyndig Dag, men ingen hellig Dag!
Hvad har den Dag fortient? hvad har den giort,
at den med gylden Skrift nedtegnes ſkal,
blandt mærkelige Ting, i Tidens Bog?
Nei, heller riv den Dag af Ugen ud,
den Trængſelens, den Skams og Meeneeds Dag;
og bliver den, lad ſvangre Qvinder bede,
at de paa denne Dag forløſt ei vorder,
at ei Misfoſter deres Haab ſkal knuſe.
Kun denne Dag ſkal Skipper frygte Skibbrud,
og intet Kiøb paa denne Dag ſkal lykkes;
alt denne Dag begyndt uheldigt ender,
ja Troen ſelv forvandlet bli'er til Falſkhed!

Kong Philip.

Ved Himlen, Frue, I har ingen Aarſag,

at bande hvad paa denne Dag er skeedt;
har jeg min Majestæt ei pantsat Eder?

Constance.

Nei, I bedrog mig med en Efterligning
af Majestæten, som paa Prøvensteen
befandtes uden Værd. I er Meeneder;
I vilde mine Fienders Blod udøse,
men nu med Eders, I forstærker det.
Den tappre Kraft og Krigens vrede Bryn
er kold i Venskab ved en sminket Fred;
vor Undertrykkelse besegler Pagten.
Mod de Meenedere væbn Dig, o Himmel!
En Enke raaber: Himmel, vær min Husbond!
Lad denne Syndedags harmfulde Timer
i Fred ei ende; men før Solen daler,
sæt mellem de Troløse væbnet Tvedragt!
Hør mig, hør mig! —

Østerrig.

Frue Constance, Fred!

Constance.

Krig! Krig! ei Fred! for mig er Freden Krig.
O Østerrig! Limoges! O, Du beskiæmmer (11)
det blodbestænkte Rov. Du Træl, Du feige Us-
ling,
i Daad en Dværg, i Nedrighed en Kæmpe!
Du, paa den stærke Side, stedse stærk!

Du Lykke=Ridder, som end aldrig fægtet
naar ei den lunefulde Dame viste
Dig Sikkerhed. Du ogsaa er Meeneder
som sledsk for Magten smigrer. Hvilken Daare,
en Sværmer=Nar, som steier, stamper, sværger,
alt for min Sag. O Du koldblodige Slave,
har Du ei talt lig Torden for mit Vel?
Min svorne Krigers, Du mig bad at stole
paa Dine Kræfter, paa Din Lykkes Stierne?
Og gaaer Du nu ei over til min Fiende?
Du bær en Løvehud, bort bort med den,
og hæng et Kalveskind paa Dine Skuldre.

Østerrig.

O, at en Mand udtalte disse Ord!

Bastarden.

Og hæng et Kalveskind paa Dine Skuldre.

Østerrig.

Dit Liv det gielder, Skurk, at sige det.

Bastarden.

Og hæng et Kalveskind paa Dine Skuldre.

Kong Johan.

Vi lider dette ei; Dig selv Du glemmer.

Kong Philip.

Her kommer Pavens hellige Legat.

[Pandulph kommer.]

Pandulph.

Hil Eder, Hil! I Herrens Salvede!
Dig, Kong Johan min hellige Sending gielder.
Jeg Pandulph, af Milano Cardinal,
og her Legat fra Pave Innocenz,
Dig spørger i hans Navn, paa Kirkens Vegne,
hvi Du mod den, imod vor hellige Moder
opsætter Dig, og holder Stephen Langton,
den valgte Erkebisp af Canterbury,
med Magt tilbage fra den hellige Stoel?
— Fra Pave Innocenz, vor hellige Fader,
og i hans Navn Dit Svar jeg herpaa fordrer.

Kong Johan.

Siig, hvilket jordisk Navn kan til Forhør
en salvet Konges frie Pande kalde?
Du kan et Navn ei finde, Cardinal,
saa lavt, uværdigt og saa latterligt
som Pavens, for at kalde mig til Regnskab.
Bring ham det Gienſvar, og fra Englands Mund;
føi dette til, at ingen Vellands Præst
skal tiende og tolde i vort Rige;
og da vi, Himlen næst, en Overhoved,
saa vil vi under den, det Overherskab,
som os er givet, hædre og forsvare,
foruden Bistand af en jordisk Haand.
Siig Paven det, tilsidesat al Ære;

for ham og hans sig selv tiltagne Magt.

Kong Philip.

Broder af England, nu bespotter Du.

Kong Johan.

Skiondt Du og alle Christendommens Konger
saa grovelig af denne Klerk vildledes,
i det I frygte den Forbandelse,
som Penge kan afværge, og for Prisen
af usselt Guld og Stov, forfalsket Aflad
Jer kiøber af den Mand, som selv ved Salget
fraselger sig sin Synds Tilgivelse.
Skiondt Du og hele Resten, saa misledet,
med Penge fede vil den Hexe-Giogler,
vil jeg dog ene, ene sætte mig
mod Paven, og hans Ven min Fiende kalde.

Pandulph.

Da ved den Myndighed, som mig er tildeelt,
Du skal forbandet staae, i Kirkens Band;
velsignet være den, som sig losriver
fra Troskabs Eed og Huldskab mod en Kiætter;
og hver den Haand fortienstfuld kaldes skal,
— canonisert og tilbedt som en Helgen, —
der rydder bort, ved hemmelige Midler,
Dit hadefulde Liv.

Constance.

Det være tilladt,

at jeg en Stund med Rom forbander ham!
Raab Amen, gode Fader Cardinal,
til mine dyre Eder; ingen Tunge
har saadan Ret som jeg, ham at forbande.

Pandulph

For min Forbandelse er lovlig Fuldmagt.

Constance.

Men og for min; naar Lov ei skaffer Ret,
det lovligt er at Lov ei hindrer Uret.
Ei Loven kan mit Barn sit Rige give;
thi han som Riget har er Lovens Hoved,
derfor, da Loven selv er fuldest Uret,
hvor kan den da mig nægte at forbande?

Pandulph

Philip af Frankrig, vil Du ei bandsættes,
Du slippe denne Erkekiætters Haand,
og stiller Frankrigs Magt imod hans Hoved,
naar han sig ei vil underkaste Rom.

Eleonore.

Du blegner Frankrig, drag ei Haanden til Dig.

Constance.

Giv, Helved, Agt, at Frankrig ei fortryder,
en Siæl Du taber naar han slipper Haanden.

Østerrig.

Kong Philip, lyt til Cardinalens Ord.

Baſtarden.

Og hæng et Kalveſkind paa Dine Skuldre!

Øſterrig.

Vel Slyngel jeg maae ſtikke det i Lommen fordi —

Baſtarden.

Jer Brog det herligt rumme kan.

Kong Johan.

Philip, hvad ſiger Du til Cardinalen?

Conſtance.

Han ſikkert er af Cardinalens Mening.

Ludvig.

Betænk Jer Fader, hvad Forſkiellen er:
en centner ſvær Forbandelſe fra Rom,
hvad eller lette Tab af Englands Venſkab;
det Mindſte vælg.

Blanca.

Det er Forbandelſen.

Conſtance.

Staae, Ludvig, faſt; thi Satan friſter Dig
i Skikkelſe af en nys vorden Brud.

Blanca.

Conſtance efter hendes Troe ei taler;
men efter Tarv.

Conſtance.

Hvis Du mig tilſtaaer Tarv,
ſom ikkun leve kan ved Troens Død;

saa vil min Tarv nødvendig Dig bevise,
at Troen lever op ved Tarvens Død;
o da træd ned min Tarv, og Troen stige,
sørg for min Tarv og Troen trædes ned.

Kong Johan.

Bevæget Kongen er, han svarer ei.

Constance.

Fiern Dig fra ham, og lad ham svare selv.

Østerrig.

Saa være det, Kong Philip, ei tvivlraadig!

Bastarden.

Raad til et Kalveskind vi faae, Du Daare.

Kong Philip.

Hvad skal jeg svare; jeg er heel forvirret.

Pandulph.

Ethvert Dit Ord vil Dig forvirre meer,
naar Du forbandet staaer, af Kirken bandlyst.

Kong Philip.

Ærværdige Fader, sæt Jer i mit Sted,
og sig hvorledes I da vilde handle.
Den Kongehaand og min er nylig knyttet,
og vore Siæles inderlige Forbund,
høitidelig ved Pagt, er sammenlænket
ved helligt Løfte og ved festlig Eed.
Den sidste Aande, som gav Ordet Lyd,
var svoren Troskab, evig Fred og Venskab

imellem vore Riger og os selv.
Og just for denne Stilstand, kort tilforn,
— saa kort at neppe Hænderne var vasket,
for at besegle denne Fredens Pagt —
veed Himlen selv at de med Slagter-Grisset
besudled vare, hvormed Hevnen nedskrev
Ufreden mellem to oprørte Konger?
Skal disse Hænder nys fra Blodet renset,
som nylig sutted stærke Venskabs Pagt,
skal de opløse dette ædle Forbund?
Med Troskab lege og med Himlen gøgle?
og tvende Smaabørn liig, med Vægelsind,
fra Haanden Haanden drage, og bortsværge
den svorne Troskabs Eed? paa Ægtesengen,
hvor Freden smiler, blodigt Banner kaste?
og stifte Oprør paa den glatte Pande
af sand Oprigtighed? O, hellige Herre,
O, ærværdige Fader, ei saaledes!
Opfind, paalæg, befael i Eders Fromhed
en anden Vei, og vi skal troe os signet
ved Eders Villie og forblive Venner.

Pandulph.

Al Form er formløs, Ord er uden Kraft,
naar de sig ei modsætte Englands Venskab.
Derfor til Vaaben; bliv vor Kirkes Stridsmar
og lad vor Moder Kirken aande ud

Forbandelsen mod sin oprørske Søn.
En Slange heller Du ved Tungen holde,
den grumme Løve ved sin stærke Kloe,
en hungrig Tiger sikkrere ved Tanden,
end, Frankrig, denne utroe Haand i Fred.

Kong Philip.

Jeg giver Slip paa Haanden ei paa Troen.

Pandulph.

Da bliver Troen Fiende af Din Troskab;
liig Borgerkrig Du sætter Eed mod Eed
og Tunge imod Tunge. Lad Dit Løfte,
til Himlen svoret først, opfyldes først,
det byder Dig at være Kirkens Kæmper;
hvad siden Du besvor er mod Dig selv,
og kan ei ved Dig selv udrettet blive.
Har Du et Løfte giort at øve Udaad,
da er det Udaad, naar Du holder Løftet;
og naar Din Idræt sigter til det Værre
er Retfærd tient naar Du den lader ugiort.
Det bedste Middel ved forfeilet Hensigt
er at forfeile den, og det Urette,
ved denne Uret, vorder atter Ret;
og Falskhed læger Falskhed, just som Ilden,
i de forbrændte Aarer, Ilden kisler.
Den Christne Lære bød Dig holde Eed,
men Du har svoren mod den Christne Lære,

hvorved Du svor imod det, Du besvor,
og sat en Eed, til Vidne paa Din Troe,
imod en Eed. Vil Du i Troskab sværge,
da sværg at Du vil ei Meeneder være;
thi hvilket Spotterie var ellers Eeder?
Men Du svor blot for at forsvarge Dig,
Meeneder bli'er Du, naar Du holder Eden.
Derfor, Dit sidste Løvte mod Dit Første
er i Dit Hierte Oprør mod Dig selv;
og ingen bedre Seier kan Du opnaae,
end naar Du med Din ganske Siæl Dig væbner
mod denne svimle, slappe Lokkemad;
hvortil vor Bøn, naar Du den værdigt hylder,
skal stedse staae Dig bi; hvis ei, da viid,
at vor Forbandelse, saa svært Dig rammer,
saa tungt, at Du den ei afryste kan,
men i Fortvivlelse døer under Vægten.

Østerrig.

Oprør os tiener bedst.

Bastarden.

Du taler med;
kan ei et Kalveskind Dig stoppe Munden?

Ludvig.

Til Vaaben, Fader!

Blanca.

Paa Din Bryllupsda

imod det Blod som Du har nylig agtet?
Hvad, skal vor Fest af døde Kroppe feires?
Skal Trommen, skal den skraldende Trompet
— kun Helveds-Larm — slaae Takten til vor
Hoitid?
O Husbond hør mig! Ak, hvor nye er Lyden
af Husbond i min Mund! For dette Navn,
som indtil nu min Tunge ei udtalte,
paa mine Knæe jeg beder, drag ei Vraaben
imod min Uncle.

Constance.

O paa mine Knæe,
forstenede ved Knælen, jeg Dig beder,
forandre ei, Du dydefulde Prinds,
den Kiendelse som Himlen alt har afsagt.

Blanca.

Nu skal jeg see Din Kiærlighed; thi hvad
kan røre Dig saa stærk som Navnet Hustrue?

Constance.

Det, som hans Støtte er og som er Din:
hans Ære! O Din Ære, Prinds, Din Ære!

Ludvig.

Hvi synes Eders Majestæt saa kold,
da saadan vigtig Sag Beslutning fordrer?

Pandulph.

Forbandelsen jeg lyser over ham.

Kong Philip.

O nei dog! — England, jeg forlader Dig.

Constance.

O, Majestætens skionne Atterkomst!

Eleonore.

O fule Mytterie af fransk Utroskab!

Kong Johan.

Du, Frankrig, snart skal angre dette Nu.

Bastarden.

Du gamle Graaskieg, Tid, Du Klokkestiller,
Hvad er Din Villie? Vel, lad Frankrig angre.

Blanca.

Blodrød er Solen. Skionne Dag, Far hen!
Til hvilken Side skal jeg vende mig?
thi hvert Parti har en af mine Hænder,
jeg holder begge fast; — i deres Harme
de splittes ad og sønderriver mig.
Jeg kan ei bede at Du vinder Husbond;
jeg, Oncle, maae anraabe om Dit Tab;
jeg Lykke kan ei ønske Dig min Fader;
Gid, Bedstemoder, ei Du Held opnaae.
Hvo der end vinder, jeg maae stedse tabe,
før de begynde, er min Skiebne afgiort.

Ludvig.

Jeg, Blanca, er Din Lykkes Styttestav.

Blanca.

Hvor Lykken lever, der er Livets Gray.

Kong Johan.

Gaae, Fætter, gaae; hold vore Kræfter samlet.

[Baſtarden gaaer.]

Frankrig, en Lue-Harme mig fortærer,
et Raſerie, ſom er ſaaledes antændt,
at intet uden Blod det ſlukke kan,
kun Blod, det dyreſte ſom Frankrig eier.

Kong Philip.

Det Raſerie ſkal brænde Dig til Aſke,
før Ilden bli'er udſlukket af vort Blod.
Paſs paa Dig ſelv, Du ſvæver ſtærk i Fare.

Kong Johan.

Ei nær ſom han der truer. — Til vor Skare!

[De gaae.]

Anden Scene.

Slette nær Angiers.

Tummel. Fægtning. Baſtarden kommer med Oſterrigs Hoved.

Baſtarden.

Nu, ved mit Liv, varm bliver denne Dag;
i Skyen ſvæver ondſkabsfuld en Luftaand,
og ryſter Uheld ned. Mens Philip aander,
lig Oſterrigs Hoved der!

[Kong Johan, Arthur og Hubert komme.]

Kong Johan.

Hubert, vogt dette Barn. — Philip afsted,
min Moder er beleiret i vor Telt,
og taget, frygter jeg.

Baſtarden.

Jeg redded hende,
hun er i Sikkerhed, frygt ei min Drot;
men fremad, Konge; saare liden Møie
vil give denne Dag et heldigt Udfald.

[De gaae.]

Tredie Scene.

Samme Sted.

Tummel. Fægtning. Tilbagetog. Kong Johan, Eleonore, Arthur, Baſtarden, Hubert og Adelsmænd komme.

Kong Johan.

Saa være det. [til Eleonore.]
Min Moder bliver her,
beſkyttet vel. [til Arthur.] Vær ei saa sorgfuld,
Fætter,
Din Bedſtemoder elſker Dig, Din Oncle
vil blive Dig saa kær, som for Din Fader.

Arthur.

Min stakkels Moder, hun vil dø af Sorg.

Kong Johan [til Bastarden.]

Min Fætter, ill til England før vi kommer,
see til Du ryster Pengeposerne
hos Munkeflokken; lad de fangne Engle (12)
i Frihed slippe ud. De Hungrige
nu tære skal paa Fredens fede Ribbeen;
vor Fuldmagt bruge Du i al sin Styrke.

Bastarden.

Vog, Klokke, Kiærte mig ei hindre skal
at komme strax naar Guld og Sølv mig vinker.
Farvel min Konge. — Naar jeg er gudsfrygtig,
for Eders Sikkerhed, min Bedstemoder,
jeg bede vil, jeg kysser Eders Haand.

Eleonore.

Farvel, min gode Fætter.

Kongen.

Lev Du vel.

[Bastarden gaaer.]

Eleonore.

Kom hid, min lille Frænde, hør et Ord.

[Hun gaaer tilside med Arthur.]

Kong Johan.

Kom hid, min Hubert, O, min kiære Hubert,
vi meget skylde Dig; i dette Kisdhuus

er der en Siæl, ſom regner ſig Din Skyldner,
og ſom med Renter vil betale Dig.
Det Løfte, Ven, Du mig frivillig gav,
i denne Barm, høit ſkattet, endnu lever;
giv mig Din Haand. Jeg meget har at ſige —
men til en bedre Tid jeg giemmer det.
Ved Himlen, Hubert, jeg er næſten ſkamfuld,
at yttre til hvad Grad jeg agter Dig.

Hubert.

Jeg Eders Majeſtæt er ſær forpligtet.

Kong Johan.

End, Ven, har Du ei Grund at ſige ſaa,
men Du ſkal faae, — hvor ſeent end Tiden kryber
vil den dog engang ſtaae, for Dig at lønne.
Jeg meget har at ſige, — men ei nu —
Paa Himlen Solen ſtaaer; den ſtolte Dag,
med alle denne Verdens muntre Glæder,
er alt for overgiven, alt for bundtet
for mig at høre. — Nei, naar Midnatsklokken
med ſin Metalne Mund ſin Kobber-Tunge,
i Natten toner over Søvnens Børn;
Var dette, hvor vi ſtaae, en Kirkegaard,
var Du nedtrykt af tuſind Lidelſer,
og hvis den tvære Aand, den mørke Tungſind

tillod Dit Blod kun svært og tykt at flyde,
— som ellers løber sprudlende i Aaren,
og driver Giekken Smiil i Øiet op,
saa Kinden gløder af barnagtig Skiemt;
en Drift som strider mod min Hensigt, — eller
dersom Du kunde see mig uden Øine,
mig høre uden Øren, og giensvare
foruden Tunge, kun ved Tanken ene,
foruden Øiets, Ørets Brug og Klang af Ord;
da jeg til Trods for den aarvaagne Dag
min Tanke vilde gyde i Din Barm;
men ak, ei nu; — dog elsker jeg Dig høit
og sikkerlig, jeg troer Du vil mig vel.

Hubert.

Saa vist, at alt hvad I paalægger mig,
var end min Død til denne Handling knyttet,
ved Gud, jeg gjorde det.

Kong Johan.

Veed jeg det ei?
Min gode Hubert, Hubert, kast Dit Øie
hist paa den unge Dreng; hør mig, min Ven,
han er en giftig Slange paa min Vei,
og hvorsomhelst min Fod paa Jorden træder
han ligger for mig. — Nu — forstaaer Du mig?
Du er hans Vogter.

Hubert.

Jeg skal vogte ham,
han Eders Majestæt skal ei fortørne.

Kong Johan.

Død.

Hubert.

Min Drot?

Kong Johan.

En Grav.

Hubert.

Han skal ei leve.

Kong Johan.

Nok.
Jeg kunde være munter nu, min Hubert,
jeg siger ei hvad jeg har tiltænkt Dig;
Erindre Dig! — Frue Moder, lev I vel,
jeg sender Eder de omtalte Tropper.

Eleonore.

Dig følge mine Ønsker.

Kong Johan [til Arthur.]

Nu til England;
Hubert skal følge og ledsage Dig
med skyldig Ærefrygt. Nu til Calais.

[De gaae.]

Fierde Scene.

Den franske Konges Telt.

Kong Philip, Ludvig, Pandulph og Følge.

Kong Philip.

Saa er da ved en Stormorkan paa Havet
den hele Flaades mange Seilere
adsplittede og skildte fra hverandre.

Pandulph.

Kun Haab og Mod! Alt vil endnu gaae godt.

Kong Philip.

Hvad kan gaae godt, naar alt saa ilde gaaer?
er vi ei slagne? Angiers ei tabt?
Arthur ei Fange? mange Venner dræbte?
og England blodig, er til England reist,
og os til Trods har hver en Hindring brudt.

Ludvig.

Hvad han har vundet har han alt befæstet.
En saadan Iil med saadan Klogskab udført,
saa megen Orden ved saa pillsnar Fremgang,
er magelos. Hvo læste eller hørte
om en beslægtet Handling denne lig?

Kong Philip.

Vel kan jeg tilstaae England denne Roes;

den er dog lidt Undskyldning for vor Skam.

[Constance kommer.]

Hvem kommer der? Et Gravsted for en Siæl;
den evige Aand mod hendes Villie sluttet
i den betrængte Aandes skumle Fængsel;
jeg beder Dig, Constance, følg med mig.

Constance.

Seer nu! nu seer I Følgen af Jer Fred!

Kong Philip.

Taalmodig, Frue! Fat dog Haab, Constance!

Constance.

Nei, jeg modsætter mig hvert Raad, hver Lindring,
kun den som ender alt: Du sande Lindring,
Død! Død! Du elskede, Du hulde Død!
Du Balsom Stank! Du sunde Raadenhed!
Reis Dig fra Leiet af den evige Nat,
Du Tilfredshedens Had og Skræk og Rædsel;
jeg Dine Knokler kysse vil, og pryde
Din tomme Skal med mine Hienstene;
af Dine Orme gior jeg Fingerringe,
og stopper Aandens Dør med ækkelt Støv;
som Du' jeg bliver et Uhyre-Aadsel;
kom grilin ad mig og jeg vil troe Du smiler,
og som Din Viv Dig lulle. Kom til mig,
Du Jamrens Yndling.

Kong Philip.

Hulde Sorg, vær rolig.

Constance.

Nei, nei, saalænge jeg til Raab har Aande.
O at min Tunge var i Tordnens Mund,
da skulde jeg med Rædsel vaagne Verden,
og ryste fra sin Sovn den fæle Beenrad,
som ei en Qvindes svage Røst kan høre,
som haaner frækt Elendighedens Raab.

Pandulph.

I yttrer Galskab, Frue, og ei Sorg.

Constance.

Det er ei Fromhed at belyve mig;
jeg gal: de Haar jeg slider i er mine;
jeg er Constance, jeg var Gotfreds Hustrue;
ung Arthur er min Søn, men han er borte;
jeg er ei gal, o give Gud jeg var,
da kunde jeg maaskee mig glemme selv,
O kunde jeg! hvad Sorg jeg skulde glemme!
Præk Viisdom, som kan giøre mig affindig,
saa skal Du, Cardinal, en Helgen blive;
thi, da jeg ei er gal, men føler Sorgen,
forhielper mig min Klogskab til et Middel,
hvorledes jeg kan undgaae denne Qval,
den lærer mig at skille mig ved Livet.
Var jeg affindig glemte jeg min Søn,

maaſkee jeg ſaae ham i en Klude-Dukke;
jeg er ei gal; for vel, for vel jeg føler
hver enkelt Lidelſes ſærſkilte Qval.

Kong Philip.

Bind diſſe Fletninger. Hvad Kiærlighed (13)
jeg ſeer i diſſe Lokkers ſkionne Fylde;
hvor blot en Sølverdraabe faldt tilfældig,
der klæbe ſig med fælleds Følelſer
tituſinde venſkabelige Traade,
liig Elſkende, der uadſkillelige,
i Noden trofaſt holde ſig tilſammen.

Conſtance.

Til England, hvis I vil.

Kong Philip.

Bind Eders Haar.

Conſtance.

Det vil jeg, ja, og hvorfor vil jeg det?
Jeg afrev Baandene og raabte høit:
„O kunde denne Haand min Søn forløſe,
„ſom den har diſſe Haar i Frihed ſat!“
Nu deres Frihed jeg misunder dem,
og nu jeg vil dem atter lænkebinde,
fordi mit arme Barn en Fange er. —
Jeg, Cardinal, har hørt, at vi ſkal atter
i Himlen ſee og kiende vore Venner,
o, er det ſandt, da ſeer jeg ham igien;

thi siden Cains Tid, den Førstefødte,
til h a m der end igaar sin Aande drog,
saa elskelig en Skabning var ei til.
Men nu vil Kumrens Orm min Knop fortære,
og jage Blomsterrødmen fra hans Kind,
han som et Spøgelse bli'er tynd og huul,
og bleg og mager som en Febér-Rystet;
saa vil han døe, saa staaer han op igien,
og naar jeg møder ham i Himlens Forgaard,
saa kiender jeg ham ei. O, aldrig, aldrig
faaer jeg igien at see min blide Arthur!

P a n d u l p h.

For meget Sorgens Bitterhed I hvæsser.

C o n s t a n c e.

Han Søn har aldrig havt, som taler til mig.

K o n g P h i l i p.

Som Eders eget Barn, I elsker Sorgen.

C o n s t a n c e.

Ja, Sorgen er hos mig i Barnets Sted,
den ligger i hans Seng, den følger mig,
den taler med hans Blik, hans Ord gientager,
erindrer mig om hans Elskværdighed,
de tomme Klæder fylder med hans Billed;
har jeg da Aarsag ei at elske Sorgen?
Farvel — hvis saadan Sorg som jeg, I havde,
jeg trøsted Eder bedre end I mig.

[afriver sin Hovedpynt.]

Jeg vil paa Hovedet ei være smykket,
saalænge min Forstand forstyrret er.
O Gud! min Dreng! min elskte Søn! min Arthur!
mit Liv! min Fryd! min Næring! min Alverden!
min Enketrøst! min Sorrigs Lægedom!

[hun gaaer.]

Kong Philip.

Jeg frygter en Ulykke, jeg vil følge.

[han gaaer.]

Ludvig.

I Verden intet meer mig fryde kan,
tomt Livet er — som Eventyr gientaget,
det dorske Øre af en Sovnig plager; —
dets søde Smag blev Rov for bitter Skam,
og Bitterhed og Skam blev kun tilbage.

Pandulph.

For Lægedommen af en heftig Sygdom,
i Øieblikket af Helbredelsen,
Anfaldet stærkest er; og alle Onder,
i det de sig bortfierne, synes værst;
hvad har I tabt ved Tabet denne Dag?

Ludvig.

Hver Dag for Rygte, Glæde og Tilfredshed

Pandulph.

I havde Ret, hvis I den havde vundet.
Naar Lykken mener Menneſket meeſt Held,
da ſeer den paa ham med et Trudſels-Øie.
Det er utroligt hvad Johan har tabt
ved det, ſom han for ſikkreſt Vinding holder;
I ſørger fordi Arthur fangen er?

Ludvig.

Saa hiertelig, ſom han er glad han har ham.

Pandulph.

Forſtanden er ſom Blodet, ungdomsfuldt.
Nu hør mig tale med en Spaadoms-Aand,
og hvert et Aandepuſt af det jeg ſiger,
henblæſe ſkal hvert Støvkorn, Straae og Skranke,
bort fra den Vei ſom jevn og ſikkert leder
Din Fod til Englands Throne, derfor mærk:
Johan har Arthur faſt; det er umuligt,
mens Livet varmt i Barnets Aarer ſpiller,
at denne Voldsmand roligt aande kan,
en Dag, en Time, ei et Øieblik.
Det Scepter uretmæſſig Haand har greben,
blier hævdet ſtormende ſom det blev vundet.
Og den ſom ſkrider hen ad ſlibrig Bane
forſmaaer ei til ſin Støtte Niddings-Daad.
For at Johan kan ſtaae, maae Arthur falde;
ſaa være det, for det kan kun ſaa være.

Ludvig.

Hvad vinder jeg ved unge Arthurs Fald?

Pandulph.

I Kraft af Eders Hustrues, Blancas Ret,
I samme Fordring giøre kan, som Arthur.

Ludvig.

Og tabe den og Liv og Alt, som Arthur.

Pandulph.

Hvor I er nye i denne gamle Verden!
Johan giør Banen glat; Jeg føier Tiden;
den som for ægte Blod sit Held vil kiøbe
skal finde blodigt og uægte Held.
Udaaden Folkets Hierter kiøle vil,
og deres Iver vil saaledes fryse,
at naar den mindste Leilighed sig viser
de gierne styrter ham fra Regimentet.
Ei en Uddunstning af en Taageskye,
ei noget Luftsyn, nogen Uveirsdag,
ei Stormvind, ei sædvanligste Bedrift,
som de jo nægte vil sin sande Aarsag,
men kalde det Misfostre, Meteorer
og Varsler, Undertegn og Himmelstemmer,
som true overlydt Johan med Hevn.

Ludvig.

Maaskee han vil ei røre Arthurs Liv;
men troe sig klippesikker ved hans Fængsel.

Arthur.

God Morgen, Hubert.

Hubert.

Lille Prinds, god Morgen.

Arthur.

Saa lille Prinds som muligt; men med Ret til at være større Prinds. — I er bedrøvet.

Hubert.

Jeg muntrere har været.

Arthur.

Gud bevar os!
Mig synes Ingen sørge bør som jeg;
dog mindes jeg, at da jeg var i Frankrig,
de unge Herrer mørke var som Natten,
for Løier blot. Saa sandt jeg er en Christen,
hvis jeg var ikkun frie, og vogted Faar,
saa var jeg glad, saa lang som Dagen var;
det var jeg ogsaa her, hvis jeg ei frygted
at mere Qval min Oncle har mig tiltænkt;
han bange er for mig og jeg for ham;
er det min Feil at jeg er Gotfreds Søn?
umuligt, nei. Min Hubert, give Himlen
jeg var Jer Søn, I havde mig vist kiær.

Hubert [afsides.]

Hvis jeg tiltaler ham, hans skyldfrie Sladren
min Medynk vække vil, nu slumrer den;

derfor jeg ſnart vil giøre Ende paa det.

Arthur.

Hubert, er I ei ſyg? I ſynes bleg;
for Alvor ønſker jeg I var lidt ſyg,
ſaa vaagede jeg hos Jer hele Natten;
jeg holder meer af Jer end I af mig.

Hubert.

Hans Tale til mit Inderſte ſig trænger.
Læs, unge Arthur. [viſer ham et Papir.]
[afſides.] Hvilken tøffet Klamhed,
der vil forjage Ubarmhiertigheden!
Nu kort og ſnart, at ei Beſlutning dryppер
af mine Øine ud i Qvinde-Taarer. —
[høit] Forſtaaer I ei? er det ei ſkrevet godt?

Arthur.

For godt for ſaadan ugod Henſigt, Hubert.
Med glødet Jern udbrænde mine Øine?

Hubert.

Arthur, jeg ſkal. —

Arthur.

Og vil I?

Hubert.

Og jeg vil.

Arthur.

Har I det Hierte? Da Jer Hoved værked,

jeg bandt om Eders Pande mit Tørklæde,
— mit Bedſte, en Prindſeſſe væved det —,
og jeg har aldrig fordret det tilbage;
jeg med min Haand ved Midnat holdt Jert Hoved;
og lig Minutterne paa Timens Vagt,
jeg ſøgte at forkorte Eder Tiden;
ſnart ſpurgte: har I ondt? hvor trykker Smerten?
og ſnart: hvad Lindrende kan jeg udrette?
Viſt mangen andet Barn, i Sengen rolig,
ei havde talt et venligt Ord til Eder,
men Eders Sygevogter var en Prinds.
Maaſkee I tror min Omhu var forſtilt,
og Hyklerie den kalder. — Som I vil.
Har Himlens Gud befalt at jeg mishandles,
nu vel. — Vil I udbrænde mine Øine?
de Øine, ſom ei nogentid, nei aldrig
har rynket ſig mod Eder.

Hubert.

Jeg har ſvoret;
med gloehedt Jern jeg maae udbrænde dem.

Arthur.

Som Jern ſaa haard er ikkun denne Tid.
Naar Jernet ſelv, ſkiøndt gloende, ſig nærmer
til diſſe Øine, drikker det min Taare,
og ſlukker ud ſin billige Ildharm,

til et Beviis paa min Uskyldighed;
ja Rust saagar vil siden det fortære,
blot for det havde kundet skade mig.
Er I da haardere end hamret Jern?
O, hvis en Engel havde mig fortalt,
at Hubert vilde blænde mine Øine,
jeg havde den ei troet, nei troet kun Hubert.

Hubert [stamper.]

Kom frem.

[Betienterne komme med Strikker, Jern ꝛc.]

Giør som jeg sagde.

Arthur.

Ræd mig, Hubert,
O, ræd mig, mine Øine er alt ude,
ved disse bistre Mænds grusomme Aasyn.

Hubert.

Giv Jernet hid, jeg siger, bind ham strax.

Arthur.

Hvorfor er I saa barsk, saa stormende?
jeg strider ei imod, jeg vil staae stille.
For Himlens Skyld, lad mig ei bindes, Hubert;
nei hør mig, Hubert, lad blot Disse gaae,
og jeg vil sidde rolig som et Lam;
jeg skal ei røre mig, ei Ord fremsige,
og ei engang vredagtig see paa Jernet;

ad dem blot gaae, og jeg tilgiver Eder
hvad Pindsler I end vil tilføie mig.

Hubert.

Gaaer kun tilside, lad mig ene med ham.

Første Betient.

Jeg er helst borte fra en saadan Daad.

[Betienterne gaae.]

Arthur.

Vee mig, saa har jeg da min Ven bortskiældet;
hans Blik var mørk, dog var hans Hierte mildt —
kald ham igien at hans Medlidenhed
an vække Eders.

Hubert.

Kom Barn, kom vær beredt.

Arthur.

Er der ei Hielp?

Hubert.

Nei, Du maae miste Synet.

Arthur.

O Himmel! var der blot en Skiæv i Eders,
et Korn, et Gran, en Myg, et lidet Haar
i denne kostelige Sandses Verktøi,
da følte I hvor ringest Ting kan smerte,
og afstod fra det gruelige Forsæt.

Hubert.

Er det Jer Løfte; hid, og tæm Jer Tunge.

Arthur.

O Hubert, ere tvende Tungers Forbøn
tilstrækkelige ei for et Par Øine?
Lad mig ei tømme Tungen, Hubert; nei,
langt heller, Hubert, skiær min Tunge af,
men spar mit Syn, o spar mig mine Øine,
de bruges skal, kun til at see paa Eder.
See, Jernet er alt koldt, det nænner ei
at skade mig.

Hubert.

Barn, jeg kan hede det.

Arthur.

I Sandhed, nei; af Sorg er Ilden død,
da den — kun skabt til Trøst — nu skulde nyttes
til ufortiente Piinsler. See nu selv;
i dette gloende Kul er ingen Ondskab;
thi Himlens Aande har dets Liv udblæst,
og stræet bodfærdig Aske paa dets Hoved.

Hubert.

Min Aande, Barn, kan atter det oplive.

Arthur.

Da bringer I det ikkun til at rødme,
og glæde skamfuld ved Jer Idræt, Hubert;
ja, det maaskee vil gnistre i Jert Øie,
og lig en Hund, som man til Forsvar driller,
sin Herre bider, som har hidset den.

Alt hvad Du bruge kan for mig at martre
Dig nægter Hielp; kun Du den Medynk mangler,
som Jern og Ilden har, dog Skabninger
fremdagned blot til ubarmhiertig Brug.

Hubert.

Lev da, jeg vil ei røre Dine Øine,
for alle Skatte, som Din Oncle eier;
men jeg har svoret, Barn, og var besluttet,
med dette Jern, at skille Dig ved Synet.

Arthur.

O, nu I ligner Hubert; I tilforn
forvandlet var.

Hubert.

Ei mere, Barn, Farvel.
Din Oncle maae ei vide at Du lever;
jeg giver Speiderne en falsk Beretning.
Nu gode Barn, sov Du forsikret om,
at Hubert ei for hele Verdens Rigdom
vil skade Dig.

Arthur.

O Himmel, tak, min Hubert.

Hubert.

Tys, stille, stille; følg mig gandske nær;
thi Fare lønket er til denne Færd.

[De gaae.]

Anden Scene.

Samme Sted. Et Pragt-Værelse paa Slottet.

Kong Johan [kronet.] Pembroke, Salisbury og flere Lorder. Kongen [sætter sig paa Thronen.]

Kong Johan.

Her sidder vi igien, end engang kronet,
og seet paa, haaber jeg, med venligt Øie.

Pembroke.

Det End engang, med Eders Høiheds Gunst,
for meget er, I kronet var tilforn,
den kongelige Magt var aldrig rystet,
og Folkets Troskab ei med Oprør plettet,
Forandrings-Lyst i Landet giæred ei,
og Ingen haabed paa en bedre Tilstand.

Salisbury.

Derfor, med tofold Pragt at pryde sig,
bebræmme Titlen, som var rig tilforn,
forgylde luttret Guld, og male Lilien,
at overstrøe den blaae Viol med Vellugt,
at glatte Isen, og Regnbuen give
en-anden Farve, og med Fakkelskin
at vilde smykke Himlens skionne Øie,
er latterlig og unødvendig Idræt.

Pembroke.

Dog for at Eders Villie kunde ſkee,
det fuldbragt er, ſom Sagn paa nye fortalt;
men kiedſom blev ved ſin Gientagelſe,
da Tiden dertil valgtes, paſſed ei.

Salisbury.

Hvorved det værdige, det Oldtids-Aaſyn
af gammel Skik og Sæd, nu vanſkabt er.
Som Skibet ſkifter Cours naar Vinden ſpringer,
ſaa verler Tanken Lob ved hver Forandring,
og Overlæg forbauſt og frygtſom ſtaaer,
den ſunde Mening ſygner, Sandhed mistroes,
ved at iføre ſig nymodens Dragt.

Pembroke.

Den Haandværksmand, ſom et fuldkomment Ar-
beid
forbedre vil, ſin Konſt med Armod ſkifter;
og tidt naar man ſin Feil undſkylde vil,
hli'er Feilen ved Undſkyldningen end værre;
liig Lapper, ſom paa liden Rift man ſætter,
vanzire mere ved at ſkiule Feilen,
end Riften ſelv, før man den havde bødet.

Salisbury.

Til denne Henſigt, før I blev nykronet,
vi gav vort Raad, men Eders Majeſtæt
ei agted det, og vi er veltilfreds,

da alt og hver en Deel af det vi ønske,
maae stille staae for Eders Høiheds Villie.

Kong Johan.

For denne tvefold Kroning, nogle Grunde
jeg har Jer forelagt, og troer dem stærke,
og stærkere, (naar mindre blier min Frygt,)
jeg giver Jer. Begiær imidlertid
enhver Forandring, som er til det Bedre,
og mærke skal I snart, hvor villig jeg
vil høre og tilstaae Jer Eders Fordring.

Pembroke.

Da jeg — som een, der Talsmand er for disse,
der sige Hiertets Ønske modigt frem —
for dem og for mig selv, (men frem for alt,
for Eders Sikkerhed, der Hiemedet,
for Alles Ønske er,) af Hiertet beder,
at Arthur løsladt blive maae, hvis Fængsling
bevæger Utilfredsheds skumle Løber
at mumle hist og her om denne Sag.
Har I med Rette hvad I nu besidder,
hvorfor den Frygt — der, saa de sige,
er Urets Frugt — hvormed I holder spærret
Jer unge Frænde, og hans Dage qvæler
i Trælle-Eenfold, ja hans Ungdom nægter
Bevægelsens saa kostelige Fordeel.
At Tidens Fiender ei til Oprørs Paaskud

skal bruge dette, være det vor Bøn,
at I vil atter skiænke ham sin Frihed.

Kong Johan.

Saa være det; hans Ungdom overlades
til Eders Omhu. —

[Hubert kommer.]

Hubert, nu hvad Nyt?

Pembroke.

Der er han, som den Udaad er betroet;
en Ven af mig han har sin Fuldmagt viist.
See, Billedet af en fortvivlet Idræt
staaer i hans Øines Speil; den lumske Mine
forraader et beklemt, uroligt Bryst;
og angestfuld, jeg troer at det er skeet,
het som vi frygtede der var ham paalagt.

Salisbury.

See, Kongens Farve skifter om imellem
Udførelsen og hans Samvittighed,
Herolder liig imellem tvende Hære;
hans Lidenskab er moden, snart den brister.

Pembroke.

Og naar den brister, frygter jeg, udflyder
en Vædske, som slaaer Yndlingen ihiel.

Kong Johan.

Vi Dødeligheds stærke Haand ei styrer.
Skiøndt Villien til at give lever i mig,

er Maalet for Jer Forbøn død; han siger,
at Artur hedenfaren er i Nat.

Salisbury.

Vi frygted nok at han var uden Redning.

Pembroke.

For vist vi hørte at hans Død var nær,
selv førend Barnet følte han var syg;
der kommer Regnskabsdag, her eller hisset.

Kong Johan.

Hvi see I saa alvorlige paa mig,
troer I da at jeg holder Skiebnens Saxe?
har jeg Befalning over Livets Puls?

Salisbury.

En aabenbar Ildgierning; hvilken Skiændsel
at Storhed sig saaledes kaster hen!
Til Lykke med Jer Spil! og saa Farvel.

Pembroke.

Lord Salisbury bliv, jeg følger Jer,
det arme Barns Arvelod jeg søger,
hans lille Rige i en tvungen Grav.
Det Blod som eied denne ganske Øe,
tre Fod af den besidder, onde Verden!
det bør ei taales; — det vil bryde ud
til alles Qvide snart, jeg tvivler ei.

[Lorderne gaae.]

Kong Johan.

De brænde vildt i Harme; jeg forfryder; —
paa løseſt Grundvold bygger man i Blod;
uſikkert Liv ved andres Død man kiøber —

[Et Bud kommer.]

Et frygtfuldt Blik Du har; hvor er det Blod,
ſom jeg tilforn har ſeet i diſſe Kinder?
Saa mørk en Skye ei uden Storm kan renſes;
Ubeiret frem! — Hvor gaaer det nu i Frankrig?

Budet.

Til England alting gaaer; thi før ei var
en ſaadan Hærmagt, til et fremmed Tog,
end ſammenſamlet af et enkelt Land.
De Hurtighed og Iil har lært af Eder;
thi før I noget veed om deres Ruſtning,
erfarer I, at de er alt ankommen.

Kong Johan.

Hvorledes? Er al Kundſkab da beruſet?
Hvor ſover den? Hvor er min Moders Omhu,
at Frankrig hværvet har en ſaadan Hær,
og hun ei hørt det.

Budet.

Konge, hendes Øre
med Støv er lukt; den første i April
Jer ædle Moder henſov; det blev ſagt
at Frue Conſtance, i Affindighed

tre Dage før er død; jeg hørte det
af Rygtets Mund, sandt eller falsk jeg veed ei.

Kongen.

O, stands Din Jil, Du frygtelige Tid!
slut Pagt med mig, indtil jeg har forsonet
de utilfredse Pairs! min Moder død?
Hvor vildt gaaer mine Sager da i Frankrig!
Hvem leder hid den franske Hær, som Du
for Sandhed siger, alt er landet?

Budet.

Dauphin.

Kongen.

Du gior mig hovedsvimmel
med disse Tidender.

[Bastarden og Peter af Pomfret komme.]

Hvad siger Verden
til Eders Færd? Stop mig ei Hovedet
med flere onde Ting, det er alt fuldt.

Bastarden.

Hvis I det Værste frygter for at høre,
saa vil det, uhørt, falde paa Jert Hoved.

Kong Johan.

Tilgiv mig, Fætter, thi jeg, under Strømmen,
bedøvet var; nu aander jeg igien
paa Floden høit, og kan mit Øre laane
til hver en Lyd, den sige hvad den vil.

Baſtarden.

Hvordan jeg færdedes med Geiſtligheden,
de Summer jeg har ſamlet ſige vil;
men da jeg reiſte hid igiennem Landet,
jeg Folket fandt beſynderligen ſtemt,
beſat af Rygter, og af tomme Drømme,
det fuldt af Frygt ei vidſte hvad det frygted;
og her er en Prophet, ſom jeg har bragt
med mig fra Pomfrets Gader, hvor jeg fandt ham
med Hundreder, ſom fulgte ham i Hælen,
for hvem han ſang i raae og harſke Riim,
dt førend Middag næſte Himmelfarts-Dag,
I havde Eders Krone overgivet.

Kong Johan.

Du lede Drømmer, hvorfor har Du ſagt det?

Peter.

Fordi jeg veed at det ſaaledes vorder.

Kong Johan.

Bort med ham, Hubert, ſæt ham ſtrax i Fængſel,
og paa den Dag ved Middag, han har udſagt
at jeg ſkal miſte Kronen, lad ham hænges;
bring ham i Sikkerhed og kom igien,
jeg har Dig nødig.

[Hubert gaaer med Peter.]

O, min gode Fætter,
har Du det Budſkab hørt, hvo der er kommen?

Baſtarden.

De Franſke, jo, det er i alle Munde.
Jeg mødte Salisbury og Lord Bigot,
med Øine røde ſom nyantændt Ild,
og fleer, ſom gik at ſøge Arthurs Grav,
de ſige at han myrdet er i Nat
paa Jer Anſtiftelſe.

Kong Johan.

Min gode Frænde,
liſt Dig i deres Kreds, jeg har et Middel,
at vinde deres Kiærlighed igien,
bring dem til mig.

Baſtarden.

Jeg gaaer at ſøge dem.

Kong Johan.

Nei, løb og iil med muligſt Hurtighed;
lad mig blandt mine egne Underſaatter
ei have Fiender, medens fremmed Magt,
med voldſomt Indbrud, mine Stæder true.
Vær min Mercur; ſæt Vinger til Din Hæl,
og flye, en Tanke liig, fra dem til mig.

Baſtarden.

Ja, Tidens Aand, ſkal Hurtighed mig lære.
[gaaer.]

Kong Johan.

Talt ſom ſig bør en ægte Adelsmand.

[til Budet.]

Gaae efter ham; thi han maaskee behøver
et Bud imellem Lorderne og mig;
det være Du.

Budet.

Af Hiertet gierne, Konge.

[gaaer.]

Kong Johan.

Min Moder død!

[Hubert kommer.]

Hubert.

Man siger at der saaes i Nat fem Maaner;
de fire staaende, den femte hvirvled
sig underfuldt omkring de andre Fire.

Kong Johan.

Fem Maaner?

Hubert.

Gamle Mænd og Qvinder
i Gaderne spaae idel Nød og Fare;
ung Arthurs Død fra Mund til Munden svæver,
de ryste Hovederne naar de tale
om ham, og hviske i hinandens Øre.
Den Talende den andens Hænder griber,
mens Hørerен Gebærder frygtsom giør,
med rynket Pande, Stirre-Blik og Vinken.
Saaledes med sin Hammer stod en Smed,

imedens Jernet paa hans Amboft kioltes,
med aaben Mund en Skræders Nyt han flugte,
der med ſin Sax og med ſit Maal i Haand,
paa Tofler ſtod — ſom i ſærdeles Fil
han havde faaet paa de urette Fødder —
og om en Mængde Tuſind franſke Krigsmænd
ſom opſtilt var i Kent, fortalte ham.
En anden mager ſkiden Haandværksmand,
faldt ham i Ordet med ung Arthurs Død.

Kong Johan.

Hvi ſøger Du at gyde Frygt i mig?
hvi nævner Du ſaa tidt ung Arthurs Død?
Din Haand har myrdet ham, jeg havde Aarſag
hans Død at ønſke; men Du havde ingen
for ham at dræbe.

Hubert.

Ingen! naadige Konge,
hvi har I da opfordret mig dertil?

Kong Johan.

Det Kongers Skiebne er at have Trælle,
der tage deres Lune for Befaling,
at bryde ind i Livets blodige Huus;
der tyde ſom en Lov et Vink af Magten;
der troe, at ſee den vrede Herſkers Mening,
naar han tilfældigviis blot rynker Bryn,

af Lune mere end med Overlæg.

Hubert.

Jeg for min Daad har Eders Haand og Segl.

Kong Johan.

Naar Regning mellem Himmelen og Jorden
opgisres skal, blier denne Haand og Seglet
et Vidne til Fordommelse mod os!
Hvor ofte har ei Synet af et Redskab
til grusom Handling, Handlingen giort grusom!
Hvis Du nærværende ei havde været,
en Nidding, stemplet af Naturens Haand,
udseet og mærket til en skiændig Daad,
var dette Mord mig aldrig faldet ind.
Men da jeg blev Dit skumle Aasyn vaer
og fandt Dig skikket til en blodig Idræt,
og dygtig til i Farens Stund at bruges,
da pegede jeg fiernt paa Arthurs Død,
og Du, for at indsmigre Dig hos Kongen,
tog i Betænkning ei en Prinds at myrde.

Hubert.

Min Konge —

Kong Johan.

Hvis Du med Hovedet blot havde rystet,
og studset da jeg dunkelt talte til Dig,
hvad eller vendt Dit Øie tvivlsomt mod mig,
som bad Du mig med rene Ord at tale,

da var jeg vorden ſtum af Skam, og afbrudt,
og ved Din Afſtye, min var bleven vakt;
men Du af mine Tegn forſtod mig klart,
og underhandlede med Tegn om Synden;
ja, uden Standsning, lod Din Siæl ſamtykke,
og følgelig Din Haand til at udføre
den Daad, ſom Tungerne ei vilde nævne.
Bort fra mit Syn og ſee mig aldrig meer!
Mig Adelen forlader, og min Stat
for Portene, af fremmer Magt, er truet;
ja ſelv i dette kiødelige Land:
det Rige ſom beſtaaer af Blod og Aande,
regierer fiendtlig Borgerkrig imellem
min Fætters Død og min Samvittighed.

Hubert.

Drag Vaaben da mod Eders andre Fiender,
jeg ſlutter Fred imellem Eders Siæl
og Eder ſelv; ung Arthur er ilive.
End denne Haand, jomfruelig og reen,
er ei med Blodets Purpur-Pletter malet,
i denne Barm ſig aldrig trængte ind
en Morder-Tankes frygtelige Rædſel.
I har Naturen haanet i min Skabning,
ſom, omendſkiøndt dens ydre Form er raae,
dog er et Skiul for ſaadant Sindelag,

der ei et fromt, uskyldigt Barn kan myrde.

Kong Johan.

Ung Arthur lever? Jil til Lorderne,
bring deres vilde Harme dette Budskab,
og gior dem tam for Lydighed og Pligt.
Tilgiv hvad jeg i Lidenskaben laste
i Dine Ansigtstræk; min Harm var blind,
og grum; og indbildt Blodskyld i Dit Øie,
Dig giorde meget værre end Du er.
Ei svar, men til mit indre Kammer bring
de vrede Lorder, med al mulig Jil;
min Bøn er langsom, Kynd Dig som en Piil.

[De gaae.]

Tredie Scene.

Uden for Borgen.

Arthur [kommer frem paa Muren.]

Arthur.

Høi Muren er, dog vil jeg springe ned.
Barmhiertig vær og blød, Du gode Jord! —
Mig kiender næsten Ingen, hvis de giorde
er jeg dog skiult i denne Skibsdrengs Dragt.
Jeg er saa bange, dog, jeg vover det,
dersom jeg kommer ned med hele Lemmer,

er der en Vexling dog paa Verdens Øe;
langt bedre døe ved Flugt, end fangen døe.
[han springer ned.]
Ak vee, min Oncles Aand boer i den Steen —
min Aand tag Himlen, England mine Been!
[døer.]

[Pembroke, Salisbury og Bigot komme.]

Salisbury.

Jeg vil ham møde i Sanct Edmunds-Bury.
I denne Trængsels Tid vi maae antage
hans Venskabs Tilbud for vor Sikkerhed.

Pembroke.

Hvem har fra Cardinalen Brevet bragt?

Salisbury.

En ædel Mand fra Frankrig, Grev Melun,
som sagde mig, at Prindsens Sindelag
gaaer endnu videre end Brevet siger.

Bigot.

Lad os da møde ham i Morgen tidlig.

Salisbury.

Nei, heller før afsted; thi der er sikkert
to lange Dages Reise herfra did.

[Bastarden kommer.]

Bastarden.

Endnu engang Goddag, I vrede Herrer!
Ved mig Jer Konge fordrer Eder til sig.

Salisbury.

Nei, Kongen ſelv har ſkildt ſig af med os.
Med pletfrie Ære vil vi ei bebræmme
hans tynde, ſtænkte Kappe; ei den Fod
vi følge, fra hvis Spor opqvælder Blod;
vend om, og ſiig ham ſaa, vi veed det Værſte.

Baſtarden.

Bedſt klæder gode Ord, hvad I end troer.

Salisbury.

Vor Sorg, ei vore Sæder tale nu.

Baſtarden.

Der er kun lidt Forſtand i Eders Sorg,
derfor det var Forſtand at have Sæder.

Pembroke.

Utaalmod, gode Herre, har ſin Forret.

Baſtarden.

Ja, til ſin Herres Skade, ellers ei.

Salisbury.

Det Fængſels-Muren er. [bliver Arthur vaer.]
Hvo ligger der?

Pembroke.

O Død, ſtolt af den rene Fyrſte Skionhed, ſtolt!—
Ei Jorden har et Hul den Daad at ſkiule.

Salisbury.

Det Mord, ſom om ſin egen Daad det hader,
ei ſkiuler den, for at nedkalde Hevn.

Bigot.

Da Mord til Graven vied denne Yngling,
fandt det ham for en Grav for elskelig.

Salisbury.

Hvad mener I, Sir Richard? har I seet,
læst eller hørt om saadant, eller tænkt det?
og kan I troe det muligt hvad I seer,
endskiondt I seer det? Kunde Tanken bilde
sig saadan Daad? Det er den største Høide,
og Toppen, Spidsen, ja selv Spidsens Spidse
af Mord-Idræt. Den græsseligste Skiændsel,
den fuleste Bedrift, den værste Grumhed,
som nogensinde leed, huulsiet Had
for blide Medynks Taarer har fremstillet.

Pembroke.

Hvert Fortids Mord ved dette undskyldt er;
og dette, saa aldeles uden Lige,
skal sprede Helligheed og Reenhed over
den fierne Fremtids end ufødte Synder,
og vise at hver Bloddaad kun er Spøg,
med dette hadefulde Optrin liignet.

Bastarden.

Det er en blodig, en fordømt Bedrift,
en skiændig Idræt af en blysvær Haand,
hvis det en Handling er af nogen Haand? —

Salisbury.

Hvis det en Handling er af nogen Haand? —
vi havde et Slags Lys, om hvad er hændet:
det er det lede Værk af Huberts Haand,
paa Forslag og Indgivelse af Kongen;
fra Lydighed mod ham min Siæl jeg fierner;
paa Knæe ved dette skiønne Livs Ruin,
udaander jeg for denne Aandeløse,
et Løftes Rasgelse, et helligt Løfte,
at jeg vil aldrig smage Verdens Fryd,
og aldrig blive smittet af dens Glæder,
og aldrig kiende Roligħed og Hvile,
før jeg har hæderkronet denne Haand,
ved kun at bruge den til værdig Hevn.

Pembroke.

Nidkiære vore Siæle det bekræfte.

[Hubert kommer.]

Hubert.

Lørds, jeg er heed af Iil for Jer at søge;
Prinds Arthur lever, Kongen kalder Jer.

Salisbury.

O, han er fræk, han rødmer ei for Døden;
Forsvind, Du blege Skurk, bort, bort herfra!

Hubert.

Jeg er ei Skurk.

Salisbury [drager sit Sværd.]

Gior jeg i Loven Indgreb?

Baſtarden.

Jert Sværd er blankt, ſtik det igien i Skeden.

Salisbury.

Ei før en Morders Skind dets Balg er bleven.

Hubert.

Lord Salisbury, rolig, ſiger jeg:
mit Sværd, ved Himlen, er ſaa ſkarp ſom Eders.
Jeg vil ei, Sir, at I Jer ſelv forglemmer,
ei vover Jer i Faren ved mit Forſvar,
at jeg ſkal ei, ved Eders Raſerie,
forglemme Eders Værd og Stand og Adel.

Bigot.

Bort, Mødding! trodſer Du en Adelsmand?

Hubert.

Ei for mit Liv; dog vover jeg at værge
mit ſyldfrie Liv, ſelv mod den ſtørſte Keiſer.

Salisbury.

Du er en Morder.

Hubert.

Gior mig ei dertil;
endnu er jeg det ei. Hvo taler falſk
ei hylder Sandhed, og hvo glemmer Sandhed,
han lyver diærvt.

Pembroke.

Hug ham i Stykker.

Baſtarden.

Stille!

Salisbury.

Bort, hvis I ei vil drilles, Faulconbridge.

Baſtarden.

Du Diævelen maae drille, Salisbury;
ſeer Du blot mork og rører Foden, eller
tor i Din vilde Harm forhaane mig,
da er Du dødsens. Skiul Dit Svard itide,
hvis ei jeg Dig og det tilſammennænger,
ſaa Du ſkal troe at Satan kom fra Helved.

Bigot.

Hvad gior Du, vidtberømte Faulconbridge,
at ſtaae en Nidding og en Morder bi?

Hubert.

Lord Bigot, jeg er ingen.

Bigot.

Hvem har dræbt ham?

Hubert.

Jeg for en Time ſiden ſaae ham karſk,
jeg ærede ham, jeg elſked ham og vil
min Livstid græde for hans Livs Forliis.

Salisbury.

Troe ei de Hykler-Taarer i hans Øie;
Ildgierningsværk ei mangler ſaadan Vade;
Han, længe udlært, kan dem lade ſtrømme

lig Bække af Medlidenhed og Medynk.
Jeg gaaer, saa gisre hver hvis Siæl bær Afskye
for ækle Dunster af et Slagterhuus;
thi jeg er næsten qvalt af Syndens Stank.

Bigot.

Afsted til Bury, til Prinds Ludvig der.

Pembroke.

Der, sig til Kongen, kan han finde os.

[Lorderne gaae.]

Baſtarden.

Fortreffeligt! — Veed Du af denne Idræt?
Langt over den uendelige Naade,
hvis Hubert, Du den Dødsdaad har fuldbragt,
er Du fordømt.

Hubert.

Hør mig dog blot, o, hør mig.

Baſtarden.

Du er fordømt saa fort, — saa fort er intet, —
fordømt end dybere end Lucifer.
Saa leed en Aand i Helvede ei findes,
som Du vil blive, hvis Du dræbte Barnet.

Hubert.

Nei, ved min Siæl. —

Baſtarden.

Hvis Du kun har samtykket
i dette Rædsels-Værk, fortvivl da strax,

og mangler Du en Strikke, mindſte Trevl,
ſom nogen Edderkop af Bugen ſpandt,
er nok for Dig at qvæle, ſkiøreſt Siv
kan være Galge; vil Du drukne Dig,
ikkun en Draabe Vand tag i en Skee,
og det vil ſvulme til et Ocean,
hvori en ſaadan Skurk kan ſynke dybt. —
Mistanken hviler ſaare tungt paa Dig.

Hubert.

Hvis jeg med Tanke, Bifald eller Daad
har Skyld i Rovet af den blide Aande,
ſom var i dette ſkiønne Leer indſluttet,
da Helved mangle Qval for mig at martre!
da jeg forlod ham var han ſund og friſk.

Baſtarden.

Saa gaa, og bær ham bort i Dine Arme.
Jeg er forbauſt; jeg troer jeg farer vild,
imellem Verdens Tornekrat og Farer.
Hvor let Du tager hele England op!
Med denne Reſt af Kongeværdighed,
ſkiøt Rigets Troeſkab, Lov og Ret til Himlen,
og England efterlod til Ryſtelſer,
ſom ſønderſlide vil med gridſke Tænder,
den ægte Høiheds eierløſe Forret.
Og nu for Majeſtætens magre Beenrad,
den huudſke Krig de vrede Børſter reiſe,

og griner haant i Fredens milde Øie.
Nu fremmed Magt og Utilfredshed hiemme
ſig møde i et Punct; Forvirring lurer
— lig Ravnen over et nys ſtyrtet Kræe, —
paa rædſomt Fald af den voldtagne Krone.
Han lykkelig, hvis Kappe og hvis Belte
Orkanen taale kan. Bær Barnet bort,
og følg mig ſaa med Jil; jeg gaaer til Kongen.
Vel tuſindfold os Qval og Sorg omſvænder,
og Himlen vrede Blik mod Landet ſender.

[gaaer.]

Femte Act.

Første Scene.

Et Værelse i Paladset.

Kong Johan, Pandulph med Kronen, og Følge.

Kong Johan.

Saaledes overgav jeg i Jer Haand
min Værdigheds Symbol.

Pandulph [giver Johan Kronen.]

Tag da igien,
af denne Haand, men som et Lehn fra Paven,
Jer kongelige Storhed, Magt og Vælde.

Kong Johan.

Nu, hold Jert hellige Løfte; mød de Franske;
brug hos Hans Hellighed Jer hele Magt
for dem at standse, før vi staae i Lue.
De utilfredse Grever falde fra,

vort Folk i Tvedragt staae med deres Pligter,
og sværge Hiertens Kierlighed og Troskab
til fremmet Magt og fremmet Kongedomme.
Den Oversvommelse af onde Vædsker
kan kun ved Eder ene blive mildned,
derfor ei tov; saa syg er denne Tid,
at hvis ei Lægemidler bruges strax,
da vil ulægelig Forvirring herske.

Pandulph.

Det var min Aande som Orkanen reiste,
ved Eders frække Vandel imod Paven;
men siden I er nu en Nyomvendt,
saa skal min Tunge stille Krigens Storm,
og Soel skal Jer betrængte Land besinne.
Paa denne Himmelfartsdag, mindes det,
som Følge af Jer Eed til Paven, gaaer jeg,
og lader Frankrig lægge Vaaben ned.

[gaaer.]

Kong Johan.

Hvad? Himmelfarts Dag! Sagde ei Propheten
at jeg før Middag Himmelfartsdag skulde
min Krone overgive. Saa jeg har;
jeg tænkte at det skulde skee ved Tvang,
men Gud skee Tak, det var frivillig blot.

[Bastarden kommer.]

Baſtarden.

Nu hele Kent er tabt, kun Dovers Borg
end holder ſig, og London har modtaget,
ſom høflig Vert, Prinds Ludvig med ſin Hær;
Jer Adelen ei lyder, den er gangen
at byde Eders Fiende Tieneſte;
Beſtyrtelſe og Skræk har hid og did
omjaget Eders Tvivlbeſpændte Venner.

Kong Johan.

Vil Lorderne ei vende om igien,
nu de har hørt at Arthur er ilive.

Baſtarden.

De fandt ham død, og kaſtet hen paa Gaden,
en ledig Kiſte, hvoraf Livs-Juvelen
ved en Forbryder-Haand bortſtiaalen var.

Kong Johan.

Den Nidding, Hubert, ſagde mig han leved.

Baſtarden.

Det giorde han, ved Gud, ſaavidt han vidſte.
Men hvorfor ſynker I? Hvi er I ſorgfuld?
Vær ſtor i Daad, ſom I var ſtor i Tanke;
lad Verden ei ſee Mistroe eller Frygt;
beherſk det kongelige Øies Vink;
vær Ild mod Ild, bevægelig ſom Tiden;
tru Trueren, og trods det mørke Blik
af ſkrækfuld Pral, ſaa ſkal det lave Øie,

som laaner Syn af Sagen hos de Store,
see sig i Speil paa Eder, og regieres
af Uforfærdethedens tappre Aand.
Bort, siger jeg, og skin lig Krigens Gud,
naar seierstraalende han gaaer i Kampen.
Viis opadstræbende Tiltroe og Mod.
Hvad? skal de søge Løven i sin Hule?
og der ham skrække, der ham lade skiælve?
O nei, lad det ei siges! Stedse fremad,
mød Misfornøielsen fra Hiemmet fiernt,
bekæmp den førend den for Døren staaer!

Kong Johan.

Legaten Pandulph nys har været hos mig,
jeg har en heldig Fred med ham afsluttet;
han loved mig at skaffe bort den Magt,
som Prindsen har bragt hid.

Bastarden.

O, Skiændsels Forbund!
Skal vi, her i vort Land, lykønske dem?
vort faste Forsæt bryde, og med Voldsmænd
afslutte nedrig Stilstand og Forlig
paa egen Grund? Skal en dnunhaget Dreng,
en Silke-Slyngel trodse os i Marken?
sit Mod i vor frugtbare Slette hærde?
skal han med vaiende Fane haane Luften,

og Modſtand møde ei? Til Vaaben, Konge,
maaſkee ei Cardinalen ſkaffer Fred,
og ſkeer det, lad dem i det mindſte ſige
at de til Forſvar har os rede ſeet.

Kong Johan.

Tag Du Befalingen af denne Tid.

Baſtarden.

Da bort, jeg veed for viſt, at vi med Mod
en ſtørre Fiende træder under Fod.

[De gaae.]

Anden Scene.

En Slette ved Sanct Edmunds-Bury.

Ludvig, Salisbury, Melun, Pembroke og Bigöt, alle væbnede; ſamt Følge.

Ludvig.

Lad, Grev Melun, heraf forfattes Afſkrift,
og giem den ſikkert for vort eget Brug;
Giv Larderne det ſom beſeglet er,
at de kan have denne Pagt for Øie,
og baade vi og de beſtemt kan vide
det, hvorpaa vi har taget Sacramentet,
og holde ſvorne Troe ubrødelig.

Salisbury.

Den fra vor Side aldrig brydes ſkal,

og, ædle Dauphin, ömenskiondt vi svor
frivillig Iver og utvungen Troskab
til Eders Fremfærd, dog I tro mig, Prinds,
jeg er ei vel tilfreds at Tidens Vunde
et Plaster søge skal i voldsomt Oprør,
og hele Kræften af et enkelt Saar,
ved fleer at gisre; o, min Siæl det smerter
at jeg fra Siden Jernet drage skal
og skabe Enker; der, o netop der,
hvor ærefuldest Forsvar, ja selv Frelse,
paa Navnet Salisbury raaber lydt.
Men denne Tids Fordærv, den er saa stor,
at vi til Retfærds Lægedom og Pleie,
kun ved den værste Uretfærdighed
og ved Forvirrings Haand kan drive Værket.
Er det ei ynksomt, mine Sorgens Venner,
at vi, vort skisnne Eilands kaarne Børn,
opleve maae en saadan qvalfuld Time,
at vi dets blode Barm nedtræde skal,
alt efter fremmed Takt, og stilles op
i Fiende-Hær. (Ak jeg begræde maae,
paa Stedet selv, den os paatvungne Skiændsel;)
at hylde Magten fra et fiernt Land,
og følge ubekiendte Faner her.
Hvad? her — O England, gid Du ei var her!

O gid Neptun, hvis Arm Dig kiærligt favner,
Dig vilde røve Kundskab om Dig selv,
og Dig henkaste paa en hedensk Strandbred,
hvor tvende Christne Hære Hadets Blod,
forened i en enkelt Forbunds Aare,
og ei paa Fiendevis at spilde det.

Ludvig.

Et ædelt Sindelag Du viser her;
de tunge Lidelser Din Barm omspænder
et Jordskiælv har fremkaldt af Ædelmod.
O, hvilken ædel Kamp har Du ei fægtet
imellem Tvang og Kiærlighed til England!
Lad mig den ærefulde Dug aftørre,
der sølverklar nedstrømmer paa Din Kind.
Ved Qvinde-Taarer har mit Hierte smeltet,
dog Oversvømmelsen sædvanlig var,
men disse mandig skiønne Draabers Udbrud,
den Byge, ikkun reist ved Storm i Siælen,
mit Øie skrækker og forbauser mig,
som om jeg havde Himlens Hvælving seet
med Meteorer brændende besat.
Opløft Dit Bryn, berømte Salisbury,
forjag Orkanen med et hærdet Hierte,
lad Vandet af den Ynglings Øie flyde,
som aldrig Kæmpe-Verdnen saae i Harm,
som mødte Lykken kun ved Høitids-Færd,

med Blodet varmt for Fryd og Skiemt og Sladdren.
Kom, rolig Ven, thi Du Din Haand saa dybt
skal i Lykſalighedens Guldhorn ſtikke,
ſom Ludvig ſelv; — ſaa, Edle, ſkal I Alle,
der ſine Seners Kraft til mine knytter.

[Pandulph kommer med Følge.]

og hiſt mig ſynes alt en Engel taler,
hiſt nærmer ſig den hellige Legat;
for Fuldmagt os fra Himlens Haand at give,
og paa vor Idræt ſætte Retfærds Navn
og helligt Indſegl.

Pandulph.

Hil Dig Prinds af Frankrig!
og dernæſt dette — Kong Johan med Rom
forligt er vorden, og hans Siæl er omvendt,
ſom ſtred ſaa haardt imod den hellige Kirke,
imod den ſtørſte Stad, mod Romas Stoel.
Derfor tag Dine Trudſels Faner ind,
og tæm den vilde Aand, ſom Krigen ſtyrer,
at den, en Løve liig, i ſikker Lænke,
kan ligge rolig ſig ved Fredens Fod,
og blot for Synet være frygtelig.

Ludvig.

Tilgiv mig, Fader, jeg vil ei tilbage,
min kongelige Fødſel ei tillader
et ſaadant Forhold, at jeg kun betragtes

som Undergiven og som nyttigt Værktøi
for noget Herskab i den ganske Verden.
Jer Aande Krigens døde Kul har antændt
imellem mig og dette Kongerige;
I bragte Veed for at oplue Ilden,
nu brænder den for høit for at udslukkes
ved samme svage Puft som tændte den.
I lærte mig at kiende Retfærds Aasyn,
og med hvad Ret jeg Riget fordre kan,
ja, lagde mig den Idræt stærkt paa Hiertet,
og siger nu, at Kong Johan med Rom
har sluttet Fred; hvad angaaer mig den Fred?
I Kraft af min Forening med Prindsessen,
jeg fordrer dette Rige efter Arthur,
og nu det er halv vundet skal jeg vige
fordi Johan har sluttet Fred med Rom?
Er jeg da Romas Træl? Hvad Guld har Rom,
hvad Tropper og hvad Krigsforraad hidsendt
til denne Handlings Gang? er det ei mig
som bærer Byrden heel? hvem uden jeg,
og de, som denne Fordring understøtte,
har vaaget for at opretholde Krigen?
har jeg ei hørt Øeboerne udraabe
vive le roi, i hver en Stad jeg kom?
har jeg ei her de allerbedste Kaart,
for i det lette Spil af vinde Kronen?

og skal jeg nu det vegne Sæde vige?
Nei, ved min Siæl, det aldrig siges skal.

Pandulph.

Af denne Sag I kun det Ydre seer.

Ludvig.

Det Ydre eller Indre, her jeg bliver
til mit Forsøg bli'er saa forherliget,
som Haabet i sin Fylde loved mig,
før jeg drog sammen denne tappre Krigshær;
til Verden bliver skildt ved de Ild-Aander;
til jeg har Seiren seet, og vundet Rygte
i Farens, ja i selve Dødens Svalg. —

[Trompetstød.]

Hvad lystelig Trompet er det som lyder?

[Bastarden kommer med Følge.]

Bastarden.

I Kraft af Høfligheds vedtagne Lov,
hør mine Ord, jeg sendtes for at tale: —
Mailanske hellige Herre, fra min Konge
opfordres I til nærmere Forklaring,
og efter Eders Svar, min Tunge skal,
med given Fuldmagt, atter sig erklære.

Pandulph.

Kronprindsen er haarnakket egensindig,
og vil ei efter mine Bud sig lempe,
men siger: han vil ei nedlægge Vaaben.

Baſtarden.

Ved alt det Blod, ſom Harm udaandet har,
den Yngling handler ret. — Nu hører Kongen,
han er beredt ſom det ſig ſømmer ham;
ved mig Hans Majeſtæt ſaaledes taler:
Det Abetog, den daarſkabsfulde Nærmen,
den Vaaben-Maſke, det Spilfægterie
den Poge-Næsviished, de Drenge-Tropper
et Smiil aflokker ham; han ſtander rede,
de Dværge-Krigsmænd i Pygmæer-Ruſtning,
at pidſke uden for ſit Riges Grændſer.
Den Haand ſom havde Kraft til, for Jer Dør
at prygle Jer til I bag Laagen ſmutted;
og dykked, Spanden liig, i Brønden ned;
og krymped Jer i Strøelſe i Stalden;
liig Panter ſkiulte laae i Sæk og Kiſte;
ſom ſøgte Sikkerhed i Svineſtien,
i Hvælvinger og Fængſter, og ſom bæved
ved Skriget blot af Eders egne Krager,
ſom var det Stemmen af en engelſk Krigsmand.
Hvorledes? ſkal den tappre Haand afkræftes
ſom tugted Jer i Eders Sovekamre?
Nei, viid, den kiække Fyrſte er i Vaaben,
og liig en Ørn, han over Ynglen ſvæver,
for den at revſe ſom ſig nærmer Reden. —

til Salisbury og Pembroke.]

Og I vanslægted feige Niddinger,
I blodige Neroner, revne ud
af Moder Englands Skiød, bliv rød af Skam,
thi Eders Qvinder, Eders blege Døttre,
liig Amazoner, trippe efter Trommen,
og skifte Fingerbøl til Vaabenhandske,
til Landse Naalen, og de blide Hierter
til Blodtørst efter Hevn.

Ludvig.

Der lad det ende,
det Skryderie, og vend Dig hiem i Fred;
vi tilstaae Dig, at Du er stor i Skiældsord;
vor Tid for kostbar er, for at bortødsles
med slig en Praler.

Pandulph.

Giv mig Lov at tale.

Bastarden.

Jeg tale vil.

Ludvig.

Men jeg vil Ingen høre.
Rør Trommen strax og lad dens Krigertunge
forkynde vor Nærværelse og Fordring.

Bastarden.

Ja, Trommen skrige vil, naar den bli'er tørt,
og saa skal I naar I er styrtet ned.
Væk Ekko blot med Lyden af Din Tromme,

en anden er ved Haanden færdig stemt,
som skal gienskralde høit og lydt som Din;
rør blot en Anden, og en Anden skal,
saa høit som Din, i Skyens Øre tone,
og haane Tordendrønnet selv; thi nær,
— ei sættende sin Lid til hiin Legat,
som han har brugt for Spøg og ei af Trang, —
er Kong Johan. Stolt paa hans Pande sidder
den nøgne Død, hvis Værk det er i Dag
at gaae til Giæst paa Tusinder af Franskmænd.

Ludvig.

Rør Trommen strax og lad os søge Faren,

Bastarden.

Du finder den, Dauphin, i Britter-Skaren.

[De gaae.]

Tredie Scene.

En Valplads.

Tummel. Kong Johan og Hubert.

Kong Johan.

Hvor gaaer det os i Dag? fortæl mig, Hubert.

Hubert.

Jeg frygter, sket; hvorledes er det med Jer?

Kong Johan.

Den Feber som saa længe har mig plaget,

mig tynger ſvært; o, jeg er hierteſyg.

[Et Bud kommer.]

Budet.

Jer tappre Frænde Faulconbridge, han ønſker
at Eders Majeſtæt vil rømme Marken,
og ſige ham, ved mig, hvad Vei I drager.

Kong Johan.

Til Swinſtead, ſiig, til Abbediet der.

Budet.

Fat Mod, min Konge; thi de Hielpe-Tropper,
ſom Prindſen ventede, har Skibbrud lidt
paa Goodwin-Sand, for trende Nætter ſiden.
Richard fik Bud derom i dette Nu,
koldt Fienden ſlaaer og drager ſig tilbage.

Kong Johan.

Vee mig! Tyranſke Feber mig opbrænder,
ſaa jeg ei ved Dit Budſkab glædes kan. —
Nu i min Bæreſtoel, og ſaa til Swinſtead;
af Svaghed gribes jeg; jeg er ſaa mat.

[De gaae.]

Fierde Scene.

En anden Deel af Valpladſen.

Salisbury, Pembroke, Bigot og Flere.

Salisbury.

Jeg troede Kongen ei ſaa riig paa Venner.

Pembroke.

End engang frem; indgyd de Franſke Mod,
gaaer de til Grunde, maae vi ogſaa ſynke.

Salisbury.

Den Slegfred-Diævel, denne Faulconbridge,
til Trods for Trods, alene ſtyrer Slaget.

Pembroke.

Man ſiger, Kongen ſyg er bragt fra Marken.

[Melun ſaaret, ledes ind af Soldater.]

Melun.

Led mig hen til Rebellerne fra England.

Salisbury.

Da Lykken ſmilte, kaldtes vi ei ſaa.

Pembroke.

Er det ei Grev Melun?

Melun.

Til Døde ſaaret.

Flygt, ædle Engelſkmænd, I ere ſolgte;
forlader hurtig Oprørs ledе Banner,

og griber atter den hortsvorne Troe.
Sæg Eders Konge, nedknæl for hans Fødder;
thi hvis de Franske vorder Dagens Herre,
er Ludvigs Tanke, at belønne Eder
med Hovedets Forliis; saaledes svor han,
og jeg med ham, og mange Fleer med mig,
med Haand paa Altret i Sanct Edmunds-Bury;
ved samme Alter hvor vi Eder tilsvor
bestandig Kiærlighed og helligt Venskab.

Salisbury.

Kan dette være muligt? er det Sandhed?

Melun.

Staaer ei den fule Død for mine Øine,
kun saare lidet Liv tilbage er,
som blæder bort, et Billed ligt af Vox,
der taber Skikkelsen ved Ildens Virkning?
hvorfor i Verden skulde jeg bedrage,
da jeg har Nytten tabt af alt Bedrag?
Hvad gavner Falskhed mig, da det er sandt
at her jeg dør, og hist ved Sandhed lever?
Jeg siger det igien, hvis Ludvig seirer,
saa svor han falsk, hvis disse Eders Øine
seer nok en Gang i Østen Morgnens Dæmring;
selv denne Nat, — hvis smitsom sorte Aande
alt damper i hiin Flamme-Pragt i Vesten
omkring den gamle, svage, trætte Sol, —

I denne sorte Nat I dræbes skal
og bøde for begaaet Forræderie;
Forræder-Boden bliver Eders Livstraad,
naar Ludvig ved Jer Hielp har Dagen vundet. —
Hos Kongen er en Hubert, hils ham fra mig,
mit Venskab for ham — og fremdeles dette,
at min Farfader var af engelsk Fødsel, —
til dette Udsagn har mit Indre vakt.
Til Giengield beder jeg, at I vil bære
mig bort fra Slagets Tummel, Støi og Larm,
hvor jeg i Fred kan hæve mine Tanker,
og lade Legemet fra Siælen skilles
i Gudhengivenhed og fromme Bønner.

Salisbury.

Vi troe Dig; og saa sandt jeg sikkert haaber
paa Salighed, jeg elsker Skikkelsen
af denne Leilighed, hvorved vi kan
forlade Veien til Fordømmelse;
og som en Flod, der standset i sit Løb,
naar Dæmningen borttages rinder rolig,
saa vil vi træde inden vandte Grændser,
og flyde stille hen, i Lydighed
til Oceanet, til vor store Konge. —
Min Arm skal bære Dig, thi jeg kan see
den grumme Dødsens Angst i Dine Øine.

Bort Venner, bort; igien paa Flugtens Vinger,
da heldigt Nyt til gammel Retfærd bringer.
[De gaae og lede Melun ud.]

Femte Scene.

Den franske Leir.

Ludvig kommer med Følge.

Ludvig.

Jeg troede Himlens Soel ei vilde dale,
men staae, og bringe Vesten til at rødme,
mens Englands Hære maalte baglænds Grunden
i mat Tilbagetog. Vi endte tappert,
da med en Salve af knap brugte Skyts,
vi, efter blodige Dag, dem bad Godnat;
og vore revne Faner sammenrulled,
i Marken sidst, og næstendeels dens Herre.

[Et Bud kommer.]

Budet.

Hvor er min Prinds, Dauphin?

Ludvig.

Her, her; hvad Nyt?

Budet.

Melun er død, og overtalt ved ham,
de engelske Lehnsherrer er frafaldne,
og Hielpetropperne som I saa længe

har ønsket her, paa Goodwin-Sand er strandet.

Ludvig.

O, Uhelds Tidende! Fordømt Du vorde!
Jeg vented ei i Aften saadant Budskab,
saa sorrigfuldt. Hvo er han som har sagt
at Kong Johan var flygtet, nogle Timer
før Natten skildte vore trætte Hære?

Budet.

Hvo der end sagde det, saa er det Sandhed.

Ludvig.

Vel; hele Natten hav aarvaagen Vagt!
Ei Solen skal opstaae, som jeg saa aarle,
for at forsøge Lykkens Gunst i Morgen.

[De gaae.]

Siette Scene.

En aaben Plads i Nærheden af Abbediet Swinstead.

Bastarden og Hubert møde hinanden.

Hubert.

Hvem der? tael hurtigt, eller jeg Dig skyder.

Bastarden.

God Ven; men hvem er Du?

Hubert.

Paa Englands Side.

Baſtarden.

Hvor gaaer Du hen?

Hubert.

Hvad kommer det Dig ved?
Kan jeg med lige Ret ei ſpørge Dig
om Dine Handlinger, ſom Du om mine?

Baſtarden.

Jeg tænker, Hubert.

Hubert.

Rigtigt gietter Du;
jeg vil, hvad Følgen endog bliver, troe
Du er min Ven, da Du min Stemme kiender.
Hvem er Du?

Baſtarden.

Hvem Du vil, og hvis Dig tykkes,
ſaa gior mig blot til Villie at antage,
at jeg Plantagenetterne tilhører.

Hubert.

O Glemſomhed! Du og den mørke Nat
har mig beſkiæmmet; tilgiv, tappre Kriger,
at nogen Lyd, ſom fra Din Tunge kom,
Bekiendtſkab med mit Øre kunde undgaae.

Baſtarden.

Kom, Høflighed tilſide, ſig hvad Nyt.

Hubert.

Her vandrer jeg i Natteus forte Skygge,
at søge Eder.

Baſtarden.

Vær da snar, Dit Budskab?

Hubert.

O det er mørkt, det passer sig med Natten,
fort, frygteligt og trøsteløst og grusomt.

Baſtarden.

Viis mig da uden Omsvøb Saaret selv,
jeg, som en Qvinde, falder ei i Afmagt.

Hubert.

Jeg troer en Munk har givet Kongen Gift;
han næsten maallos var, jeg styrted ud
at underrette Jer, paa det I kunde
desbedre væbne Jer mod dette Fald,
end om I senere derom fik Kundskab.

Baſtarden.

Hvorledes fik han det? hvem drak ham til?

Hubert.

En Munk, jeg siger, en besluttet Nidding,
hvis Indvold pludseligen brast; men Kongen
maaskee ved hastig Hielp helbredes kan.

Baſtarden.

Hvem efterlod Du om hans Majestæt?

Hubert.

I veed da ei at de bortvegne Lorder
er atter der, og har Prinds Henrik medbragt,
paa hvis Begiering Kongen tilgav dem,
og de er alle om Hans Majestæt.

Baſtarden.

Tilbagehold Din Vrede, høie Himmel,
og friſt os ikke over vore Kræfter! —
jeg ſiger Dig, min halve Hær i Nat,
da jeg gik over Veilerne ved Lincoln,
blev overfaldt af Floden der og opſlugt,
jeg neppe undſlap ſelv, ſkiøndt vel til Heſt.
Gaae foran Du, led mig til Kongen hurtigt;
maaſkee han er alt heden før vi komme.

[De gaae.]

Syvende Scene.

En Have ved Swinſtead-Abbedie.

Prinds Henrik, Salisbury og Bigot komme.

Prinds Henrik.

Det er for ſildig; hver en Draabe Livsblod
er dødelig anſtukken; og hans Hierne,

— som nogle sige, Siælens Vaaning er —
ved tomme Grublerier forudspaaer
at Dødelighedś Ende stunder til.

[Pembroke kommer.]

Pembróke.

Hans Høihed taler end, og har den Troe,
at hvis han bragtes i den frie Luft,
det vilde lindre noget Flamme-Heden
af denne grumme Gift, som ham fortærer.

Prinds Henrik.

Lad ham da blive bragt i Haven her. —

[Bigot gaaer.]

Endnu han raser?

Pembroke.

Han er meer taalmodig
end da I gik; i dette Nu han synger.

Prinds Henrik.

Forfængelige Sygdom! Ingen Svaghed,
bragt til det yderste, sig føler selv.
Naar Døden gnavet har paa Legemet,
den lader det ufølsomt, og sit Sæde
i Siælen tager, hvor den grusomt qvæler
med tusinde besynderlige Syner,
som, hærgende i sidste Tilflugtssted,

forvirre sig. O sælsomt, Døden synger; —
jeg Ætling er af denne blege Svane,
som stemmer i sin egen Svanesang,
og gjennem Dødens Orgelpiber nynner
til evig Hvile Legemet og Sjælen.

Salisbury.

Fat Mod, min Prinds, I født og baaren er
for dette raae og formeløse Stof,
som blev Jer Arv, at give Dannelse.

[Bigot kommer tilbage med Følge; de bære Kong Johan i en Stoel.]

Kong Johan.

Ja vel, nu har min Sjæl faaet Albue-Rum,
den vil ei ud af Vindue eller Døre;
der er saa heed en Sommer i mit Bryst,
at mine Tarme smuldne hen i Støv;
jeg er et Billed, malet med en Pen
paa et Blad Pergament, jeg sammenkrympes
ved denne Ild.

Prinds Henrik.

Hvor gaaer det med min Konge?

Kong Johan.

Slet — slet — forgiftet — død, forladt, udstødt;

og ingen af Jer Vintren bede vil,
at stikke sin Jis-Finger i mit Liv,
at lade Englands Floder giennemstrømme
min Flamme-Barm; og ei anraabe Norden
at kysse med sin Storm min tørre Læbe,
og svale mig med Kulde. Ringe Bøn,
kun kiølig Trøst; men I saa utaknemlig,
saa gierrig er, at I mig nægter det.

Prinds Henrik.

Gid der var Lægedom i mine Taarer
til Eders Lindring!

Kong Johan.

Saltet i dem brænder —
her inden for er Helved, Giften der
er indesperret, som en Erke-Fiende,
og piner redningsløs fortabte Blod.

[Bastarden kommer.]

Bastarden.

O, jeg er aandeløs og skoldet op
af Jil, for Eders Majestæt at see.

Kong Johan.

Du kommer for at lukke mine Øine;
mit Hiertes Takler sprungne er og brændte,
og Vanterne, som støtted Livets Mast,

er kun en Traad, et enkelt lille Haar;
mit Hierte hænger ved en eenlig Trevl,
som springer naar Du har fremsagt Dit Budskab,
og da, alt hvad Du seer en Leerklump er,
et Billed paa forstyrret Kongevælde.

Bastarden.

Prinds Ludvig hidad retter sine Skridt,
og Himlen veed hvorledes vi ham svare;
Forgangen Nat den bedste Deel af Hæren,
da jeg med Fordeel den tilbagedrog,
blev i Moradserne i Lincoln-Shire,
ved Flodens pludselige Stigen opslugt.

[Kongen dør.]

Salisbury.

I aander Dødsens Bud I døde Øren, —
Min Herre, Drot — en Konge nys — nu saa.—

Prinds Henrik.

Saaledes blier mit Løb, saaledes Enden.
Hvad jordisk Sikkerhed, hvad Haab, hvad Stav, —
et Rige eied han, nu kun en Grav!

Bastarden.

Er Du alt gaaet? Jeg bliver her tilbage
for at paatage mig Dit Hevner-Embed,
derpaa min Siæl skal hilse Dig i Himlen.

som den paa Jorden stedse var Din Tiener —

[til Lorderne]

I Stierner, som løb ud af vandte Sphære,
hvor er Jer Kraft? Viis nu en bedre Troskab,
og siebliklig iil med mig tilbage,
og jager Ødelæggelse og Skiændsel,
ud af vor trængte Riges svage Døre.
Imod dem strax, før de gaae imod os,
Prinds Ludvig raser grumt i vore Hæle.

Salisbury.

Det synes som I mindre veed end vi;
hist inde hviler Cardinal Pandulph,
som for en Time siden, fra Prinds Ludvig
hidbragte slige fredelige Tilbud,
som vi med Værdighed modtage kan,
og siebliklig ende denne Krig.

Bastarden.

Han før forlader Landet, naar han seer
at vi er stedse rede til vort Forsvar.

Salisbury.

Det paa en Maade næstendeels er skeedt;
thi megen Krigsforraad han har alt affendt
til Kysterne, og overladt sin Sag
til Cardinalen at afgiøre her,

med hvem I selv, samt jeg og flere Lorder,
hvis I saa synes, end i denne Dag,
vil ende denne Tvist, til Landets Vel.

Bastarden.

Saa være det; og I, min ædle Prinds,
med flere Prindser, som det sømmer sig,
skal følge Eders Fader til hans Grav.

Prinds Henrik.

I Worcester hans Legeme skal jordes,
saa var hans Villie.

Bastarden.

Did han vorde bragt,
og lykkelig skal Eders høie Selv
paatage Eder dette Lands Regiering!
I al Ærbødighed paa mine Knæe,
jeg offrer Eder her min Troe og Hylding,
samt Underkastelse for evig Tid.

Salisbury.

Det samme Troeskabs Løfte giske vi,
som stedse skal vedvare reen og pletløs.

Prinds Henrik.

Min Siæl er rørt, jeg vilde takke Eder;
men min Erkiendtlighed kun Taarer har.

Lad os nødvendig Qval kun Tiden give,
den ſtedſe var i Forhaand med vor Sorg. —
End England aldrig laae og aldrig ſkal
ved nogen Seirers ſtolte Fødder ligge,
naar det ei ſaarer ſig med egen Haand.
Nu denne ædle Prinds ſtaaer her blandt os,
lad komme Verdens trende Parter væbnet,
vi trodſe dem. Her kan ei Vanheld groe,
naar England mod ſig ſelv forbliver troe.

Om Kong Johan.

Efter Malones Formodning er Kong Johan skrevet i Aaret 1596. Jeg har ikke anseet det nødvendigt at lade dette Binds tvende Stykker følge lige efter de 8te i 3die, 4de, 5te og 6te Bind, da de, endskiøndt hiſtoriſke, ikke hænge ved diſſe i chronologiſk Orden, ſee mere herom 3 Deel Pag. 159 — 1.

Dette Stykke, ſiger Theobald, begynder i Kong Johans tre og trediveste Aar, og omhandler nogle Tildragelſer indtil hans Død, et Tidsrum af omtrent ſytten Aar.

Johnſon udtrykker ſig i Kortheb ſaaledes:

„Tragoedien Kong Johan, omendskiøndt ei skreven med yderſte Anſtrængelſe, har en meget underholdende Afvexling af Tildragelſer og Ca-

racterer. Constances Sorg er saare rørende; og Bastardens Caracteer indeholder en Blanding af Storhed og Letsindighed, som Forfatteren stedse satte sin Fryd i at fremstille."

A. V. Schlegel siger:

I Kong Johan ere de politiske og krigerske Begivenheder udstyrede med høitidelig Pomp, netop fordi de have liden virkelig Storhed. Fyrsternes Falskhed og Egoisme taler i Manifest-Stilen; conventionel Værdighed er meest uundværlig der, hvor den personlige savnes. Bastarden Faulconbridge er dette Stykkes aandrige Tolk; han spotter over Politikens hemmelige Drivefiedre, uden at misbillige dem, thi han erkiender selv, at han ved lignende Midler søger sin egen Lykke, og vil hellere være blandt Bedragerne end blandt de Bedragne, da Verden, ifølge hans Anskuelse, ikke tilstæder andet Valg. Hans Retsstrid med sin Broder om sin foregivne Faders Arv, ved hvilken han bevirker sin Anerkiendelse ved Hoffet, som naturlig Søn af Englands ridderligste Konge, Richard Løvehierte, danner i selve Stykket et meget underholdende og originalt Forspil. Indtrykket vorder desto dybere, naar Digteren midt i en Mængde Forklædninger af den virkelige Tanke-

maade og ei følte Ytringer, lader os see den menneskelige Natur utilsløret og lader os kaste dybe Blikke i Gemytternes Indre. — Den korte Scene, hvori Johan opfordrer Hubert til at rydde hiins unge Medbeiler til Thronen, Arthur, af Veien, er et uovertræffeligt Mesterstykke: neppe vover den frygtsomme Forbryder at udtale det, som han vil friste den anden til at fuldføre. Den unge, elskværdige Prinds Arthur bliver et Offer for samvittighedsløs Ærgierrighed; hans Skiæbne vækker den inderligste Deeltagelse. Naar Hubert truer at ville blinde ham med et glødende Jern og bevæges ved hans Bønner; saa vilde Medlidenheden næsten vorde alt for smertelig, dersom ikke den mildnedes ved Yndigheden i Arthurs barnlige Tale. Constances moderlige Ømhed over hendes Søns Fængsling er ligeledes af høieste Skiønhed; og selv Johan, en uretfærdig og svag Fyrste, som man hverken kan agte eller beundre, er i sine sidste Øieblikke skildret saaledes at Uvillien mod ham udslettes og overgaaer til alvorlige Betragtninger over Menneskenes vilkaarlige Forbrydelser og uundgaaelige Skiebne."

William Hazlitt, i sin Bog betitlet: Cha-

racters of Shakspeare's Plays, London 1818*) omtaler Kong Johan, som følger:

Naar vi vil beskieftige vor Phantasie, dvæle vi helst ved en, af Digteren opfunden Gienstand; og naar vor Sind røres ved Medlidenhed eller Frygt, foretrække vi at det skeer ved Farer og Elendigheder, som blive til ved Fiction. Vore Følelser — hvad enten de vækkes ved Afskye eller Sympathie — omme sig, naar vi vide at vi — i det vi følge Fremskridtene af Lidelser og Misgierninger — træde paa virkelig Grund, og erindre, at Poetens Drom var grundet paa foregaaende Handlinger, paa uigienkaldelige Onder, ikke dannede ved Phantasien; men saadanne som den poetiske Retfærd kunde nytte. At Kong Johans Troløshed, Arthurs Død og Constances Sorg ere historisk sande, skiærper Smertens Sands, medens det hænger en blytung Vægt paa Hiertet og Indbildningskraften. Der er Noget som hvisker i os, at vi ikke have Ret til at dri-

*) Denne smagfulde Forfatter har ogsaa nylig udgivet Lectures on the English Poets, delivered at the Surrey Institution; jeg vover at anbefale disse to Værket til enhver Ynder af den engelske Litteratur.

ve Giek med Elendigheder, som blive, eller bruge Tingenes Virkelighed som Legetøi og Dukker for vor Phantasie. Dette vil maaskee forekomme Nogle for nøieregnende, og dog synes vi, at den virkelige Sandhed af den behandlede Tildragelse, i Forhold som vi have nøiere Bekiendtskab med den, er et Stød paa vor Tilfredshed, saavel som og mod Tragoediens Værdighed.

Kong Johan har alle Sprogets Skiønheder og Indbildningskraftens Rigdomme, for at lindre det Smertelige i Sujettet. Kong Johans Caracteer er holdt tommelig i Baggrunden; han søger ikke saa meget Leilighed til de Misgierninger han fristes til at begaae, som Omstændighederne lede ham dertil; han er her fremstillet mere feig end grusom, mere foragtelig end hadværdig. Stykket omfatter kun en Deel af hans Historie. Der er imidlertid faa Caracterer, som paa Scenen vække mere Afskye og Modbydelighed. Han har ingen intellectuel Storhed eller Styrke i Caracteren, der værner ham mod den Harme, som hans Handlemaade opvækker; han staaer, saaledes betragtet, nøgen og forsvarsløs for det Værste vi kan tænke om ham; og desuden ere vi opfordrede til at give hans Lavhed og Grusomhed

den værste Bebyrdning, ved Maleriet af Arthurs Blidhed og Hielpesshed, saavelsom ved den moderlige Fortvivlelses hierteskiærende Klageraab.

Vi kan ikke tilgive ham Arthurs Død, fordi han for sildig tilbagekaldte sit Forsæt, eller søgte at forhindre det, og maaskee fordi han selv fortryder sin sorte Plan; vor moralske Sands vinder Styrke til, at hade ham desmere derfor. Vi tage ham paa hans Ord, og troe hans Hensigt saa meget mere afskyelig, som han selv gyser for den. Den Scene i hvilken Kong Johan aabner sit Hierte for Hubert, angaaende sin Fætters Mord, er et Mesterstykke af dramatisk Konst, og dog staaer den langt under Scenen imellem Hubert og Arthur (See Pág. 79). Dersom en Scene nogensinde er skrevet, hiertegribende ved Yderlighederne af Skræk og Medlidenhed, som baade forfærder og rører Sindet, saa er det denne.

Arthurs Død siden, naar han styrter sig fra Fængsels-Muren, opvækker den høieste Medlidenhed med hans Uskyldighed og vanmelose Tilstand, og retfærdiggior fuldkommen Faulconbridges overdrevne Trudsler, Pag. 107, da han tiltroer Hubert at have øvet denne Udaad.

Den moderlige Ømhed paa sin høieste Spidse, fortvivlet ved sine Venners Vægelsind og Lykkens Ubestandighed, tiltagende i Villie, i Forhold, som alle andre Hielpekilder aftage, var aldrig herligere udtrykt end i Constance. Værdigheden i hendes Svar til Kong Philip, da hun afslaaer at følge hans Bud: „Kald Konger hid, her jeg og Sorgen throner;" hendes harmfulde Bebreidelse mod Østerrig, da han forlader hendes Sag, hendes Paakaldelse til Døden; hvor skiønne end disse Steder ere, vige de dog for den Replik, hvor hun, da hendes Lidenskab gaaer over til Ømhed, tiltaler Cardinalen med disse Ord; „Jeg, Cardinal, har hørt ꝛc." Pag. 73.

Contrasten imellem Dronning Catharines milde Resignation, (See Henrik den Ottende) ved hendes egne Ulykker og Constances vilde uregierlige Sorg, ved den Uret hun lider som Moder, er ikke mindre naturlig undfanget, end den er fortreffelig vedligeholdt igiennem disse to sieldne Caracterer.

Bastardens comiske Caracteer er vel valgt for at lindre det Ængstende ved de skiærende Lidelser, og de fornemste Personers kolde og feige Politik. Dens Aand og Opfindelse, dens Rig-

dom i Ord og dens Drift i Handling ere uendelige. Aliquando sufflaminandus erat, siger Ben Jonson om Shakspeare; men det skulde smertet os, dersom Ben Jonson havde været hans Censor. Vi sætte hans Vids sorgløse Stormodighed uendelig langt over Ben Jonsons studeerte Varsomhed. Forskiellen imellem Faulconbridge og Shakspeare's andre lunefulde Caracterer er: at denne er Krieger og bringer sit Vid til Daad; han er modig saavel med Sværdet som med Tungen og opildner sin Tapperhed ved sit Spøg; hans Fiender føle hans Klingers Skarphed og hans Sarcasmers Bråad paa samme Tid. Iblandt hans heldigste Steder er Monologen over hans egen Person, hans Udfald mod Egennytte og hans foragtelige Udtryk mod Hertugen af Østerrig, som begynder i Spøg, men endes med Alvor. ɔc.

Noter til Kong Johan.

(1) Pag. 2.

Salisbury.

Kong Henrik den Anden's Søn, med Roſamonda Clifford.

Steevens.

(2) Pag. 8.

Med dette Halvfiæs ꝛc.

Shakſpeare ſpotter den ældre Broders magre Karpe Anſigt, ved at ligne det med et Sølv fire Pence Stykke, ſom bar Kongens Anſigt i Profil; da den Tids Mynter alle havde Kongens fulde Anſigt med Krone over. Til diſſe fire Pence Stykker henſydes ſikkert, endſkiøndt Poeten derved er bleven ſkyldig i en Anachronisme; thi denne Mynt var ei til i

Kong Johans Tid, men blev først prøget under Kong Edvard den Tredie.

Theobald.

(3) Pag. 10.

See Trepennings Mynten!

I dette meget mørke Sted anticiperer Forfatteren Datoen af en anden Mynt, for at spotte et tyndt Ansigt, formørket af en udsprungen Rose. Man maae lægge Mærke til at Dronning Elisabeth lod mynte Tre Pence Stykker, hvorpaa hendes Hoved var prydet med en Rose.

Theobald.

Theobald har forglemt en mærkelig Omstændighed ved denne Myndt, hvori Hentydningen for en stor Deel bestaaer, nemlig: at de vare giorte af Sølv og følgelig meget tynde.

Malone.

(4) Pag. 10.

Sir Rob.

Brugt foragtelig istedet for Sir Robert.

Malone.

(5 a) Pag. 11.

Plantagenet.

Det er en almindelig Mening at dette var et Tilnavn for det engelske Kongelige Huus, fra Kong Henrik den Andens Tid, men af Camdens Remaines 1614 sees, at det er en Feiltagelse. Plantagenet var ikke et Familie-Navn, men et Øge-Navn, som tillagdes Gotfreds

Sønneſøn, den første Hertug af Anjou, fordi han bar en Lyngqviſt (a broomſtalk) i ſin Hue.

Malone.

Plantago er det engelſke Udtryk for en Plante; Plantago, Linn:

Overſ.

(5 b) Pag. 16.

Den tappre Løve kunde — — —
ei frie for Richards Haand ſit Konge-Hierte.

Shakſpeare tyder hen til den gamle metriſke Romance: Richard Coeur-de-Lion, hvori denne engang berømte Konge fortælles at have hvervet ſig det hæderlige Tilnavn, ved at have udrevet Hiertet af den Løve, Hertugen af Østerrig havde ladet hidſe paa ham, fordi han nedſlog hans Søn med den knyttede Haand. Herfra er Hiſtorien krøbet ind i nogle af vore gamle Krøniker; men den virkelige Tildragelſe kan ſees i Introductionen til den tredie Tome af Reliques of ancient English Poetry.

Percy.

(6) Pag. 17.

Fortidlig ſaae ſin Grav ved denne Hertug.

En gammel Comoedie ledte Shakſpeare i den Vildfarelſe at tilſkrive Hertugen af Østerrig Richards Død; han miſtede ſit Liv ved Beleiringen af Cha-

luz, længe efter han var udløst af Østerrigs Magt.

Steevens.

(7 a) Pag. 20.

Liig Ate.

Efter Chompré en ondskabsfuld Gudinde, som fandt sin Fryd i, at bringe Menneskene i Ulykke, ved at forstyrre deres Forstand.

Overs.

(7 b) Pag. 23.

Hør Raaberen.

Sigter til Udraaberne eller de hvis Bestilling det er at vaage over Orden i Retterne; Østerrig har just sagt: Stille.

Malone.

(9) Pag. 26.

Linie 6 til 26.

Disse to Constances Repliquer ere de mørkeste og mindst forstaaelige jeg endnu har truffet. Commentatorerne ere uenige, saavel om Maaden at læse dem paa, som deres Mening. Jeg har antaget med Henley at hun har havt i Tankerne det Udsagn af Bibelen: „Jeg er Herren Din Gud, en stærk, nidkiær Gud, som hiemsøger Fædrenes Ondskab paa Børnene i tredie og fierde Led."

Overs.

(10) Pag. 41.

af ſtumme Bønner og Medlidenhed.

Nemlig det Ønſke hun trøede at Frankrigs Konge læſte i Blancas Øie, og Medlidenhed med ſin egen Søn. Dette Sted forſtaaer Johnſon, Steevens og Malone heel forſkiellig.

Overſ.

(11) Pag. 52.

O Østerrig! Limoges!

Shakſpeare har i Østerrigs Person ſammenſmeltet Richard Løvehiertes to velbekiendte Fiender. Hertug Leopold af Østerrig kaſtede ham i Fængſel 1193; men Fæſtningen Chaluz, for hvilken han faldt 1199 tilhørte Vidomar, Hertug af Limoges.

Steevens.

(12) Pag. 66.

De fangne Engle.

En gangbar Mynt i England hvorpaa en Engel var præget.

Overſ.

(13) Pag. 73.

Bind diſſe Fletninger ꝛc.

For dem ſom muligt finder denne Replik lidt uforſtaaelig, og ei fremſat heldigt, tilføies følgende Anmærkning af Johnſon: „Det var nødvendigt, at Conſtance maatte afbrydes; thi en ſaa heftig Liden-

ſkab kan ei længe vedblive. Jeg ønſker de følgende Repliquer havde været ligeſaa heldige; men de tiene kun til at viſe hvor vanſkeligt det er at vedligeholde det Pathetiſke længe.

Overſ.

Kong Henrik den Ottende.

Prolog.

Ei til at vække Latter staaer min Hu;
thi Sagen Alvor er og fuld af Gru,
ophøiet, saaret dybt af Smertens Braad;
thi Scener, som af Diet fordre Graad,
vi nu fremstille, De som Medynk kiende
en Taare føle vil paa Kinden brænde,
den flød ei ufortient, — og den som gav
sin Stilling, for at finde Sandheds Stav,
han fandt hvad han har søgt, og den som mener
at see prægtfulde og forgyldte Scener,
for ham jeg vil paatage mig det Hverv,
at han i tvende Timer, for sin Skiærv,
skal rigelig fornøies. Ikkun de,
som komme for et broget Spil at see,
og Narren i en guldbebrømmet Trøie,
og for at høre Sværd paa Skioldet støie
bedraget blier; thi mine Venner! hør:
vor valgte Gienstand ei besmittes bør
ved Narre-Larm, hvorved vi os fravender
hver Bifalds-Yttring af fornuftig Kiender;
hvorfor jeg beder, da her gaaer det Rye,
at I de Klogeste er i vor Bye:
Bring Alvor med, og troe, at for Jer throner
Historiens sandfærdigste Personer,

som om de leved; see dem stige op,
af tusind Venner fulgt, paa Æres Top
og Magtens Field; men snart, som Niets Vink,
fra Storhed styrtes de paa Jamrens Brink,
og hvis I muntre er ved denne Sag,
kan Manden græde paa sin Bryllups Dag. (28)

Personerne:

Kong Henrik den Ottende.
Cardinal Wolsey. Cardinal Campeius.
Capucius, Gesandt fra Keiser Carl den Femte.
Cranmer, Erkebiskop af Canterbury.
Hertugen af Norfolk. Hertugen af Buckinham.
Hertugen af Suffolk. Greven af Surrey.
Over-Kammerherren. Stor-Cantsleren.
Gardiner, Biskop af Winchester.
Biskoppen af Lincoln.
Lord Abergavenny. Lord Sands.
Sir Henry Guilford. Sir Thomas Lovell.
Sir Anthony Denny. Sir Nicholas Vaux.
Wolseys Skrivere.
Cromwell, Wolseys Betient.
Griffith, Marchal hos Dronning Catharine.
Tre Adelsmænd.
Doctor Butts, Kongens Livlæge.
Hosebaands-Ordenens Herold.
Hertug af Buckinhams Hushovmester.
Brandon, og en Rets-Betient.
Dørvogter ved Statsraadets Sal.
En Portner og hans Karl.
Gardiners Page. En Udraaber.

Dronning Catharine, Kong Henriks Gemalinde, siden skildt fra ham.
Anna Bullen, hendes Hofdame, siden Dronning.
En gammel Dame, Anna Bullens Veninde.
Patience, Kammer-Jomfrue hos Dronning Catharine.
Adskillige Herrer og Damer, stumme Personer; Fruentimmer hos Dronningen; Skygger; Skrivere; Officierer, Vagt og andet Følge.

Scenen er deels i London, deels i Westminster; eengang i Kinbolton.

Kong Henrik den Ottende.

Første Act.

Første Scene.

London. Et Forværelse i Palladset.

Hertugen af Norfolk kommer fra den ene Dør; fra den anden, Hertugen af Buckingham og Lord Abergavenny.

Buckingham.

God Dag. Hvorledes har I levet, siden vi saaes i Frankrig sidst?

Norfolk.

Tak, Eders Naade, ved Hilsen; og bestandig en Beundrer af hvad jeg dengang saae.

Buckingham.

Mig holdt som Fange,
en sær uheldig Sygdom, paa mit Kammer,
da disse Rygtets Mænd, to Æres Sole,
i Arde-Dalen mødtes.

Norfolk.

Tæt ved Guynes;
jeg saae da de til Hest hinanden hilste,
saae dem, da de stod af, hvor de sig favned,
saa fast, som om de aldrig vilde skilles;
O skeedte det, hvad sire Verdens Konger
opveied slig Forening!

Buckingham.

Dengang var jeg
mit Kammers Fange.

Norfolk.

Hvorved I har tabt
at skue jordisk Glands. Man kunde sige:
For Pragten ene var, men nu formælet
blev til sin Overmand; thi hver en Dag
den Forrige overtraf, indtil den Sidste
blev de Forgangnes Under. Klædt i Guld,
i Dag de Franske, ret som græske Guder
de Engelske fordunkler, og i Morgen
som Indien Bretland lyser; hver dets Mand
en Mine ligner. Cherubimen lig,

Hofpogen er forgyldt, og Qvinderne,
ei skabt til Byrde, under Vægten stønner
af uvandt Pragt, og denne Maske, udraabt,
heel uforlignelig, den næste Aften
som Tiggerstads er ussel. Begge Konger
i Glimmer lige, den Nærværende
er agtet bedst; thi den som Øiet seer,
den Munden roser; er de Begge samled,
da sees kun Een, og fineſt Granſker ei
tør domme mellem dem. Naar disse Sole,
— saa navnes de — fremkalde ved Herolder
til Striden deres Kæmper, da udrettes
langt meer end Tanken fatter. Eventyrer
tilforn betvivlet, Sandhed synes nu,
og Bevis vorder troet. (1)

Buckingham.

I gaaer for vidt.

Norfolk.

Saa vist som Sandheds Ord og Ærens Lov
mig kostbar er, saa vist vil bedste Skildring,
endeel af denne Livelighed tabe,
som Tingen selv fremviste. Kongeligt
det hele var, i rigtigst Følgerække,
og Orden styred herligt Skuespillet,
Anføreren til Ære.

Buckingham.

Hvem bestyred,
hvem satte Legemet og Leddene
af dette Spil igang? Hvem mener I?

Norfolk.

Een, sikkerligt, som ei Begynder vår
i slig Forretning.

Buckingham.

Sig mig, hvem, Mylord?

Norfolk.

Alt dette ordnet var og sat i Værk
af den høiværdige Cardinal af York.

Buckingham.

Til Helved med ham! Ingen Mands Postei
er for hans æresyge Finger frie.
Hvad vedkom disse stolte Optrin ham?
Mig undrer denne Kisdklump med sin Krop,
maae staae som Skierm for Solens varme Straa-
ler,
og hindre dem i at velsigne Jorden.

Norfolk.

Dog var han den Bestilling fuld vel voxen.
Endskiøndt han Ahner tæller ei, som maler
for Efterslægten Vei, ei ved Bedrift
til Thronen naaet, og ei sin Stigen skylder
en mægtig Haand, dog, lig en Edderkop,

sit Værd han af sin egen Væv fremspinder,
og ved Fortieneſter forkynder sig;
det var den Himlens Gave, som ham skaffed
et Stade nærmest Kongen.

Abergavenny.

Jeg veed ei
hvad Himlen gav ham; lad et bedre Øie
udgrandske det; men jeg kan see hans Stolthed
fremstikke i hver Handling. Hvorfra dette?
hvis ei fra Helved, Diævlen er en Gnier,
og har ei Gaver fleer, og han begynder
at danne et nyt Helved i sig selv.

Buckingham.

Hvorfor paatog han sig ved Fastlands-Toget,
og uden Kongens Bifald, at bestemme
hvo skulde følge ham? Han giorde Listen
paa Adelskabet, for det meste slige
hvem større Byrde, men desmindre Ære,
han meente at forskaffe. Kun hans Brevskab
— og uden Bifald af det høie Raad —
indkaldte dem til Følget.

Abergavenny.

Jeg, som mindst,
veed tre af mine Frænder, der saaledes
har pantsat deres faste Eiendomme,
at de som før ei blomstre kan.

Buckingham.

Ja, Mange
har Ryggen brudt, ved at bortstæbe Godser
til denne store Reise. Ødselheden
har ei forskaffet Landet noget Godt,
men ikkun Fattigdom.

Norfolk.

Med Sorg jeg troer,
at Freden mellem os og Frankrig ei
opveier hvad den kosted.

Buckingham.

Efter Stormen
som raste rædsomt, hver Mand er begavet
med Spaadoms Aand, og uden at beraadslage
eenstemmig de udbryde: at Uveiret
som Fredens Smykke sønderrev, kun varsled
dens pludselige Brud.

Norfolk.

Som alt er skeedt;
thi Frankrig Pagten brød, da vore Kiøbmænd
blev anholdt i Bordeaux.

Abergavenny.

Var det derfor
Gesandten hiemkaldt blev?

Norfolk.

Ja, gandske sikkert.

Abergavenny.

En herlig Fred, og saare dyrekiøbt!

Buckingham.

Alt Cardinalens Værk.

Norfolk.

Tilgiv, Mylord,
men Staten har til Tvisten Mærke lagt
imellem ham og Jer. Tag mod dens Raad,
hvis Hierte ikkun Sikkerhed og Ære
tilønsker Eder. — Cardinalens Ondskab
og hans udstrakte Magt I veie sammen.
Betragt fremdeles hvad hans nidske Hånd
udrette kan, og at hans Vælde mangler
Haandlanger ei. I kiender hans Natur,
han er hevngierrig, og jeg veed hans Sværd
har skarpest Eg, er langt, hvor det ei naaer,
didhen han kaster det; læg det paa Hierte,
det vil ei skade Eder. See, hist kommer
den Klippe, som jeg raader Jer at undgaae.

[Cardinal Wolsey kommer. Seglbevarerens Insignier bæres foran ham, Vagt og to Skrivere med Papirer følge. Cardinalen og Buckingham veksle Blikkast fulde af Foragt.]

Wolsey.

Hertug af Buckinghams Hovmester? — Ha!
Hvor har I hans Forhør?

Første Skriver.

Her, Eders Naade.

Wolsey.

Er han tilstæde i Person?

Første Skriver.

Ja, Herre.

Wolsey.

Saa kommer meer for Dag; og Buckingham skal synke dette Blik.

[Wolsey og Følge gaae.]

Buckingham.

Den Slagter Hund (2) har giftig Kiæve, og jeg har ei Magt at lægge Mundkurv paa den; derfor bedst at man dens Sønn ei styrrer. Tiggerbogen opveier Adelsblodet.

Norfolk.

Er I hidsig? For Eders Onde ikkun Maadehold er Lægemiddel.

Buckingham.

I hans Blik jeg læste Ondskab imod mig, og hans Øie maalte mig som en hadet Gienstand; dette Nu han sværter mig, han gangen er til Kongen, jeg følger for at seire over ham.

Norfolk.

Spørg først Jer selv om Vrede eller Klogskab
er Drivefiær; Hoi Klippe at bestige
udfordrer stadigt Skridt; og Vreden ligner
den lybske Hest, som, overladt sig selv,
ved egen Moie trættes. Ingen Mand
som I Raadgiver er; vær for Jer selv
hvad I for Vennen er.

Buckingham.

Jeg vil til Kongen,
den Ipswich-Slyngels Hovmod vil jeg kvæle
med Ærens Tunge, eller høit udraabe,
at der er Lov og Ret ei meer i England.

Norfolk.

Gior Ovnen ei saa heed for Eders Fiende,
at I Jer brænder selv. Vi overløbe
ved alt for megen Iil tilsigtet Maal;
stærk Hast tidt giver Tab. I veed at Vinen
som bringes til ved Ild at løbe over,
formindskes, naar den synes at formeres.
Jeg siger nok engang; ei nogen Siæl
kan bedre raade Eder end I selv,
naar I med Klogskabs Vædsken slukke vil,
som mindst dog dæmpe Vredes Flammen.

Buckingham.

Herre,

jeg takker Eder, og jeg denne Forskrift
vil følge troe; men den tapmaalte Skurk,
som jeg af Galde ei, men værdig Varme
kun lastet har, beviſes skal saa klart
som Bækkens Vand i Juli, naar hvert Sandkorn,
hver mindſte Steen er synbar, at han er
lumſk og forræderiſk.

Norfolk.

Siig ei forræderiſk.

Buckingham.

Til Kongen selv, Beviſet være skal
som Klippens Grundvold sikkert. — Hør mig ud —
Den hellige Ræv, nei Ulv, dog maaskee begge,
— thi han rovgierrig er, som han er trædſk,
til Ondskab saa tilbøielig som skikket;
hans Embed og hans Sindelag forpeſter
hinanden indbyrdes — kun for at viſe
sin Pragt i Frankrigs Land saavel som hiemme,
har han formaaet vor kongelige Herre,
til denne dyre Pagt og Sammenkomſt
som slugte mangen Skat, og liigt et Glas
ved Waskning sønderbrødes.

Norfolk.

Ja, saa er det.

Buckingham.

Hør videre; den trædſke Cardinal

Vilkaarene til Freden leded ind
alt som han syntes, og de blev antagne
ved hans: Saa være det! til samme Gavn
som Krykker for den Døde; men vor Hofklerk
har giort det, det er nok, den værdige Wolsey
som ei kan feile, giorde det. Nu følger
— det som er kun en Hvalp af Koblerſken:
det slue Forræderie — at Keiſer Carl,
— alt under Paaskud, blot at see sin Tante,
saaledes lød hans Aarsag, skiøndt med Præsten
han vilde hviske kun, — her holder Indtog.
Han frygted at den Sammenkomst imellem
England og Frankrig, ved nys sluttet Venskab,
ham kunde skade; thi ved dette Forbund
han truedes, — derfor han hemmelig
aftalte med Prælaten — og jeg troer,
nei jeg er vis derpaa, at Keiſeren
betalte før han loved, hvorved Ønsket
var opfyldt før begiert, — og Veien jevnet
og guldbestroet, da Keiſeren forlangte,
han skulde standse Kongen i sit Løb,
og bryde sluttet Fred. Lad Kongen vide,
som snart skal skee, at denne Klerk saaledes
med Staten, efter eget Tykke handler,
kun til sin egen Fordeel.

Norfolk.

Det er sorgfuldt
at høre dette, og jeg kunde ønske,
at man tog feil.

Buckingham.

I ingen Stavelse;
jeg ham fremstiller i det selve Billed,
som troe afmaler ham.

[Brandon kommer med en Retsbetient og to eller tre Soldater.]

Brandon.

Sergeant, til Sagen.

Retsbetienten.

Mylord, Hertug af Buckingham, og Greve
til Herreford, Stafford og Northampton, jeg
Dig hefter i vor naadige Konges Navn,
for Høiforræderie.

Buckingham.

Seer I, Mylords,
paa mig er Nettet faldet; jeg maae døe
ved Underfundighed.

Brandon.

Det smerter mig,
at være Vidne til at I herskes
Jer Frihed; thi hans Høihed har befalet,
I skal til Tower.

Buckingham.

Ei min Uſkyldighed
nu hielper meer; thi Døden, ſom har valgt mig,
det hvideſte gior ſort. Skee Himlens Villie
i dette ſom i Alt! Jeg er beredt.
O Mylord Aberga'ny, lev I vel.

Brandon.

Nei, han gior Eder Selſkab; Kongen byder
[til Abergavenny.]
at I til Tower gaaer, hvor I hans Villie
erfare ſkal.

Abergavenny.

Som Hertugen har ſagt:
Skee Himlens Villie; og min Konges Bud
adlydes ſkal.

Brandon.

Her har jeg Kongens Fuldmagt
Lord Montacute at fængſle og fremdeles
Hertugens Skriftefader, John la Court,
ſamt Gilbert Peck, hans Cantſler. —

Buckingham.

Bandens Lemmer
er diſſe. Vel, jeg haaber, ingen Flere.

Brandon.

Jo, en Karteuſer-Munk.

Buckingham.

O, Nicholas Hopkins?

Brandon.

Ja.

Buckingham.

Min Hovmester er falsk, den stolte Præst
har vist ham Guld, mit Livets Traad er afmaalt;
jeg Skyggen er af stakkels Buckingham,
selv den forsvinder ved de sorte Skyer
hvoraf min Soel formørkes. Lever vel.

[De gaae.]

Anden Scene.

Statsraadets Forsamlings-Sal.

Lyd af Horn. Kong Henrik, Cardinal Wolsey, Raadsherrerne, Sir Thomas Lovell, Officierer og Følge komme. Kongen støtter sig paa Cardinalens Skulder.

Kong Henrik.

Mit Liv og dette Hiertes fulde Tak
for denne store Omhu; jeg stod blank
for Oprørs Piil, erkiendtlig er jeg Eder,
som den afbøded. Lad nu kalde for os
den Buckinghams Hovmester; i Person,
jeg rolig hans Bekiendelse vil høre,

og Punct for Punct, ſin Herres Høiforraad
han atter ſkal fortælle.

[Kongen ſætter ſig paa Thronen. Pairerne af Raadet tage deres Pladſe. Cardinalen ſætter ſig paa Thronens Trin ved Kongens Fødder, paa hans høire Side.]

[Man hører udenfor nogle raabe: Plads for Dronningen! Dronningen kommer fulgt af Hertugerne Norfolk og Suffolk; hun knæler, Kongen ſtaaer op fra ſit Sæde, reiſer hende, kyſſer hende og placerer hende ved ſin Side.]

Dronning Katharine.

Nei, vi maae knæle længer; jeg anſøger.

Kong Henrik.

Reis, og tag Plads hos os. Halv Eders Søgen
I nævne ei, I har vor halve Magt;
den anden Halvdeel tilſtaaes før begiæres;
Siig frem, og hav Jer Villie!

Dronning Katharine.

Tak min Konge.
At I vil elſke Eder ſelv, og herved
ei ligegyldig glemme Eders Ære,
ei heller Eders høie Værdighed
er Maalet for min Bøn.

Kong Henrik.

Far fort min Dronning.

Dronning Katharine.

Man har mig sagt, og dette ei af Faa
af ædel Byrd, at Eders Undersaatter
er trykket haardt; at Sendeskrifter gaae
iblandt dem om, som røve Hierterne
Troskab mod deres Konge, — omendskiøndt
Behreidelserne, værdige Cardinal,
meest bittre er mod Jer, som ene Stifter
af svære Paalæg — hvorved Landets Herre,
(hvis Ære, Himlen vogte) selv ei undgaaer
at vorde lastet; dette bryder haardt
paa Troskabs Eed og Pligt, og næsten synes
som farligt Mytterie.

Norfolk.

Ei synes blot,
men er det virkelig; thi disse Paalæg
har giort, at Klædefabrikanterne,
kan deres Folk ei lønne, hvorved Væver
samt Spinder, Karder, Valker, heel ustikket
til andet Arbeid, og ved Hunger tvungen,
fortvivlende, paa voveligste Maade,
nu reise sig med Trodsighed til Oprør,
og Fare tiener blandt dem.

Kong Henrik.

Hvilke Paalæg?
hvori? hvad Paalæg? Mylord Cardinal,

I, der saavel som jeg for dette lastes,
veed I af disse Paalæg?

Wolsey.

Tillad, Herre,
Hvad Statens Tarv angaaer jeg ikkun veed:
at, skiondt jeg er blandt Raadets Mænd den Første,
gaae de dog Skridt med mig.

Dronning Katharine.

Sandt nok, Mylord,
I veed ei meer end andre; men de Ting
I former, er ei altid dem velkommen,
som ingen Kundskab ønske sig derom,
men dertil tvungne blive. Disse Paalæg,
hvorom vor Herfker underrettes vil,
i Øret klinge giftig-stygt og Ryggen
ved Byrden blier et Offer. I beskyldes
som dettes Ophav, lyve de, I lider
for haardt af Klaffers-Tunge.

Kong Henrik.

Atter Paalæg,
sig dets Natur, sig frem, af hvilke Slags
er disse Paalæg?

Dronning Katharine.

Jeg for vovsom er,
at friste Eders Taalmod, men opmuntres

ved Eders milde Løfte. Folket klager,
at ved Udskrivning blier en siette Deel
af deres Indtægt presset ud, som fordres
med Magt og strax, og Grunden som angives,
er Eders Krig med Frankrig; frække Munde
spye Pligten ud, og i de kolde Hierter
blier Troskabs-Eed til Is; hvor Bønnen lød
Forbandelserne høre; Lydigheden,
som hersked før, er nu en Slave bleven
af hver opirret Villie. Eders Høihed,
jeg beder tage dette i Betragtning,
som vigtigste Forhandling.

Kong Henrik.

Ved mit Liv,
det er imod vort Ønske.

Wolsey.

Hvad mig angaaer,
da har jeg ikkun havt en enkelt Stemme
i denne Sag, den mødte Raadets Bifald.
Hvis de bagtale mig, som hverken kiende
mit Ydre eller Indre; men vil skrive
min Vandels Krønik, kan jeg svare dem:
At den ad Tornestien vandre maae,
som staaer paa Ærens Trin. Vi bør ei standse
nødvendig Daad af Frygt for Strid
mod ondskabsfulde Daddel, hvilken stedse,

Rovfiſken liig, nytaklet Snekke følger,
men høſter iugen Frugter af ſin Jagt.
Ved ſyg, ved ſvag Fortolkning bedſte Vandel
tidt os fraranes, eller Bifald nægtes;
den Slette, vel ſaa ofte, udraabt bliver,
af lavere Gemyt, ſom herlig Daad.
Hvis man ſkal ſtille ſtaae af Frygt at Flugten
vil vorde giennemheglet og beſpottet,
kan vi her fæſte Rod og ſidde ſtille
ſom Stats-Statuer kun.

Kong Henrik.

Viismandens Daad,
med Omhu rettet ud, ei kiender Frygten;
exempelløs Idræt vil i ſin Følge
fremavle Frygt. Har I kiendt Mage før
til diſſe Presninger; jeg haaber nei.
Vi bør fra Loven ei bortſlide Folket
og lænke det vilkaarligt. Slettedelen!
en ſkrækkelig Udſtrivning! Hvad? vi tage
fra hvert et Træe dets Bark, ja Deel af Stammen;
ſkiøndt Roden lades heel, vil Luften dog
dets Marv og Saft fortære. Til hvert Grevſkab,
ſom forbret er, ſkal udgaae Brevſkab ſtrax

med Eftergivelse til Hver som nægted
at svare denne Skat. See til det skeer,
det strængt paalægges Eder.

Wolsey [til en af Skriverne.]

Hør et Ord,
lad Brev gaae ud med Kongens Gunst og Naade
til hvert et Shire. [sagte.] De Misfornøiede
mistænke neppe mig; lad det udspredes
at Eftergivelsen, kun ved vor Forbøn,
forundes dem. Om den fremdeles Adfærd
jeg nærmere skal underrette Eder.

[Skriveren gaaer.]

[Huushofmesteren kommer.]

Dronning Katharine.

Det gaaer mig nær at Hertug Buckinghaam
har mistet Eders Gunst.

Kong Henrik.

Det smerter Mange;
thi han var lærd, han var en sielden Taler,
Naturens Yndling, og udrustet saa,
at selve Mesteren hans Lærling blev,
Raadgiver fandt han bedst i egen Barm;
dog see:
naar disse ædle Gaver er forenet
med lavt Gemyt, og Sindet blier fordærvet,
da de i Lastens Form fremvise sig,

tigange ſtyggere end ſkion tilforn.
Fuldkommen var han, regnet for et Under,
hans Ord henrev; naar han en Time talede,
det ſyntes et Minut; den Mand, min Dronning,
har til uhyre Idræt brugt det Pund,
han eengang eied, han ſaa ſort er blevet
ſom var han Helved-ſværtet. I ſkal høre
— hans Siæls Fortrolige er kaldet hid —
Ting ſom bedrøver Æren. Han gientage
tilforn fortalte Daad, hvorved vi kan
for lidt ei føle, ei for meget høre!

Wolſey.

Staar frem, og med frimodigt Sind fortæl,
ſom trofaſt Underdan, alt hvad I veed
om Hertug Buckingham.

Kong Henrik.

Tael frit!

Huushøfmeſteren.

Først var det Vane — hver en Dag hans Tale
forfuldtes dermed — at derſom Kongen
foruden Afkom døde, han ſig Sceptret
anmaſſe vilde. Diſſe ſamme Ord
han yttred ofte til ſin Svigerſøn,
Lord Aberga'ny, ſom ved Eed han tilſvor
Hevn imod Cardinalen.

Wolsey.

Eders Høihed
det Farlige i denne Punct bemærke:
Ei blot mod Eders hellige Person
hans onde Villie stræber, Eders Venner
den ogsaa naaer.

Dronning Katharine.

Min lærde Cardinal,
mind Eder Christi Lære!

Kong Henrik.

Videre,
siig, hvorpaa grunded han sin Ret til Thronen?
At vi er uden Afkom? Har Du hørt
ham derom tale?

Hushofmesteren.

Ja, han dertil bragtes
ved ussel Spaadomssnak af Nich'las Hopkins.

Kong Henrik.

Hvem er den Hopkins?

Hushofmesteren.

En Karteuser Munk,
hans Skriftefader, som ham stedse næred
med Herskersord.

Kong Henrik.

Siig, hvorfra veed Du dette?

Hushofmesteren.

Kort førend Eders Høihed gik til Frankrig,
var Hertugen i Rosen, (3) som i Sognet
Sanct Laurence Poultney ligger, der han spurgte
hvorledes Talen vel i London var
om Kongens franske Tog; jeg svared ham,
at man befrygted Frankrigs utroe Vandel
for Kongen farlig blev; han gientog strax:
„Saa er det!" og at han ei tvivlet om,
at visse Ord, en hellig Munk udtalte,
jo Sandhed blev, der ofte, sagde han,
har sendt mig Bud, at han John de la
Court,
min Capellan, udi en udvalgt Stund,
et vigtigt Udsagn vilde aabenbare;
og da min Capellan paa Sacramentet,
høitideligen havde aflagt Eed,
til ingen Levende, undtagen mig,
hans Ord at yttre, han med Alvor
udbrød:
Ei Kongen, ei hans Afkom vel skal
times,
— sig det til Hertugen — beed ham
at stræbe
at vinde Folkets Gunst; thi Bucking-
ham

skal Englands Herſker vorde.

Dronning Katharine.

Vœd jeg ret,
da var I engang Buckinghams Hofmeſter,
og miſted Tieneſten da I behandled
hans Undergivne ſlet, derfor var agtſom,
at I anklager ei en ædel Mand,
og Eders Siæl, end ædlere, fordærver;
vogt Eder, ſiger jeg.

Kong Henrik.

Forſtyr ham ei,
far fort.

Huushofmeſteren.

Jeg, ved min Siæl, kun taler Sandhed;
jeg ſagde Hertugen, at denne Munk,
ved Satans Blændværk viſt bedraget var,
og at det farligt var derpaa at grunde,
indtil et Anſlag, ſom vandt Folkets Tiltroe,
ham jevned Veien; men han ſvared: Stille,
det kan ei ſkade mig, og lagde til,
at, havde Kongen i ſin Sygdom død,
da Cardinalen og Sir Thomas Lovell
paa Blokken ſkulde blødet.

Kong Henrik.

Ha, ſaa hevnſyg!
der Ondſkab boer i ham. Veed Du ei mere?

Huushofmeſteren.

Jeg veed, min Drot.

Kong Henrik.

Siig frem.

Huushofmeſteren.

I Greenwich var det, at eengang paa Sir Villiam Blomers Vegne, I vrededes paa ham.

Kong Henrik.

Jeg det erindrer, — juſt paa den Tid — han var min ſvorne Tiener, og Hertugen ſom ſin ham paaſtod. — Meer.

Huushofmeſteren.

Hvis, ſagde han, man havde mig til Tower for dette bragt, jeg troer, jeg havde ſpillet den Rolle, ſom min Fader vilde udført imod Voldsmanden Richard, da han ſøgte at nærme ſig til ham i Salisbury, og var det tilſtaaet ham, da var hans Henſigt i det han Hyldeſt viſte, at indbore

ſin Kniv i ham.

Kong Henrik.

En kæmpeſtor Forræder!

Wolſey.

Fyrſtinde, kan hans Høihed aande frit,
og han i Fængſel ei.

Dronning Katharine.

Gud ſtyre alt!

Kong Henrik.

Du har end meer paa Hiertet, ud dermed.

Huushofmeſteren.

Med Kniven ret ſom Hertugen, hans Fader,
ſaaledes han ſig ſtrakte; om ſin Daggert
den ene Haand, den anden paa ſit Bryſt,
med ſtive Blik, han ſvoer en rædſom Eed,
at hvis han blev mishandlet, han ſin Fader
ſaa meget vilde overgaae, ſom Daaden
ſtaaer over ſvagt Forſæt.

Kong Henrik.

Det var hans Maal
ſin Kniv i os at bore. Han er fængſlet,
kald ham for Dommen ſtrax, hvis han i Loven
kan finde Naade, lad ham, derſom ingen,

her søge han den ei. Ved Nattens Slør,
ved Dagens Lys, han som Forræder døer!

[Alle gaae.]

Tredie Scene.

Et Værelse i Palladset.

Lord Kammerherren og Lord Sands.

Kammerherren.

Hvor er det muligt, franske Giøglerier
forvilde kan saaledes?

Sands.

Nye Skikke,
skiøndt latterlige, selv umandige,
dog ofte følges.

Kammerherren.

Alt hvad jeg kan see,
at vore gode Engelskmænd har vundet
ved denne sidste Reise, ikkun er:
i Ansigtet et par Fordreielser,
som havde deres Næser sat i Raad
med Pepin eller med Clotharius.

Sands.

De have Alle nye Been, men lamme;
hvo aldrig saae dem før maae troe at Spat

regierede iblandt dem.

Kammerherren.

Sandt, Mylord,
og efter hedenſk Skik er Kiortlen ſkaaren,
ſaa at de viſt har opſlidt Chriſtendommen.

[Sir Thomas Lovell kommer.]

Ei ſee! Hvad Nyt Sir Thomas Lovell?

Lovell.

Jeg veed kun om den nye Kundgiørelſe,
ſom er opſlaaet paa Slottets Port.

Kammerherren.

Hvorom?

Lovell.

En dygtig Snert til diſſe Reiſenarre,
ſom med Paſſiar og Skrøddre fylde Hoffet.

Kammerherren.

Nu vil jeg bede diſſe fine Herrer,
at troe, en engelſk Hofmand viis kan være,
ſkiøndt han ei Louvre ſaae.

Lovell.

De enten ſkal,
(ſaa lyder Budet) Levningerne ſtippe
af Nar og Flær, de hverved ſig i Frankrig,
med al tilhørende Uvidenhed,
ſom Enekampe og Fyrværkerie,
ei mærre bedre Mand med fremmed Viisdom,

afsværge nybagt Tro og stramme Hoser
samt bolden Brog og al udlandisk Daarskab;
forstaae som det sig bør sig selv og andre,
hvad eller søge fordums Legebrødre,
hvor de, cum privilegio, afslide kan
Retfærdighedens sidste Rest og haanes.

Sands.

Det er den rette Tid for Lægemidlet;
det Onde smitsomt blev.

Kammerherren.

Men vore Qvinder,
hvad Tab de lide vil!

Lovell.

I Sandhed, ja
der blier et Jammers Skrig. De Svigebrødre
i Frankrig havde lært et hurtigt Greb
hvorved de Qvinder fangede. En Fiol,
en gallisk Sang dem sikker Seier gav.

Sands.

Lad dem for Satan synge! Vel de veise!
de dog ei bedred sig. Nu kan dog atter
en ærlig Landsbye-Herremand, som jeg,
tilforn af Mode, stemme i sin Sang,
og blive hørt igien, og ved vor Frue,
laae Takten rask dertil.

Kammerherren.

Vel sagt, Lord-Sands,
Jer Folletand endnu ei skiftet er.

Sands.

Nei, Mylord,
ei heller skal, mens der er Stump tilbage.

Kammerherren.

Sir Thomas, hvorhen nu?

Lovell.

Til Cardinalens,
I er jo ogsaa Gjest?

Kammerherren.

Ja, det er sandt,
i Aften giver han en herlig Fest
for mange Lords og Fruer; der vil findes
hver Skionhed, som i Kongeriget er.

Lovell.

Den Kirkeherre har et ædelt Sind,
en Haand saa rund som Landet der os føder,
hans Dug paa Alle falder.

Kammerherren.

Ja, saa er det,
dens Mund er fort, som siger andet om ham.

Sands.

Mylord, han har Formue, Sparsomhed
hos ham var større Synd end Kietterlærdom;

Mænd paa hans-Post sig gavmild vise bør,
de sættes som Exempler.

Kammerherren.

Ja, i Sandhed,
men Faa hans Lige er. Mit Fartøi venter (4)
vil Eders Naade følge? Kom, Sir Thomas,
jeg usdig kommer silde, thi man bad mig,
at være for i Aften Festens Marchal,
Sir Henry er den Anden.

Sands.

Jeg er Eders.

[De gaae.]

Fierde Scene.

Stor Sal i York-Pallads.

Lyd af Hoboer. Et lidet Bord under en Thronhimmel for Cardinalen; et længere Bord for Gieſterne. Ind ad den ene Dør kommer Anna Bullen og forſkiellige Herrer og Damer som Gieſter, ad den anden, Sir Henry Guildford.

Guildford.

Med et almindeligt Velkommen hilſer
hans Naade Eder Alle, han indvier
til Fryd og Eder denne Aften; Ingen
i denne ædle Kreds — saa haaber han —

har medbragt Sorg; han ønsker Hver saa munter,
som udvalgt Selskab, udvalgt Viin og Velkomst
kan stemme Sindet.

[Lord Kammerherren, Lord Sands og Sir Thomas Lovell komme.]

O, I kommer sildig;
mig, Tanken blot om dette skionne Selskab
har givet Vinger.

Kammerherren.

I er ung, Sir Harry.

Sands.

Sir Thomas Lovell, havde Cardinalen
som jeg et verdsligt Sind, da skulde Nogle
et Tillæg faae til Festen, før de hviled,
som vilde more dem. O, ved mit Liv,
jeg aldrig før har seet saa skion Forsamling.

Lovell.

Var Eders Herlighed nu Skriftefader
kun for et Par af disse!

Sands.

Gid jeg var;
de skulde finde let Absolution.

Lovell.

Hvor let?

Sands.

Saa let som Dunene tillod det.

Kammerherren.

Behag at tage Sæde, skionne Fruer,
besørg, Sir Harry, hiin, jeg denne Side;
Hans Naade kommer. — Nei, I made ei fryse,
to Damer sammen bringer Frøst og Kuld;
Lord Sands, I vist dem gierne muntrer op,
Sid mellem disse Damer.

Sands.

Ved min Ære,
jeg takker Jer. Tillader mine Skionne!
[sætter sig mellem Anna Bullen og en anden Dame.]
Dersom jeg taler vildt, da tilgiv mig,
jeg har det fra min Fader.

Anna.

Var han affindig?

Sands.

Ja, overordentlig, især i Elskov,
dog beed han ingen; just som jeg gior nu,
han kyste tyve Gange i et Lynglimt.
[Kysser hende.]

Kammerherren.

Vel sagt, Mylord,
See, nu I sidde herligt. Mine Herrer,
det regnes Jer til Last, hvis Damerne
gaae misfornøiet hiem.

Sands.

Hvad mig angaaer,
da overlad det til min egen Omsorg.

[Lyd af Hoboer. Kardinal Wolsey og Følge komme; han tager sit Sæde.]

Wolsey.

Vær mig velkommen mine skionne Gieſter;
den ædle Frue eller Riddersmand
er ei min Ven, som ei er frie og oprømt.
Jer Velkomst at bekræfte, dette være
paa alles Held. [drikker.]

Sands.

I er i Sandhed ædel;
giv'mig slig Bombert, som min Tak indslutter,
og spåter mig for Talen.

Wolsey.

Mylord Sands,
jeg takket Jer; Byd Eders Naboer;
ei Damerne er oprømt. — Mine Herrer
hvis Feil er dette?

Sands.

Vinens Purpur først
maae farve deres Kinder, siden vil de
til Taushed tale os.

Wolsey.

En Spøgebroder

er Mylord Sands!

Sands.

Naar jeg faaer Raaderum;
[til Anna] her Eders Naade, modtag det af mig,
det er en Ting —

Anna [afbrydende ham.]

I ei skal lære mig.

Sands.

Jeg har jo sagt det, Talen kommer.

[Trommer, Trompeter og Kanonskud høres uden for.]

Wolsey.

Lyt!

Kammerherren [til Tienerne.]

See efter, En af Jer.

Wolsey.

Hvad Kriger-Lyd?
og til hvad Ende? — Frygt ei mine Damer,
I efter Krigens Love sikkre er.

[En Tiener kommer tilbage.]

Kammerherren.

Hvad nu?

Tieneren.

En ædel Trop af Fremmede,
— saa synes de — har deres Baad forladt,
og komme denne Vei, Gesandte lig,

fra udenlandske Fyrster.

Wolsey.

Byd dem Velkomst,
Lord Kammerherre, I kan tale Fransk,
jeg beder, tag med Værdighed imod dem,
ledsag dem hid, hvor denne Skionheds-Himmel
skal huldt bestraale dem. — Ham følge Nogle!

[Kammerherren gaaer; adskillige følge ham, Alle reise sig og Bordene borttages.]

Vi afbrudt blev; men Bod derpaa skal raades;
endnu engang, et hierteligt Velkommen.

[Lyd af Oboer. Kongen og tolv Andre, alle maskerede, klædte som Hyrder, fulgte af sexten Fakelbærere indledes af Lord Kammerherren. De gaae alle i Optog forbi Cardinalen og hilse ham forbindtligt.]

Wolsey.

Et ædelt Selskab! hvad er deres Ønske?

Kammerherren.

De tale Engelsk ei, men bad mig sige,
at, da dem var ved Rygtets Mund berettet,
om den saa ædle som saa skionne Kreds
der var i Aften her, saa lode de,
— af dyb Ærbødighed for Qvinde-Skionhed —
sig Hiorden skiotte selv, og ønsked nu

en Time, under Eders Varetægt,
med Damerne en Morve.

Wolsey.

Mylord, svar:
Mit ringe Huus de vise megen Ære,
jeg takker tusindfold, og ønsker dem
at finde Glæden her.

[Damerne vælges til Dands. Kongen vælger Anne Bullen.]

Kong Henrik.

Saa blød en Haand
jeg aldrig rørte før. O høie Skionhed!
jeg aldrig har Dig kiendt tilforn!

[Musik. Dands.]

Wolsey.

Mylord,

Kammerherren.

Her, Eders Naade.

Wolsey.

Silig endvidere,
at Een iblandt dem er, ved sin Person
meer værdig denne Plads end jeg, til hvem,
naar jeg kun kiendte ham, med skyldig Hyldest,
jeg overlod den strax.

Kammerherren.

Skal ſkee, Mylord.

[Han gaaer til Selſkabet, og vender tilbage.]

Wolſey.

Hvad ſige de?

Kammerherren.

De tilſtaae at en Saadan
blandt dem er, de vil at Eders Naade
ſkal ſelv udfinde ham.

Wolſey.

Lad mig da ſee.

[ſtiger ned fra ſit Sæde.]

Tillader mig, Mylords; — Her vil jeg gribe
mit kongelige Valg.

Kong Henrik

[i det han tager Maſken af.]

I fandt ham rigtig.
En herlig Kreds er her forſamlet, Mylord;
I er en Kirkens Mand, hvis ei, jeg frygter,
I ondſkabsfuld blev dømt.

Wolſey.

Det fryder mig,
at Ehers Høihed ſpøger.

Kong Henrik [til Lord Kammerherren.]

Hør, Mylord,

hvem er den skionne Dame?

Kammerherren.

Høie Fyrste,
der er en Datter af Sir Thomas Bullen,
Lord Viscount Rochford; en af Damerne
hos Dronningen.

Kong Henrik.

Hun er, ved Gud, en Engel; —
min Elskede, jeg fordrer efter Skik
et Kys til Pant paa Valget. — (5) Bægeret
lad gaae omkring til Held for Skionhed, Mylords.

Wolsey.

Er alt, Sir Thomas, i den indre Sal
til Maaltid rede?

Lovell.

Ja, Mylord.

Wolsey.

Jeg frygter,
at Dandsen lidt har hidset Eders Høihed.

Kong Henrik.

Maaskee for meget.

Wolsey.

I den næste Sal
er Luften mere kiøl, min høie Fyrste.

Kong Henrik.

Hver lede ind sin Dame. — Elskte Pige,

vi følges ad; — kom, vi vil være muntre;
Lord Cardinal, jeg har et Dusin Skaaler
at foreſtaae; derpaa vi dandſe atter;
vi ſiden dromme om hvo ſtander bedſt
i ſin Udvalgtes Gunſt. Spil op Muſik!

[Alle gaae, ved Lyd af Trompeter.]

Anden Act.

Første Scene.

En Gade.

To Adelsmænd møde hinanden.

Første Adelsmand.

Hvorhen saa hurtig?

Anden Adelsmand.

O, Gud signe Jer,
til Hallen for at høre hvor det gaaer
den store Hertug Buckingham.

Første Adelsmand.

Den Moie
jeg Eder spare kan. Alt er forbi;
til Fængslet bringes han igien.

Anden Adelsmand.

I var der?

Første Adelsmand.

I Sandhed, ja.

Anden Adelsmand.

Jeg beder, tael: hvad skeedte?

Første Adelsmand.

Det giettes let.

Anden Adelsmand.

Er han da fundet skyldig?

Første Adelsmand.

Ja visselig, han er, og derpaa dømt.

Anden Adelsmand.

Det smerter mig.

Første Adelsmand.

Saa gior det mange Flere.

Anden Adelsmand.

Hvor gik det til?

Første Adelsmand.

Jeg vil fortælle Eder
det kortelig. Den store Hertug kom
til Skranken og forfægtede sin Uskyld;
mod Klagepuncterne heel mange Grunde
fremsatte han, for at afvæbne Loven;
men Kongens Advokat gik haardt paa ham
med Udsagn og Forhør, med Eed bekræftet
af mange Vidner; hvilke han udbad sig
at maatte bringes viva voca for ham;

derpaa fremſtilled ſig hans Huushofmeſter;
Sir Gilbert Peck, hans Cantſler; og John Court,
hans Skriftefader med den Diævels Munk,
ſom giorde al Ulykken.

Anden Adelsmand.

Det var denne,
ſom nærød ham med Spaadoms Tant.

Første Adelsmand.

Den ſamme.
De Alle ham beſkyldte haardt; forgiæves
han ſøgte at retfærdiggiøre ſig;
hvorpaa hans Pairs, (6) paa Diſſes Vidnesbyrd,
ham ſkyldig fandt i Høiforræderie;
han taled for ſit Liv med ſær Forſtand,
og man beklaged ham, men uden Følge.

Anden Adelsmand.

Hvorledes bar han det, da alt var endt?

Første Adelsmand.

Da han for Skranken bragtes, for at høre
Domsklokkens ſidſte Slag, da overfaldt ham
en Dødſens Angſt, Sved-Perler ſtod paa Panden,
han talte nogle haſtig-vrede Ord,
men fattede ſig ſtrax igien, og værdig
han ſiden viſte ſig, med ædel Taalmod.

Anden Adelsmand.

Han viſt ei frygter Døden.

Første Adelsmand.

Sikkert ei,
han aldrig var umandig; Drivefiæren,
den maae dog kranke ham.

Anden Adelsmand.

Ja, Cardinalen
har vist fremskyndet det.

Første Adelsmand.

Alt for sandsynligt,
saa vidt man slutte kan. Først, Kildare's Dom,
som Irlands Vice-Konge; ved hans Afsked
blev Surrey hastig didsendt, for at røve
ham Magt at hielpe Faderen.

Anden Adelsmand.

Et Statskneb,
heelt ondskabsfuldt.

Første Adelsmand.

Ved hans Tilbagekomst,
tvivl ei, han det giengielder. Alle veed,
at hver den Mand, som Kongens Gunst erhverver,
for ham har Cardinalen strax Bestilling,
og stedse langt fra Hoffet.

Anden Adelsmand.

Hele Folket
af Hiertet hader ham, og saae ham gierne
ti Favne under Jord, men Hertugen

de ſtoled paa og elſked, kaldte ham
den gode Buckingham, et Dydens Speil.

Første Adelsmand.

See hist den ædle, adelagte Mand.

[Buckingham kommer fra Retten, foran ham gaaer Retsbetiente; Øxen bæres med sin Eg imod ham. Hellebarder paa hver Side; med ham følge: Sir Thomas Lovell, Sir Nicholas Vaux, Sir William Sands og en stor Mængde af Folket.]

Anden Adelsmand.

Lad os staae nærmere.

Buckingham.

I gode Folk,
som af Medlidenhed ledsaged mig,
naar I mit Ord har hørt saa ganger hiem;
jeg er i Dag som en Forræder dømt
og derfor dør, men Himlen er mit Vidne,
lad min Samvittighed forlade mig,
som Øxen falder, hvis jeg troløs var!
Jeg bær ei Had til Loven for min Død;
thi den har dømt mig efter Vidners Udsagn;
men den som dem tilskynded kunde været
meer christelig, dog jeg tilgiver Alle;
men lad dem ei i Ondskab søge Hæder,
thi da mit skyldfri Blod vil raabe mod dem.

og uden Dom han faldt; Guds Fred med ham!
Henrik den Syvende paa Thronen kom,
— en ædel Prinds — min Faders Mord ham-
krænked,
han Hæder gav mig atter, og mit Navn
op af Ruinen hæved. Nu hans Søn,
Henrik den Ottende, har med et Strog
frataget mig Navn, Hæder, Liv og Alt
hvad her er Lykke. Af en Ret jeg domtes,
og ædle Mænd der sad, hvori jeg havde
meer Held end min ulykkelige Fader,
dog havde Begge samme Skiebne, — Begge
af Tienere blev styrtet, dem vi elsked;
en høist utroe, høist unaturlig Gieugield!
Men Himlen har sin Hensigt. I, som høre
en Døende, hans sidste Ord I mærke:
Naar Tillid I og Hierte skiænker bort,
da vælger klog forsigtig Eders Venner,
thi ofte vil de, naar et Brud de spore
i Eders Lykke, falde fra liig Vandet,
der kun tilbage kommer i den Hensigt
at synke Jer. Beed for mig, gode Folk,
jeg skal forlade Jer, den sidste Time
af dette lange, trætte Liv har slaget.
Lev vel! naar Eders Børn I noget sorgfuldt
fortælle vil, da sig hvordan jeg faldt.

Det er fuldbragt. — Min Gud, Du mig tilgive!

[Buckingham gaaer med Følge.]

Første Adelsmand.

O, det ynkværdigt er! Jeg frygter, Sir,
at det Forbandelser nedbrage vil
paa mange Hoveder.

Anden Adelsmand.

Hvis han er skyldfrie,
det raaber Vee! dog kan jeg Vink Jer give
om noget Ondt, som, hvis det skeer, er større.

Første Adelsmand.

Da alle gode Engle skiærme os!
hvad er det da? I dog ei mistroer mig.

Anden Adelsmand.

Saa vægtig denne Hemmelighed er,
at Taushed stor den fordrer.

Første Adelsmand.

Siig mig den,
jeg taler lidt.

Anden Adelsmand.

Ja, jeg tør Eder troe;
har I ei hørt, i disse sidste Dage,
en Mumlen om, at Kongen skilles vil
fra Katharine?

Første Adelsmand.

Jo, men uden Tiltroe;
engang da Kongen hørte det, han sendte
Lord Mayor Bud i Vrede, at han skulde
neddysse det, og tæmme Tungerne
som derom taled.

Anden Adelsmand.

Nu Bagtalelsen
er bleven Sandhed; thi det løber om
end stærkere end før; det troes for sikkert
at Kongen vover det. Vist Kardinalen,
maaskee en anden Hofsnog, har af Ondskab
indskudt ham Skrupler mod den gode Dronning,
som ødelægger hende. Det bekræftes,
da Cardinal Campeius nys er kommen,
man troer, for denne Sag.

Første Adelsmand.

Det Wolsey er,
og for at hevne sig paa Keiseren,
der gav ham ei, paa sit Forlangende,
det Erkebispedømme af Toledo.

Anden Adelsmand.

Der traf I det; men er det grusomt ei,
at hun skal derfor lide? Cardinalen
regiere vil og hun blier styrtet.

Første Adelsmand.

Sorgfuldt,
vi er ei fikkre her ved saadan Tale,
lad os i Londom tænke meer derover.

[De gaae.]

Anden Scene.

Et Forværelse i Palladset.

Lord Kammerherren. [læsende et Brev.]

Lord Kammerherren.

„Mylord! De Heste som af Eders Herlig-
„hed vare bestilte, havde jeg udvalgt med al mu-
„lig Omhu, og besørget dem tilredne. De vare
„unge og vakkre, og af den bedste Race her i de
„nordlige Provindser. Da jeg vilde afsende dem
„til London, kom en af Mylord Cardinalens
„Udsendinge, foreviiste mig en udstrakt Fuldmagt
„og tog dem fra mig af den Aarsag: at hans
„Herre vilde betienes førend en Undersaat, om
„ikke førend Kongen, hvilket stoppede vore Munde.
Det vil han vist; vel, lad ham have dem,
han vil nok have alt.

[Hertugerne af Norfolk og Suffolk komme.]

Norfolk.

Lord Kammerherre, vel mødt.

Kammerherren.

God Morgen, begge Eders Naader.

Suffolk.

Sir, Hvad bestiller Kongen?

Kammerherren.

Han er ene med Sorgs og Alvors Tanker.

Norfolk.

Hvad er Grunden?

Kammerherren.

Ak! Ægteskabet med sin Broders Kone
for nær er krøbet hans Samvittighed.

Suffolk.

Nei, til en anden Qvinde er den krøben.

Norfolk.

Saa er det; Klerke Daad og Klerke Hovmod;
den blinde Præst, liig Lykkens Førstefødte,
gior hvad han vil. Gid Kongen kiendte ham!

Suffolk.

Gud give det! før han sig selv ei kiender.

Norfolk.

Hvor hellig i sit Værk! med hvilken Iver!
Nu han har brudt Forbundet mellem os

og Keiseren, vor Dronnings store Fætter,
i Kongens Siæl han dykker, der han udstroer
Angst, Farer og Samvittighedens Nag
Fortvivlelse og Frygt, ved denne Pagt;
og for at lette Kongen fra sin Tvivlen,
han raader ham, at skille sig ved hende,
der hang i tyve Aar omkring hans Hals,
liig en Juveel, og tabte ei sin Glands;
ved hende, som ham elsked med den Ømhed,
som gode Engle elske Mennesker;
ved hende, som ved hvert et Skiebnens Stød
vil signe ham; O, er det ei ynkværdigt?

Kammerherren.

Fri os fra slig Raadgiver! Alt for sandt
er dette Nyt; hver Tunge derom taler;
hver ædelt Hierte græder. Den som tør
see nærmere, opdager Maalet let:
den Franske Konges Søster. (7) Engang Himlen
vil aabne Kongens Øie, som var blindt
for denne Mand.

Suffolk.

Og frie os fra hans Trældom.

Norfolk.

Ja, vi har Aarsag inderligt at bede
og hierteligt, for vor Befrielse,
hvis ei den høyske Mand skal os omskabe

fra Prindser og til Pager. (8) Rang og Fødsel i Dynger ligge for ham, dem han danner i hvilken Form han synes.

Suffolk.

Hvad mig angaaer,
jeg hverken elsker eller frygter ham;
Som jeg ei blev ved ham, saa vil jeg staae
ved Kongen kun; hans Venskab eller Had
mig gielde et, de er trolose Vindpust;
jeg kiendte og jeg kiender ham, og lader
ham være Pavens, som ham giorde opblæst.

Norfolk.

Kom, lad os gaae til Kongen og forsøge
at bringe ham fra disse Tungsinds Tanker;
Mylord, vil I os følge?

Kammerherren.

Undskyld mig;
jeg gaaer i Kongens Ærinde, desuden,
er Tiden gunstig ei nu ham at styrre;
Farvel Mylords.

Norfolk.

Tak, gode Kammerherre.

[Lord Kammerherren gaaer. Norfolk aabner en Flöie-Dør; Kongen sees siddende, meget tankefuld, han læser.]

Norfolk.

Hvad Alvors-Blik! han er i Sandhed sorgfuld.

Kong Henrik.

Hvem er der? Ha!

Norfolk.

Beed Gud han vredes ei!

Kong Henrik.

Hvem er der, siger jeg? hvem vove tør
min eenlige Betragtning at afbryde?
Hvem er jeg? Ha!

Norfolk.

En naadig Konge, som, naar Ondt ei menes,
tilgive vil; vort Brud paa Ærefrygten
er Statsforretninger, hvorom vi ønske
at vide Eders kongelige Villie.

Kong Henrik.

I er for kiekke; bort. Tag Jer i Agt!
er dette en Forretnings-Time? Ha!

[Wolsey og Campeius komme.]

Hvem der? Lord Cardinal? — min gode Wolsey,
min saarede Samvittigheds-Befrier,
Du Kongers Hierte-Læge. —
[til Campeius.] Vær velkommen,
ærværdige Herre; i vort Kongerige,
herske der og os. — [til Wolsey] Agt Wolsey,
vær opmærksom,
at jeg blier sanddrue.

Wolsey.

Sir, I kan ei andet.
Vi bede Eder om en eenlig Stund
til Foredrag.

Kong Henrik.

[til Norfolk og Suffolk.]

Vi har Forretning, gaaer!

Norfolk [afsides.]

Er Præsten stolt?

Suffolk. [afsides.]

Nei, ei at tale om;
jeg vil saa syg ei være for hans Plads, —
det kan ei vare ved.

Norfolk [afsides.]

Men hvis det skeer,
da vover jeg et Drag.

Suffolk [afsides.]

Og jeg et andet.

[Norfolk og Suffolk gaae.]

Wolsey.

I har paa Viisdom givet et Exempel
for alle Prindser, ved at overdrage
til Christendommens Stemme Eders Skrupler;
hvem kan vel vredes nu? kan Avind naae Jer?
Spanien, ved Blod og Venskab hende gunstig,
maae nu tilstaae, hvis Billighed de hylde,

Forhøret billigt — ædelt. Alle Præſter,
— de Lærde mener jeg — i chriſtne Riger
frit have ſtemt. Rom, Retfærds Pleierinde,
indkaldt ved Eder ſelv, har ſendt ſin Mening
igiennem denne ædle, lærde Mand,
hver Geiſtligs Hæder, Cardinal Campeius,
ſom atter jeg fremſtiller for min Fyrſte.

Kong Henrik.

Og atter mine Arme ham omfavner;
det hellige Conclave takker jeg,
der ſendte mig en ſaadan Mand jeg ønſked.

Campeius.

Med Ret I vandt hver Fremmeds Kiærlighed,
I ædel er. I Eders Høiheds Haand
nedlægger jeg min Fuldmagt, ved hvis Bud,
— da Rom befaler her — Lord Cardinalen,
Mylord af York, med mig, dens Sending, ſkal
med Upartiſkhed denne Sag bedømme.

Kong Henrik.

To lige Mænd. Beretter Dronningen
Henſigten med Jer Komme. Hvor er Gardiner?

Wolſey.

Jeg veed, at hun det kongelige Hierte
var ſtedſe kiær; I vil ei nægte hende
det, ſom en Ringere ved Lov kan fordre.
Sagførere til hendes Menings Forſvar.

og uden Dom han faldt; Guds Fred med ham!
Henrik den Syvende paa Thronen kom,
— en ædel Prinds — min Faders Mord ham
krænked,
han Hæder gav mig atter, og mit Navn
op af Ruinen hæved. Nu hans Søn,
Henrik den Ottende, har med et Strøg
frataget mig Navn, Hæder, Liv og Alt
hvad her er Lykke. Af en Ret jeg domtes,
og ædle Mænd der sad, hvori jeg havde
meer Held end min ulykkelige Fader,
dog havde Begge samme Skiebne, — Begge
af Tienere blev styrtet, dem vi elsked;
en høist utroe, høist unaturlig Gieugield!
Men Himlen har sin Hensigt. I, som høre
en Døende, hans sidste Ord I mærke:
Naar Tillid I og Hierte skiænker bort,
da vælger klog forsigtig Eders Venner,
thi ofte vil de, naar et Brud de spore
i Eders Lykke, falde fra liig Vandet,
der kun tilbage kommer i den Hensigt
at synke Jer. Beed for mig, gode Folk,
jeg skal forlade Jer, den sidste Time
af dette lange, trætte Liv har slaget.
Lev vel! naar Eders Børn I noget sørgfuldt
fortælle vil, da siig hvordan jeg faldt.

Det er fuldbragt. — Min Gud, Du mig tilgive!

[Buckingham gaaer med Følge.]

Første Adelsmand.

O, det ynkværdigt er! Jeg frygter, Sir,
at det Forbandelser nedbrage vil
paa mange Hoveder.

Anden Adelsmand.

Hvis han er skyldfrie,
det raaber Vee! dog kan jeg Wink Jer give
om noget Ondt, som, hvis det skeer, er større.

Første Adelsmand.

Da alle gode Engle skiærme os!
hvad er det da? I dog ei mistroer mig.

Anden Adelsmand.

Saa vægtig denne Hemmelighed er,
at Taushed stor den fordrer.

Første Adelsmand.

Siig mig den,
jeg taler lidt.

Anden Adelsmand.

Ja, jeg tør Eder troe;
har I ei hørt, i disse sidste Dage,
en Mumlen om, at Kongen skilles vil
fra Katharine?

Første Adelsmand.

Jo, men uden Tiltroe;
engang da Kongen hørte det, han sendte
Lord Mayor Bud i Vrede, at han skulde
neddysse det, og tæmme Tungerne
som derom taled.

Anden Adelsmand.

Nu Bagtalelsen
er bleven Sandhed; thi det løber om
end stærkere end før; det troes for sikkert
at Kongen vover det. Vist Kardinalen,
maaskee en anden Hofsnog, har af Ondskab
indskudt ham Skrupler mod den gode Dronning,
som ødelægger hende. Det bekræftes,
da Cardinal Campeius nys er kommen,
man troer, for denne Sag.

Første Adelsmand.

Det Wolsey er,
og for at hevne sig paa Keiseren,
der gav ham ei, paa sit Forlangende,
det Erkebispedømme af Toledo.

Anden Adelsmand.

Der traf I det; men er det grusomt ei,
at hun skal derfor lide? Cardinalen
regiere vilog hun blier styrtet.

Første Adelsmand.

Sorgfuldt,
vi er ei fikkre her ved saadan Tale,
lad os i London tænke meer derover.

[De gaae.]

Anden Scene.

Et Forværelse i Palladset.

Lord Kammerherren. [læsende et Brev.]

Lord Kammerherren.

„Mylord! De Heste som af Eders Herlig-
„hed vare bestilte, havde jeg udvalgt med al mu-
„lig Omhu, og besørget dem tilrede. De vare
„unge og vakkre, og af den bedste Race her i de
„nordlige Provindser. Da jeg vilde afsende dem
„til London, kom en af Mylord Cardinalens
„Udsendinge, foreviiste mig en udstrakt Fuldmagt
„og tog dem fra mig af den Aarsag: at hans
„Herre vilde betienes førend en Undersaat, om
„ikke førend Kongen, hvilket stoppede vore Munde.
Det vil han vist; vel, lad ham have dem,
han vil nok have alt.

[Hertugerne af Norfolk og Suffolk komme.]

Norfolk.

Lord Kammerherre, vel mødt.

Kammerherren.

God Morgen, begge Eders Naader.

Suffolk.

Sir, Hvad bestiller Kongen?

Kammerherren.

Han er ene med Sorgs og Alvors Tanker.

Norfolk.

Hvad er Grunden?

Kammerherren.

Ak! Ægteskabet med sin Broders Kone for nær er krøbet hans Samvittighed.

Suffolk.

Nei, til en anden Qvinde er den krøben.

Norfolk.

Saa er det; Klerke Daad og Klerke Hovmod; den blinde Præst, liig Lykkens Førstefødte, gior hvad han vil. Gid Kongen kiendte ham!

Suffolk.

Gud give det! før han sig selv ei kiender.

Norfolk.

Hvor hellig i sit Værk! med hvilken Iver! Nu han har brudt Forbundet mellem os

og Keiseren, vor Dronnings store Fætter,
i Kongens Siæl han dykker, der han udstrøer
Angst, Farer og Samvittighedens Nag
Fortvivlelse og Frygt, ved denne Pagt;
og for at lette Kongen fra sin Tvivlen,
han raader ham, at skille sig ved hende,
der hang i tyve Aar omkring hans Hals,
liig en Juveel, og tabte ei sin Glands;
ved hende, som ham elsked med den Ømhed,
som gode Engle elske Mennesker;
ved hende, som ved hvert et Skiebnens Stød
vil signe ham; O, er det ei ynkværdigt?

Kammerherren.

Fri os fra slig Raadgiver! Alt for sandt
er dette Nyt; hver Tunge derom taler;
hver ædelt Hierte græder. Den som tør
see nærmere, opdager Maalet let:
den Franske Konges Søster. (7) Engang Himlen
vil aabne Kongens Øie, som var blindt
for denne Mand.

Suffolk.

Og frie os fra hans Trældom.

Norfolk.

Ja, vi har Aarsag inderligt at bede
og hierteligt, for vor Befrielse,
hvis ei den hadske Mand skal os omskabe

fra Prindser og til Pager. (8) Rang og Fødsel
i Dynger ligge for ham, dem han danner
i hvilken Form han synes.

Suffolk.

Hvad mig angaaer,
jeg hverken elsker eller frygter ham;
Som jeg ei blev ved ham, saa vil jeg staae
ved Kongen kun; hans Venskab eller Had
mig gielde et, de er trolose Vindpust;
jeg kiendte og jeg kiender ham, og lader
ham være Pavens, som ham giorde opblæst.

Norfolk.

Kom, lad os gaae til Kongen og forsøge
at bringe ham fra disse Tungsinds Tanker;
Mylord, vil I os følge?

Kammerherren.

Undskyld mig;
jeg gaaer i Kongens Ærinde, desuden,
er Tiden gunstig ei nu ham at styrre;
Farvel Mylords.

Norfolk.

Tak, gode Kammerherre.

[Lord Kammerherren gaaer. Norfolk aabner en Flöi-Dør; Kongen sees siddende, meget tankefuld, han læser.]

Norfolk.

Hvad Alvors-Blik! han er i Sandhed sorgfuld.

Kong Henrik.

Hvem er der? Ha!

Norfolk.

Beed Gud han vredes ei!

Kong Henrik.

Hvem er der, siger jeg? hvem vove tør
min eenlige Betragtning at afbryde?
Hvem er jeg? Ha!

Norfolk.

En naadig Konge, som, naar Ondt ei menes,
tilgive vil; vort Brud paa Ærefrygten
er Statsforretninger, hvorom vi ønske
at vide Eders kongelige Villie.

Kong Henrik.

I er for kiekke; bort. Tag Jer i Agt!
er dette en Forretnings-Time? Ha!

[Wolsey og Campeius komme.]

Hvem der? Lord Cardinal? — min gode Wolsey,
min saarede Samvittigheds-Befrier,
Du Kongers Hierte-Læge. —

[til Campeius.] Vær velkommen,
ærværdige Herre; i vort Kongerige,
herske der og os. — [til Wolsey] Agt Wolsey,
vær opmærksom,
at jeg blier sanddrue.

Wolsey.

Sir, I kan ei andet.
Vi bede Eder om en eenlig Stund
til Foredrag.

Kong Henrik.
[til Norfolk og Suffolk.]

Vi har Forretning, gaaer!

Norfolk [afsides.]

Er Præsten stolt?

Suffolk. [afsides.]

Nei, ei at tale om;
jeg vil saa syg ei være for hans Plads, —
det kan ei vare ved.

Norfolk [afsides.]

Men hvis det skeer,
da vover jeg et Drag.

Suffolk [afsides.]

Og jeg et andet.

[Norfolk og Suffolk gaae.]

Wolsey.

I har paa Viisdom givet et Exempel
for alle Prindser, ved at overdrage
til Christendommens Stemme Eders Skrupler;
hvem kan vel vredes nu? kan Avind naae Jer?
Spanien, ved Blod og Venskab hende gunstig,
maae nu tilstaae, hvis Billighed de hylde,

Forhøret billigt — ædelt. Alle Præster;
— de Lærde mener jeg — i chriſtne Riger
frit have ſtemt. Rom, Retfærds Pleierinde,
indkaldt ved Eder ſelv, har ſendt ſin Mening
igiennem denne ædle, lærde Mand,
hver Geiſtligs Hæder, Cardinal Campeius,
ſom atter jeg fremſtiller for min Fyrſte.

Kong Henrik.

Og atter mine Arme ham omfavner;
det hellige Conclave takker jeg,
der ſendte mig en ſaadan Mand jeg ønſked.

Campeius.

Med Ret I vandt hver Fremmeds Kiærlighed,
I ædel er. I Eders Høiheds Haand
nedlægger jeg min Fuldmagt, ved hvis Bud,
— da Rom befaler her — Lord Cardinalen,
Mylord af York, med mig, dens Sending, ſkal
med Upartiſkhed denne Sag bedømme.

Kong Henrik.

To lige Mænd. Beretter Dronningen
Henſigten med Jer Komme. Hvor er Gardiner?

Wolſey.

Jeg veed, at hun det kongelige Hierte
var ſtedſe kiær; I vil ei nægte hende
det, ſom en Ringere ved Lov kan fordre.
Sagførere til hendes Menings Forſvar.

Kong Henrik.

De Bedste skal hun have, jeg den Bedste
min Naade skienker; Gud forbyde andet.
Min gode Mylord Cardinal, kald Gardiner,
min nye Secretair, han staaer mig an.

[Wolsey gaaer, og kommer strax tilbage igien med Gardiner.]

Wolsey.

Giv mig Jer Haand, jeg ønsket Jer til Lykke,
nu-er I Kongens Mand.

Gardiner [sagte til Wolsey.]

Kun for at lyde
for stedse Eders Høihed, som mig hæved.

Kong Henrik.

Kom — Gardiner, kom hid.

[De tale sammen afsides.]

Campeius.

Mylord af York, var ei en Doctor Pace
tilforn i dette Embed.

Wolsey.

Jo, han var.

Campeius.

Blev han ei holdt for lærd?

Wolsey.

Jo visselig.

Campeius.

Troe mig, et hæsligt Rygte spredes ud
om Eder, Cardinal.

Wolsey.

Om mig? Hvorledes?

Campeius.

De sige tør, at J misundte ham;
han dydig var, og, frygtende hans Stigen,
J holdt ham udenlands, der saa ham krænked,
at han affindig blev og døde.

Wolsey.

Fred med ham,
af Christen Pligt jeg ønsker. Jordisk Sladder
i Himlen faaer sin Løn. Han var en Daare,
og derfor dydig. Den, som jeg befaler,
maae lystre mine Bud, hvis ei, for nær
jeg vil ei have ham. Vild det, min Broder,
vi maae ei nappes af de Ringere.

Kong Henrik [til Gardiner.]

Slig det med Ærefrygt til Dronningen.

[Gardiner gaaer.]

Det passeligste Sted jeg kan udfinde
for Undersøgelsen Black-Friars er;
der skal J veie denne store Sag;
Bring det istand min Wolsey. — O Mylord,
maae det ei brav Mand krænke, at forlade

saa blid en Hustrue, men Samvittigheden,
det er det ømme Sted som trykker mig.

[Alle gaae.]

Tredie Scene.

Et af Dronningens Forværelser.

Anna Bullen og en gammel Dame.

Anna.

Ei heller derfor; — men det smerte kan:
Hans Høihed har med hende længe leved,
hun er saa god, at ingen Tunge kan
udtale Ondt om hende; aldrig hun
har voldet nogen Sorg, — nu efter Solen
saa mange Omløb hende saae paa Thronen
i Pragt og Vælde, at forlade dette
er mere bittert tusindfold, end sødt,
at vinde det. O det bevæge kan
selv et Uhyre, at en saadan Perle
forskydes skal.

Gamle Dame.

De meest staalhaarde Hierter beklage hende.

Anna.

Høihed er ustadig;

langt bedre ei at have kiendt dens Glands;
men naar den utroe Lykke raner den
bort fra sin Eier, er det Lidelse,
som Siæls og Legems Afsked.

Gamle Dame.

Stakkels Dronning!
Hun 'atter Fremmed er.

Anna.

Saa meget mere
bør Medynk ydes hende. Høit jeg sværger:
det bedre er at være født i Ringhed,
og leve vel tilfreds med sin Lige,
end blive pudset op med smykket Modgang,
og bære gylden Sorg.

Gamle Dame.

Ja, vor Tilfredshed
er bedste Eiendom.

Anna.

Jeg, ved min Uskyld,
ei Dronning vilde være.

Gamle Dame.

Da vilde jeg,
og vove Jomfrudom derfor, det samme,
hvor hellig I end synes, voved I.
I med saa skiøn en Qvindeform har ogsaa
et Qvindehierte, som kan pikke stærk

for Pragt og Høihed og for Enevælde,
der sandelig Velsignelser dog er,
og Gaver, som Skinhellighed tilside
og Saffians Samvittighed, I modtog,
hvis I dem kunde naae.

Anna.

Nei, ved min Troe.

Gamle Dame.

Troe hist, Troe her; I vilde det da ikke?

Anna.

Ved alle Skatte under Himlen, nei.

Gamle Dame.

Jeg for en krum Toskilling vover det,
saa gammel som jeg er. Hvad synes Eder
da om et Hertugdømme? har I Lemmer
for denne Vægt at bære.

Anna.

Nei, i Sandhed.

Gamle Dame.

Da er I meget svag, vi vil slaae af;
jeg vædder knap en Rødmen for at være
en ung og vakker Greve paa Jer Vei;
I er for svag, hvis I den Vægt ei taaler,
et lidet Barn at avle.

Anna.

Hvilken Tale!

jeg ſværger end: jeg vil ei være Dronning
for hele Verden.

Gamle Dame.

Ei! — for lille England
en lille Synd I voved; jeg, min Troe,
vil for Carnarvonſhire om og ei mere
tilhørte Kronen. See, hvo kommer der?

[Lord Kammerherren kommer.]

Kammerherren.

God Morgen; hvad var det vel værd, at vide
Samtalens Gienſtand, mine Damer?

Anna.

Mylord,
et Spørgsmaal neppe, en Begiæring ei;
vor Herſkerindes Sorger vi beklaged.

Kammerherren.

En værdig Handling, og ſom egner ſig
ſaa gode Dvinder; men der er end Haab
at alt blier godt.

Anna.

Amen, det give Gud!

Kammerherren.

I har et ædelt Sind; Velſignelſer
er ſlige Hierters Løn. At I, min Froken,
kan blive vaer den høie Priis man ſætter
paa Eders Dyder, Kongens Majeſtæt

sin Tilfredshed tilkiendegiver Eder;
Han Rang og Værdighed meddeler Jer
ei mindre end Marchiones af Pembroke,
og af sin Naade tusind Pund om Aaret
tilfoier denne Titel.

Anna.

Jeg veed ei
hvorledes jeg min Hyldest vise skal,
alt hvad jeg kan er intet; ei min Bøn
er hellig nok, og mine bedste Ønsker,
er lutter Tomhed, dog er Bøn og Ønske
alt hvad jeg har at give. Eders Naade
vil værdiges Taknemlighed at bringe,
fra en undseelig Pige, til Hans Høihed,
hvis Krones Held hun beder for.

Kammerherren.

Mylady,
min Konges gunstige Mening sikkert jeg
forstærke skal. [afsides.] Jeg giennemskuer hende;
ja, Dyd og Skionhed er saaledes blandet
at de har fanget Kongen. O, hvem veed
om ei en Ædelsteen ved hende fremstaaer (9)
til Englands Pryd. [høit.] Jeg Kongen skal be-
rette
at jeg har talt med Eder.

Anna.

Min ærede Lord.

[Lord Kammerherren gaaer.]

Gamle Dame.

Hvorledes? see engang, nei, see engang;
nu har jeg tigget femten Aar ved Hoffet,
er en Hof-Tiggerske endnu, som kom
for tidlig enten, eller og for seent
til et par stakkels Pund, og I, o Skiebne,
af Æget krøbet nys; — Tvi vorde Dig,
Du trevne Lykke! — har alt Munden fyldt
før I den aabner.

Anna.

Ja, besynderligt.

Gamle Dame.

Hvor smager det? ei bittert? skal vi vædde?
Der var engang en Frøken — gammelt Sagn —
hun vilde ei for al Egyptens Grøde
en Dronning være . . . Har I hørt det før?

Anna.

I spøger.

Gamle Dame.

Lærken kan I overstige
i denne Punct — Marchionès af Pembroke!
og tusind Pund af puur Ærbødighed,

ei anden Giengield; ved mit Liv, det lover
Jer flere Tuſinder; thi Ærens Slæb
er længer end dens Skiødſkind; nu jeg haaber
at J en Hertuginde bære kan,
er J ei ſtærkere end før?

Anna.

Mylady,
fornoi Jer ſelv med ſligt ſæregent Vid,
men lad mig udenfor; hvis det mig fryded
da gid jeg var ei til. Det ſmerter dybt,
at tænke mig hvad følger. Dronningen
af Sorger trykkes, glemſom ere vi
at lade hende ene. Siig ei hende
hvad J har hørt.

Gamle Dame.

Hvad tænker J om mig?

[De gaae.]

Fierde Scene.

En Sal i Black-Friars.

Lyd af Trompeter og Horn. To Retstienere med korte Sølvſtave, derpaa to Skrivere klædte ſom Doctores, efter dem Ærkebiſkoppen af Canterbury ene, derpaa Biſkopperne af Lincoln, Ely, Rocheſter og Sanct Aſaph; i

ndgen Afstand følger en Adelsmand, som bærer Storseglbevarerens Insignier og en Cardinals Hat, to Præster bærende hver et Sølvkors, derpaa en Marchal barhovedet, fulgt af en Herold, som bærer et Sølv Scepter, to Adelsmænd bærende to Sølv Piller; (10) efter dem, ved Siden af hinanden, Cardinalerne Wolsey og Campeius; to Adelsmænd med Sværd og Scepter. Derpaa kommer Kongen og Dronningen og deres Følge, Kongen tager Plads under Thronhimmelen; de to Kardinaler sidde neden for ham, som Dommere. Dronningen tager Plads i nogen Afstand fra Kongen. Biskopperne placere sig paa hver Side, og danne et Consistorium; neden for dem Skriverne. Lorderne sidde nærmest Biskopperne. Udraaberen og det øvrige Følge fordeles i passende Orden paa Skuepladsen.

Wolsey.

Lad Taushed vorde paabudt, at vor Fuldmagt fra Rom kan blive læst.

Kong Henrik.

Til hvilken Ende?
den har jo været offentligen kundgiort
og er af alle Parterne kiendt gyldig,
saa I den Tid kan spare.

Wolsey.

Vel — Far fort.

Skriver.

Raab: Henrik, Englands Konge, mød for Retten.

Udraaber.

Henrik, Englands Konge mød for Retten.

Kong Henrik.

Her.

Skriver.

Raab: Katharine, Englands Dronning, mød for Retten.

Udraaber.

Katharine, Englands Dronning, mød for Retten.

[Dronningen svarer ei, reiser sig og gaaer hen til Kongen, knæler ved hans Fødder, og taler:]

Dronning Katharine.

Lad Ret og Billighed mig vederfares;
jeg beder Jer, skienk mig Medlidenhed,
jeg er en stakkels Qvinde og en Fremmed,
født uden for Jert Scepter; her jeg har
uvillig Dommer ei, og ingen Vished
om billig Fremfærd eller Venskab. Herre,
hvori har jeg fortørnet Jer? hvorved
har min Idræt tilvendt sig Eders Daddel?
at I saaledes vil forskyde mig,
og mig Jer Gunst berøve. Himlen veed,

at jeg var stedse en hengiven Hustrue,
som havde ingen Villie uden Eders;
i stadig Frygt at vække Eders Mishag
jeg speided Eders Blik, glad eller sorgfuldt
det lærte mig min Vandel. Nævn den Stund
jeg nogensinde handled mod Jert Ønske,
nei, mit det stedse var. Siig hvilke Venner
af Eders var ei mine, skiøndt jeg vidste
at han min Fiende var? hvad Ven af mig,
som I ei ynded, har beholdt min Tiltroe?
ja meget meer, jeg strax dem underretted
at holde dem fra mig. Kald i Jert Minde,
at jeg har været Jer en lydig Hustrue
i meer end tyve Aar og var velsignet
med mange Børn ved Eder. Hvis i Løbet
af denne Tid I noget kan bevise
imod min Ære, mod min Ægtetroskab,
mod mine Pligter og min Kiærlighed
for Eders hellige Person, forskyd mig
i Herrens Navn, og lad Foragt og Skiændsel
tillukke Naadens Dør, og overdrag mig
til Retfærds strenge Dom. Tillad mig, Herre,
vår Kongen, Eders Fader, ei lovpriist
som en forsigtig Prinds, af sielden Klogskab
og herlig Dømmekraft, og Ferdinand
min Fader, Spaniens Konge, regnet var

iblandt de Viseste, som styred Riget
i mange Aar. Det ei bevivles kan,
at de jo have samlet Viismænds Raad
fra hvert et Land, som efter Overlæg
fandt Ægteskabet lovligt. Derfor, Herre,
jeg ydmygt beder Jer at spare mig
indtil fra Spanien, hos mine Venner
jeg Raad kan naae — hvis ei, i Herrens Navn
Jer Villie skee.

Wolsey.

Fyrstinde, her I har
— af Eder selvvalgt — disse værdige Fædre,
Mænd af udmærket Ærlighed og Klogskab,
ja, dette Lands Udvalgte, her forsamlet,
for Eders Sag at pleie. Hensigtsløst
det derfor bliver Retten at udsætte,
saavel for Eders Roe som ogsaa for
vor Konges Tvivl og Ængstelser at dæmpe.

Campeius.

Fornuftigt, billigt talt; derfor Fyrstinde,
bør denne kongelige Ret fortfare,
og uden Standsning Grunde og Beviser
fremsiges bør og veies.

Dronning Katharine.

Cardinal,
til Eder taler jeg.

Wolsey.

Siig Eders Ville.

Dronning Katharine.

Her Graaden trykker mig; men da jeg troer
at være Dronning, (længe jeg det drømte,)
men vist en Kongedatter, vil min Taare
til Flammer sig forvandle.

Wolsey.

Vær taalmodig.

Dronning Katharine.

Ja, naar I ydmyg er, nei før, nei før,
thi ellers Gud mig straffer. Sikkert troer jeg,
— og saare mægtig Grund mig dertil bragte, —
at I min Fiende er; jeg fordrer derfor
at I ei blier min Dommer. I har opblæst
den Glød imellem min Gemal og mig,
den slukke Himlens Dug! Jeg siger atter:
jeg afskyer, ja, jeg fra mit Inderste
forkaster Jer som Dommer, som, end engang
jeg siger det, min Erke-Fiende er,
og ingen Ven af Retfærd.

Wolsey.

Jeg bekiender,
I ligner Jer ei selv, som stedse var
Sagtmodighedens Billede, hvis Virkning
en Viisdom og et Sindelag udfolded,

som overſteg ſædvanlig Qvinde-Magt.
I gior mig Uret, jeg har intet mod Jer,
og ei mod Nogen; hvad jeg handlet har,
hvorledes jeg fremdeles handle ſkal,
ved Fuldmagt ſkeer fra Conſiſtoriet,
fra Romas hellige Conſiſtorium.
At jeg har blæſt til denne Glød, jeg nægter,
der ſidder Kongen, er det kundbart for ham,
at jeg min Daad modſiger, lad ham treffe
min Falſkhed med Foragt, end meget meer
end I min Sanddruhed. Men hvis han veed
at jeg er ſkyldfrie, maae han ogſaa tilſtaae,
at jeg er ei Jer Fiende. Ikkun han
kan mig aftvætte, Tvættelſen beſtaaer i,
at fierne diſſe Tanker fra Jert Sind.
Men før hans Høihed taler, ædle Frue,
jeg beder Jer, at tænke om igien,
og ſaa ei ſige meer.

Dronning Katharine.

Mylord, Mylord,
jeg er en ſimpel Qvinde, alt for ſvag
for Eders Snedighed. I er glatmundet.
I ſlører Eders Præſteſkab i Fromhed
og hellig Ydmyghed; men Eders Hierte
er ſtuvet fuldt af Galde, Had og Stolthed.
I ſteg ved Lykken og Hans Høiheds Gunſt

fra laveſt Trin, og nu I ſtaaer ſaa høit,
at Magten bær Jert Slæb, og Eders Ord
er lutter Tienere, ſom ſtande rede
at rette ud Jert Bud. Jeg veed det viſt,
at I perſonlig Ære agter ſtørre
end Eders høie Kald, derfor igien
jeg mig modſætter Eder ſom min Dommer,
og offentlig henvender mig til Paven,
nedlægger Sagen for hans Helligheb
og vorder dømt af ham.

[Hun neier for Kongen, og vil gaae.]

Campeius.

Stivſindet, ſtridig
er Dronningen, haardnakket imod Retten,
beſkylder den og haaner Dommerne,
det er ei godt, hun gaaer.

Kong Henrik.

Kald hende atter.

Ubraaber.

Katharine, Englands Dronning, mød for Retten.

Griffith.

Fyrſtinde, I blier kaldt.

Dronning Katharine.

Hvi agter I det? gaa Jer egen Vei,
og kom naar I blier kaldt. Nu hielp mig Gud
ſtyrk min Taalmodighed! Far I kun fort,

jeg vil ei tøve, nei, jeg ingensinde
og aldrig møde vil for Eders Dom
i denne Sag.
[Dronningen gaaer med Griffith og hendes øvrige Følge.]

Kong Henrik.

Ja, gaae Du kun, min Ketty;
den Mand i Verden, som fortælle vil
han har en bedre Hustrue, er en Løgner,
og Falskhed taler han; thi Du er ene,
— hvis Dine sieldne Dyder og Din Blidhed
Din qvindelige, bløde Helgen-Reenhed;
Din Lydighed og uforstilte Gudsfrygt
udtale kunde heelt Dit høie Værd —
hver jordisk Dronnings Dronning. Ædelbaaren,
var hendes Vandel steds, som det sig bør,
den sande Adel lig.

Wolsey.

Min naadige Konge,
i Ydmyghed jeg beder Eders Høihed,
at det maae lykkes Eder at erklære
for denne Kreds — thi der hvor jeg blev bunden,
der maae jeg løses, skiøndt jeg ei fuldkommen
tilfreds kan være — om jeg nogensinde
hos Eder denne Sag har fremmet, eller
lagt Skrupler paa Jer Vei, som har fremskyndet

et Spørgsmaal blot derom? fremdeles om jeg,
— der stedse takked Gud for saadan Dronning —
har til Fornærmelse et enkelt Ord
udtalt mod hendes kongelige Rang
og ædleste Person.

Kong Henrik.

Lord Cardinal,
I har ei nogen Skyld, ja, ved min Hæihed,
I er frifunden. Ei af mig I lære,
at I har mange Fiender, som ei veed
hvorfor de er det; men lig Landsbye-Hunde
gise naar de Andre tude, disse have
bragt Dronningen i Vrede; I er undskyldt, —
er det Opreisning nok? I aldrig ønsked,
at vække af sin Slummer denne Sag,
I aldrig puſted til den, men afbrød mig
tidt, naar jeg derom talte.
[til hele Forsamlingen.] Paa min Ære,
den gode Cardinal er frie for Anke
i denne Punct. Nu hvad der drev mig til det;
— Opmærksomhed og Tid I skienke mig —
Mærk Sagens Gang — saaledes skeedte det —
giv Agt!
Først min Samvittighed angrebet blev
af Skrupler og af Tvivl ved visse Udbrud,
af Biſpen af Bayonne, Franſk Gesandt,

som hid var sendt, for Ægtepagt at stifte
imellem Hertugen af Orleans
og Mary, vores Datter. I den Tid,
for der Beslutning toges, han begierte,
(jeg mener Bispen,) en Udsættelse,
for at raadspørge hos sin Herre Kongen,
om vor Marias Fødsel lovlig var,
ved denne Ægte-Pagt med Enke-Fruen,
tilforn vor Broders Hustrue. Denne Frist
slog min Samvittighed, og ængsted mig,
saa at mit Inderste med vældig Kraft
blev sønderrevet. Bispens Varsomhed
nu baned Veien til Betragtninger,
som hildede min Siæl. Først synes mig,
at Himlen var mig fiendsk, som havde paabudt
Naturen ei min Kones Skiød at signe;
thi fik hun mandligt Barn, da kunde det
ei nyde mere Tieneste af Livet
end Graven af en Død, thi hendes Sønner
før Fødsten enten døde, eller strax
naar Verden lufted dem; hvoraf jeg sluttede
at Dom var afsagt, at mit Kongerige,
— den bedste Arving værdig — skulde ei
ved mig lyksaliggiøres. Derpaa veied
jeg Farerne, som svæved over Landet,
naar Ætten døde ud, og dette gav mig

indvortes Kamp og Strid. Jeg tumled i
Samvittighedens vilde Hav, og styred
mod dette Middel, som os her har samlet.
det er at sige — det min Mening var,
at gisre Fred med min Samvittighed,
— som sygnede og er endnu ei vel —
ved Hielp af hele Landets værdige Fædre
og lærde Mænd. Først jeg i Løndom talte
med Jer, Mylord af Lincoln, I erindrer
hvorledes under Engstelsen jeg leed
ved det Andragende.

Lincoln.

Sær vel, min Konge.

Kong Henrik.

Jeg talte længe; sig nu selv hvorledes
I mig beroliged.

Lincoln.

Min høie Fyrste,
først dette Spørgsmaal rysted mig saaledes,
— da det bar Præg af høiest Vigtighed,
og Fare i sin Følgegang, — at jeg
selv dristigst Raad til Tvivlen overlod,
og raaded Eders Høihed dette Middel,
som I har fulgt.

Kong Henrik.

Derpaa jeg spurgte Eder

Lord Canterbury, og I gav Fert Minde
til denne Dags Forſamling. Uadſpurgt
blev intet værdigt Lem af dette Raad;
men hver en Enkelt, under Haand og Segl,
har Bifald givet; derfor farer fort;
thi intet Mishag mod den gode Dronning,
men de anførte Grundes ſkarpe Torne
og ſpidſe Pigger, har fremdrevet dette.
Beviis at Ægteſkabet lovligt er,
og ved min kongelige Værdighed,
jeg Dødeliges Skiebne dele vil
med hende, Katharine, vores Dronning,
ſom med den ypperligſte Qvinde-Skabning
ſom Verden end har eiet.

Campeius.

Naadige Herre,
Fraværelſen af Dronningen udfordrer
at vi til videre udſætter Retten;
imidlertid maae Dronningen formaaes
til at tilbagekalde ſin Appel
til Pavens Hellighed.

[Alle reiſe ſig for at gaae.]

Kong Henrik [afſides.]

Jeg mærker nok,
at diſſe Cardinaler gantes med mig;
jeg hader Roms Seendrægtighed og Konſter.

— Min ſnilde, ſaare elſkte Tiener, Cranmer,
kom ſnart tilbage! kun Din, Nærværelſe
medbringer Hiertet Troſt. [hvit.] Afbryder Ret-
ten,
jeg ſiger, lad os gaae.

[Alle gaae i den ſamme Orden de kom.]

Tredie Act.

Første Scene.

Paladset Bridewell.

Et af Dronningens Værelser.

Dronningen og nogle af hendes Fruentimmer ved Haandarbeide.

Dronning Katharine.

Tag Luthen Barn, min Siæl er kummerfuld,
adspred mig hvis Du kan, lad af Dit Arbeid.

Sang.

Orpheus fik Dale, Høie,
frosne Klipper til at boie
sig ved Lyden af hans Sang;
Strengen dirrer, Blomster spire,
evig Vaar og Soelglimt zire
Jorden, ved dens Underklang.

Alting lytter naar han ſpiller,
ſkumle Bølge ſagte triller,
Nøkken reiſer ſig fra Hav.
Ved de rene Harmonier
Smerten dulmer, Sorgen tier,
ſlumrer hen paa Glemſels Grav.

[En Adelsmand kommer.]

Dronning Katharine.

Hvad nu?

Adelsmand.

De tvende Cardinaler, Eders Høihed,
derude vente.

Dronning Katharine.

Vil de tale med mig?

Adelsmand.

De bad mig ſige det.

Dronning Katharine.

Ved deres Naaden
at trine ind. Hvad kan de ville mig?
en ſvag, en ſtakkels Qvinde i Unaade.
Vel overlagt, jeg lider ei de komme.
Som deres Kald de burde være gode;
men Kappen Munk ei ſkaber.

[Wolſey og Campeius komme.]

Wolsey.

Fred, Fyrstinde!

Dronning Katharine.

Her Eders Naader huuslig finder mig,
jeg alt forsøger hvis det Værste hændes.
Hvad er til Tieneste, ærværdige Herrer?

Wolsey.

Hvis Eders Høihed i Fert Kabinet
vil tale ene med os, skal vi give
fuld Regnskab for vort Komme.

Dronning Katharine.

Tael kun her;
End har jeg intet giort som Løndom søger,
nei, ved min Ære; o gid alle Qvinder,
med Siælen frie som jeg, det kunde sige!
jeg frygter ei, (saa heldig er ei Mange)
at mine Handlinger, Mylords, blier dømt
af hver en Tunge, seet af hvert et Øie.
Mit Levnet er saa jevnt at lav Bagtale
og Ondskab det ei skader. Hvis Fert Budskab
vedkommer mig som Kongens Ægtehustrue,
da frem dermed; thi Sandhed elsker Lyset.

Wolsey.

Tanta est erga te mentis integritas, regina
serenissima,

Dronning Margrethe.

O, ei Latin, Mylord;
jeg har ei været slig en Lediggiænger
ei at forstaae det Sprog hvori jeg leved;
en fremmet Tunge giør min Sag meer fremmet,
ja selv mistænkt; tael Engelsk, her er nogle,
som vil Jer takke hvis I Sandhed taler,
for deres stakkels Herskerindes Skyld,
troe mig, hun uret skeer; Lord Cardinal,
den største Synd jeg nogensinde øved
paa Engelsk kan tilgives.

Wolsey.

Ædle Frue,
dybt det mig smerter at min rene Hensigt,
for Eder og hans Majestæt, kan føde
saa dyb Mistanke hvor kun Troskab meentes.
Vi med Beskyldninger ei komme her,
ei for at plette Æren som velsignes
af alle Gode, ei for Sorg at bringe.
I har for megen. — Kun Jert Sindelag
vi ville vide, i den sære Tvist
imellem Jer og Kongen, og at give,
lig Ærens frie Mænd, vor sande Mening
og Trøst i denne Sag.

Campeius.

Høit ærede Frue,
Mylord af York, af reneſt Ædelmod
og pligtfuld Lydighed mod Eders Naade,
har glemt, ſom god Mand ſommer, Eders Dad-
del,
(I gik for vidt,) mod ham og mod hans Ære,
og byder her, ſom jeg, til Tegn paa Fred,
ſin Tieneſte og Raad.

Dronning Katharine [affides.]
For mig at ſtyrte. —
Mylords, jeg takker for Jer gode Villie
I tale ærligt nok, — vils det i Vandel! —
Hvorledes jeg ſaa pludſelig ſkal ſvare
i ſaadan vigtig Sag, ſaa nær min Ære,
(ja nærmere mit Liv) med Qvinde-Svaghed,
to ſlige Mænd med ſaadant Vid og Alvor,
det veed jeg ei, — I ſaae mig huuslig — virkſom
med mine Qvinder; Himlen veed, min Tanke
var langt fra denne Sag og ſligt Beſøg.
For Hendes Skyld jeg var, — jeg føler end
det ſidſte Gisp af Storhed — værdige Herrer,
ſkienk mig i dette Forfald Tid og Raad;
Ak! jeg er Qvinde, vennelos og haablos.

Wolſey.
I Kongen Uret gior ved denne Frygt,

ſtort er Jert Haab ſom Eders Venners Antal.

Dronning Katharine.

I England neppe. Kan I troe, Mylords,
at nogen Engelſkmand tør raade mig?
tør være Ven af mig mod Kongens Villie,
og vove Livet for at ſtaae mig bi?
Med ærlig Aabenhed; nei, — mine Venner,
de ſom ved mine Sorger dvæle vil,
de jeg har Tiltroe til, ei leve her;
de er, ſom al min anden Troſt, langt borte,
hiſt i et andet Land.

Campeius.

Gid Eders Naade
ei ſørged meer, men tog mod Raad.

Dronning Katharine.

Hvorledes?

Campeius.

Læg alt i Kongens Haand, han er godmodig
og naaderiig; det meget bedre var,
ſaavel for Sagen ſelv ſom for Jer Ære;
thi derſom Dommen falder imod Eder,
da gaaer I bort med Spee.

Wolſey.

Han taler Sandhed.

Dronning Katharine.

I tale for Jert Ønſke: min Ruin;

Er det Jer christne Raad; Fy, bort med Eder!
I Himlen over os en Dommer troner,
ham ingen jordisk Konge kan bestikke.

Campeius.

Jer Vrede tager feil af os.

Dronning Katharine.

For Eder
desmere Skam; I Helgner skulde være,
med værdige med cardinale Dyder,
men cardinale Laster, hule Hierter
jeg troer I har. Gior Bod! Er det Jer Trøst
og Lægemiddel for en stakkels Qvinde?
til en Forskudt, som haanes og bespottes?
jeg vil ei ønske Jer min halve Sorg,
aa ond jeg er ei. Husk, jeg minded Jer,
Giv agt, for Himlens Skyld, giv agt, at ei
min Smertes Byrde engang tynger Eder.

Wolsey.

Fyrstinde, dette er puur Heftighed;
I vor velmeente Raad tilintetgior.

Dronning Katharine.

I mig tilintetgior. Vee over Eder,
og over hver en Hykler! Vilde I,
— hvis I Retfærdighed og Medynk kiendte,
hvis I var meer end blotte Præsteklæder, —
mig raade til at overgive Sagen

til den som hader mig? Forviist hans Seng,
og tabt hans Kiærlighed, nu jeg er gammel,
er alt det Baand, som binder mig til ham,
kun Lydighed. Hvad større Lidelser
kan hændes mig? kun til min Undergang
staaer Eders Hu.

Campeius.

Ugrundet er Jer Frygt.

Dronning Katharine.

Har jeg saalænge leved — lad mig tale,
da Dyd ei finder Ven — som ærlig Hustrue?
en Qvinde — hør mig — uden Æresyge?
som aldrig med Mistankens Segl blev stemplet?
har stedse jeg hengiven Kongen mødt?
og elsket ham næst Himlen? adlydt ham?
har jeg af Ømhed været overtroisk?
og næsten glemt min Bøn for hans Tilfredshed?
og nyder saadan Løn? Det er ei ædelt!
Viis mig en Viv, som troe imod sin Husbond
ei drømte sig en Fryd der ei var hans;
for denne Qvinde har jeg dog et Fortrin:
— en grændseløs Taalmodighed.

Wolsey.

Fyrstinde!
I viger fra det Maal, hvortil vi sigte.

Dronning Katharine.

Jeg tør saa skyldig ei erklære mig,
den høie Rang godvillig ei opgive,
hvortil mig Kongen hæved. Ikkun Døden
min Værdighed skal røve.

Wolsey.

Hør mig dog.

Dronning Katharine.

Gid jeg ei havde Englands Jord betraadt,
ei lugtet Smigers Blomsterne der vore!
I Engle-Aasyn har, Gud kiender Hiertet.
Hvad bliver der af mig, Elendige?
Jeg er den Ulykkaligste blandt Qvinder.

[til sine Fruentimmer.]

Ak! arme Børn, hvor er nu Eders Fryd?
— Skibbruden paa et Rige, uden Medynk
og Haab og Ven; hvor Slægt ei for mig græder,
og neppe Grav forundt. — En Lilie lig,
som engang Dalens Herskerinde var,
jeg visne vil og døe.

Wolsey.

Hvis Eders Naade
kun til vor gode Hensigt fæsted Lid,
da fandt I Trøst deri. Hvad Aarsag har vi
at forurette Eder? Nei, det strider
imod vort Embed og imod vort Kald;

vi Sorger lindre skal, ei strøe dem ud.
For Himlens Skyld, betænk dog hvad I gior:
at I Jer skader selv, at I aldeles
fra Kongen fierner Jer, paa saadan Viis;
thi Fyrste-Hierter elske Lydighed,
men ved Halstarrighed de svulme op,
og blier, som Storm og Uveir, frygtelige.
Jeg veed I har et blidt, et ædelt Sind,
en Siæl som Havblik stille. Troe os dog
at være det vort Embed byder os:
Fredsstiftere og Venner, Tienere.

Campeius.

Saa skal I finde os. Jer selv I skader
ved denne Qvindefrygt. En ædel Aand,
som Eders, bør bortkaste slige Tvivl,
som falske Penge. Kongen elsker Eder,
tab ei hans Kiærlighed. Hvis I betroer
Jer Sag til os, da er vi rede til
vort Yderste for Eder at anvende.

Dronning Katharine.

Gior hvad I vil, Mylords. Tilgiver mig,
hvis jeg i Hidsighed uhøflig var.
I veed jeg er en Qvinde, mangler Vid
at svare slige Herrer, som sig bør.
Nedlæg min Hyldest for hans Majestæt,
han har mit Hierte end, min Bøn er hans,

saalænge jeg har Liv. Kom, værdige Fædre,
kom, giv mig Eders Raad. Nu beder hun,
som tænkte mindst, da hun kom hid med Længsel,
at have kiøbt sin Værdighed med Trængsel.

[De gaae.]

Anden Scene.

Et af Kongens ydre Værelser.

Hertugen af Norfolk, Hertugen af Suffolk, Greven af Surrey og Lord Kammerherren.

Norfolk.

Hvis I med mig i Klager Jer forener,
og holder ved dem med Bestandighed,
skal Cardinalen falde; hvis I slipper
nu Øieblikkets Tilbud, frygter jeg,
at I vil møde flere Krænkelser,
end dem I kiender alt.

Surrey.

Hvor fryder mig
den mindste Leilighed, som mig erindrer
om Hertug Buckingham, min Svigerfader,
naar den mig lover Hevn!

Suffolk.

Siig, hvilken Pair
blev ei af ham foragted, eller dog
som mindst forsømt? Tilstod han nogen Mand
det Præg af Værdighed, som tilkom ham,
sig selv undtagen?

Kammerherren.

Sandhed talt, Mylords;
jeg veed hvad han af Jer og mig fortiener;
men at vi ham kan skade, endskiøndt Tiden
nu gunstig er, betvivler jeg. Hvis ei
I Adgang ham til Kongen sperre kan,
forsøg da intet; thi han over Kongen
har Troldom i sin Tunge.

Norfolk.

Frygt ham ei,
hans Hexerie er endt; thi Kongen har
opdaget noget mod ham, som forsurer
hans Tales Honning; han saaledes er
i Ugunst faldet, at han sig ei reiser.

Surrey.

O, gid vi kunde høre saadan Nyhed
hver Dagens Time!

Norfolk.

Troe mig, det er sandt.
Hans Adfærd ved Skilsmissen, heel tvetydig,

opdaget er, hvori han saa belyses,
som jeg min Fiende ønske vil.

Surrey.

Hvorledes
kom det for Dagen?

Suffolk.

Sælsomt.

Surrey.

Siig dog, siig!

Suffolk.

Feil bragtes Cardinalens Brev til Paven,
det kom for Kongens Øie, der han læste,
at Cardinalen bad hans Hellighed,
Skilsmisse-Dommen at tilbageholde,
thi hvis det skeer, da seer jeg klart, saa
skrev han,
en Pagt imellem ham og Anna Bullen,
et Kreatur af Dronningens.

Surrey.

Og dette
har Kongen seet?

Suffolk.

Ja, troe mig!

Surrey.

Vil det virke?

Kammerherren.

Ja, Kongen mærker nok, hvor han langs Kysten
gaaer stedse sin egen Cours, dog denne Gang
han strander paa sin List, og Lægemidlet
kom da den Syge alt var død; thi Kongen
har ægtet denne Frøken.

Surrey.

Gid han havde!

Suffolk.

I blive lykkelig ved Eders Ønske!
det er barnhørt.

Surrey.

Gid alle Glæder knytte
sig om den Pagt!

Suffolk.

Saa er mit Ønske!

Norfolk.

Alles!

Suffolk.

Befaling givet er til hendes Kroning;
det end er nyt, og kommer heel uventet
for mange Øren; men Mylords, hun er
et ædelt Væsen, med en Siæl fuldkommen
som hendes Ydre; og det ahner mig,
at over dette Land Velsignelse
ved hende strømme vil, som skal erindres

i ſterne Fremtid.

Surrey.

Men, Mylord, vil Kongen
fordøie dette Brev fra Cardinalen?
det Himmelen forbyde!

Norfolk.

Amen!

Suffolk.

Nei;
der ſurre flere Gedehamſer om ham,
ſom ſnart vil ſtikke. Cardinal Campeius,
har bort til Rom ſig ſtiaalet, uden Afſked,
ſom Wolſeys Underhandler, for at fremme
hans Anſlag. Troe mig, Kongen har til dette
udraabt et Ha!

Kammerherren.

Nu, Gud opirre ham!
og lad ham raabe høiere ſit Ha!

Norfolk.

Mylord, naar ventes Cranmer hiem igien?

Suffolk.

Han er her alt, ſin fordums Mening troe,
ſamtykt af næſten alle Geiſtlige
i Chriſtendommen, ſom beroliger,
ved Pagtens Brud, vor Konge; ſnart, jeg troer,
udraabes ſkal hans andet Ægteſkab

og Annas Kroning. Katharine ei
skal kaldes Dronning mere, kun Prindsesse
og Enke af Prinds Arthur.

Norfolk.

Denne Cranmer
er duelig, han har arbeidet dygtig
i Kongens Sag.

Suffolk.

Derfor vi snart skal see ham,
som Erkebisp.

Norfolk.

Det hører jeg.

Suffolk.

Saa er det.
See! Cardinalen —

[Wolsey og Cromwel komme.]

Wolsey.

Paquetten, Cromwel, gav I den til Kongen?

Cromwel.

I egne Hænder, i hans Sovekammer.

Wolsey.

Saae han ei inden i den?

Cromwel.

Hiebliklig
han Seglet brød, med Alvor i sit Aasyn
begierlig læste han; Opmærksomhed

var i hans Blik; han bød Jer være her i Formiddag.

Wolsey.

Troer I han kommer snart?

Cromwel.

Strax, jeg formoder.

Wolsey.

Lad mig være ene.

[Cromwel gaaer.]

Ja, — Hertuginden af Alençon — rigtig, den franske Konges Søster skal han ægte — En Anna Bulley! — ingen Anna Bullens! Et vakkert Ansigt — men, det gaaer ei an — Nei, ingen Bullens. — Tidende fra Rom jeg ivrigt ønsker — Pembrokes Markgrevinde! —

Norfolk.

Han modløs er.

Suffolk.

Maaskee han veed at Kongen sin Vrede hvæsser mod ham.

Surrey.

Skarp, o Herre, for Retfærds Skyld!

Wolsey.

En Kammer-Froken hos en affat Dronning! Kun en Ridders Datter

sin Herskerindes Herskerinde blive!
En Dronnings Dronning! Klart det Lys ei brænder,
jeg pudser det, og derpaa gaaer det ud. —
Hvad hielper hendes Dyd og gode Sæder?
jeg veed hun er en lutherſk Sværmerlude,
og passer med vor Hensigt ei; at hun
ved Barmen skulde hvile af vor Konge,
som svær at styre er — Nei — atter see vi
en Erkekletter sprunget frem; en Cranmer,
som Kongens Naade har tilvundet sig,
og hans Orakel er.

Norfolk.

Ham noget krænker.

Surrey.

O! gid det noget var, som kunde sprænge
hans bedste Hierte-Strænge!

[Kongen kommer, læsende i et Papir; Lovell følger.]

Suffolk.

Kongen, Kongen!

Kong Henrik.

Hvad Rigdoms-Dynger har han samlet sammen,
alt for sig selv! og hvilken daglig Udgift
bestrider han! I Sparsomhedens Navn,

hvorledes vandt han det? — Siig mig, Mylords, saae I ei Cardinalen?

Norfolk.

Eders Naade,
vi har bemærket ham; en sielden Uroe
er i hans Sind; han bider sine Læber,
han standser pludselig og seer i Jorden,
derpaa han lægger Fingren paa sin Tinding,
og farer frem i Hast; men standser atter,
slaaer sig for Brystet haardt, og kaster Øiet
mod Maanen, med de synderligste Fagter
vi nogensinde saae.

Kong Henrik.

Det kan vel vare;
der i hans Sind er Oprør. Just i Morges
han sendte mig til Statens Tarv et Forslag
til Giennemlæsning; veed I hvad jeg fandt
deri, ham uafvidende, indsluttet?
Paa min Samvittighed en Indholds-Liste
paa hans kostbare Stoffer, Solvtøi, Skatte
og pragtfuldt Huusgeraad, til saadant Maal,
at det langt overgaaer hvad Undersaat
sædvanlig eier.

Norfolk.

Det er Himlens Villie;
en Aand har dette Blad i Pagven lagt,

for Eders Blik at ſigne.

Kong Henrik.

Vidſte vi
at hans Betragtning ſvæved over Jorden
og var mod Himlen vendt, da ſkulde han
ei ſtyrres i ſin Grublen; men jeg frygter
hans Tanke under Maanen er, ei værd
alvorlig Ponſen.

[Kongen tager ſit Sæde, og hvisker til Lovell, ſom gaaer hen til Wolſey.]

Wolſey.

Himlen mig tilgive! —
Gud ſigne ſtedſe Eders Høihed!

Kong Henrik

Mylord,
I er af Himlen fuld, og bærer Liſten
paa Naadens Gaver i Jer Hu, ſom nu
I overveied; I har neppe Tid
fra geiſtlig Iver mindſte Stund at ſtiæle
til verdſligt Arbeid; Sikkerligt, i dette
I er en ſlet Huusholder, jeg er glad
at finde Jer heri min Lige.

Wolſey.

Herre!
Jeg for mit hellige Embed har een Tid,

en anden, for at tænke paa de Ting
som Staten fordrer, og Naturen kræver
sin Tid, den jeg, som Støvets svage Søn,
lig andre Dødelige, maae den yde.

Kong Henrik.

Det var vel sagt.

Wolsey.

Jeg haaber Eders Høihed
skal finde at min Tale og min Daad
for Eder staae i nøieste Forening.

Kong Henrik.

Igien talt med Forstand. Det er et Slags
ret vakker Daad at tale vel, og dog
er Ord ei Daad. Min Fader elskede Eder,
saa sagde han, og med sin Daad beviste
sit Sandheds Ord. Nu jeg paa Thronen kom,
I vår mit Hierte nærmest; ei alene
jeg brugte Jer hvor Fordeel var at naae;
men fra mig selv jeg tog, blot for at dynge
Velgierninger paa Eder.

Wolsey [afsides.]

Hvortil dette?

Surrey [afsides.]

Du fremme Sagen, Himmel!

Kong Henrik.

Har jeg ei

skabt Jer til Statens første Mand? fortæl mig,
om det jeg siger nu ei Sandhed er;
og hvis I tilstaaer det, da sig fremdeles,
om I er os forbunden eller ei;
hvad svarer I herpå?

Wolsey.

Min ædle Fyrste!
Jeg tilstaaer Eders kongelige Gunst,
som daglig mig bedugged, større var
end ivrigst Stræbsomhed og meer end jordisk
Anstrengelse fortiente. Hvad jeg gjorde
var stedse ringere end mine Ønsker,
dog det med mine Kræfter gik i Skridt.
Min Stræben for mig selv kun da var virksom,
naar Eders helligste Person det angik
og Statens Vel. For Eders Naadegaver,
opdynget paa en stakkels Ufortient,
kan jeg kun Tak i Ydmyghed giengive,
med mine Bønner for Jer, og min Troskab
som stedse tiltog, stedse skal tiltage,
til Vinter-Død dem dræber.

Kong Henrik.

Herligt svaret;
en troe og lydig Underdan deri
aftegnet er. Slig Daad med Ære lønnes;
med Skiændsel straffes den modsatte Handling.

Jeg ſlutte bør, at, ſom min Haand var aaben,
mit Hierte elſked Eder, og min Magt
lod Ere regne ned langt meer paa Jer
end nogen anden, ſaa er Eders Haand
og Hierte, Hierne, alle Eders Kræfter,
— ſædvanlig underſaatlig Pligt fraregnet —
mig, Eders Ven — langt meer end nogen An-
dens —
ſærdeles troe opoffret.

Wolſey.

Jeg har virket,
— jeg paaſtaae tør — for Eders Høiheds Vel,
langt meer end for mig ſelv. Om hele Verden
end Lydighedens Bud mod Eder brød,
og rev det ud af Siælen, om end Farer,
ſaa mange, ſom kun Tanken ſkabe kan,
i Rædſels Skikkelſer mig trued, blev
mit Hierte, Klippen liig mod ſtridig Strøm,
— der trodſer Bølgernes meeſt vilde Angreb, —
urokket Eder troe.

Kong Henrik.

Sær ædelt talt.
Giv Agt, Mylords, han har en trofaſt Barm,
thi I har ſeet ham aabne den. —
[giver ham nogle Papirer.] Læs dette,
nyd derpaa Eders Davre med den Mødlyſt

I har tilbage.

[Kongen gaaer, med et vredt Blik paa Cardinal Wolsey, de Andre følge ham, smilende og hvisken de.]

Wolsey.

Hvad betyder dette?
Hvad pludslig Vrede? hvorved blev den vakt?
Han gik med Brynet mørkt, og Undergang
fra Øiet sprang. Saa seer en hidset Løve
paa den forvovne Jæger, som den drilled,
men gior ham intet. Jeg maae læse Bladet;
maaskee hans Vredes Aarsag — ja, saa er det;
det Blad har ødelagt mig, det er Listen
paa al den Verdens Rigdom jeg har samlet
til eget Brug, for Pavens Stoel at vinde
og Løn for mine Venner hist i Rom;
o Letsind! Du en Daare styrte bør!
Hvad Diævel fristed, da jeg sendte Kongen
den Hemmelighed? er der Ændring ei?
ei noget Paafund som ham kan formilde? —
Det heilig vil opirre ham; dog veed jeg
et sikkert Middel, som, til Trods for Skiebnen,
skal redde mig. — Hvad har vi her: — Til Paven?
Saa sandt jeg lever, Brev og alt hvad jeg
Hans Hellighed tilskrev. Nu da, Farvel!

Jeg var paa Tindingen af al min Storhed;
og fra min Æres fulde Meridian,
jeg hafter til min Nedgang; jeg maae falde
liig klareſt Stierneſkud i Aftendæmring,
der aldrig meer blev ſynlig.

[Hertugerne af Norfolk og Suffolk. Greven af Surrey og Lord Kammerherren komme.]

Norfolk.

Hør Kongens Villie, Cardinal, han byder
at ſtrax det ſtore Segl I overgiver
i vore Hænder, og indſlutter Jer
i Aſherhuus, i Eders Biſpebolig,
til Kongens nærmere Befaling.

Wolſey.

Stands!
viis Eders Fuldmagt; i ſlig vigtig Sag
er Ord ei nok.

Suffolk.

Hvo tør modſige dem,
naar de er Kongens Bud fra egen Mund?

Wolſey.

Til jeg ſeer meer end Ord og Eders Ondſkab,
vid, I tieuſtfærdige Herrer, at jeg tør
og bør Jer nægte det. Nu føler jeg
af hvad Metal I er: — Misundelſe.
Hvor ivrig I mig følger i min Ugunſt,

som om den nared Jer! Hvor glatte, smidige
I er ved alt, som sigter til mit Fald!
Følg Eders trædske Hensigt, Ondskabsfulde!
I har en Christen-Grund derfor, og sikkert
I engang vorde lønned. Dette Segl,
som I saa voldsomt fordre, gav mig Kongen,
— min og Jer Herre — med sin egen Haand,
saavel som den dermed forbundne Ære,
for Levetid, og gav til Pant paa Naaden
mig aabent Brev derpaa. Hvo vil det tage?

Surrey.

Han som det gav.

Wolsey.

Da maae han selv det giøre.

Surrey.

Du er en stolt Forræder, Præst!

Wolsey.

Du lyver,
Du stolte Lord; i Morges Surrey heller
sin Tunge havde udbrændt, end saa talet.

Surrey.

Din Æresyge, Du Skarlagens Synder,
berøved dette Land min Svigerfader;
ei alle Cardinalers Hoveder,
med Dit og alle Dine Fortrin, veied op

eet Haar af Hans. Til Helved med Jer Statskunst!

I som Gesandt til Irland sendte mig,
fra Hielp, fra Kongen og fra Alle fiernet,
der ønsked Naade for de Feil Du gav ham
imedens Du, af puur og hellig Medynk,
med Øxen gav ham Aflad.

Wolsey.

Det og Alt,
som den snaksomme Lord til Last mig lægger,
benægter jeg. Hertugen faldt ved Dom;
hvor langt jeg var fra hemmelig Indvirkning
udi hans Endeligt, den ædle Ret
og hans uædle Sag bevidne kan.
Jeg kunde sige Jer, hvis jeg var ordrig,
at I saa lidt har Ærlighed som Ære,
at jeg, hvad Sandhed og hvad Troskab angaaer
imod min dyre, kongelige Herre,
tør maale mig med bedre Mand end Surrey
og dem hans Daarskab ynder.

Surrey.

Ved min Siæl,
Din lange Kiortel, Præst, beskytter Dig,
mit Sværd Du ellers følte i Dit Livsblod.
Kan I, Mylords, udholde denne Hovmod?
af sligt et Menneske? Hvis vi os lade

af en Skarlagens Lap saaledes haane,
farvet da Adelskab; saa lad hans Naade
forbanse med sin Hætte os som Lærker. (11)

Wolsey.

For Dig er Fromhed Gift.

Surrey.

Den Fromhed, ja,
at samle Landets Rigdom i en Hob,
i Eders egen Haand ved feig Udpinen;
den Fromhed, som fremlyser i de Breve,
I skrev til Rom mod Kongen; denne Fromhed,
da I opirrer mig, skal vorde kundbar.
Lord Norfolk — da I er af ædel Stamme,
da Statens og den haanede Adels Vel
paa Hiertet ligger Eder, da vort Afkom
vil neppe blive agtet ædelbaarne —
frem med hans Synds Register og med Listen
paa hans Idrætter — Jeg vil skrække Eder
meer end den hellige Klokke (12) da I favned
den brune Pige, Mund paa Mund, Mylord.

Wolsey.

Til hvilken Grad jeg kunde Jer foragte
naar Christen-Kiærligheden ei forbød det.

Norfolk.

Jer Synde-Liste er i Kongens Hænder,
den synes fæl.

Wolsey.

Saa meget skiønnere
og pletfrie min Uskyldighed skal fremstaae,
naar Kongen Sandhed lærer.

Surrey.

Hielper ei;
Tak skee Hukommelsen, jeg end erindrer
adskilligt af den Liste, det skal ud,
og hvis I rødme kan, I raabe: Skyldig!
det viser dog lidt Ærlighed.

Wolsey.

Tael væk;
jeg trodser Eders Klage, hvis jeg rødmer,
da er det ved at see en Adelsmand,
som mangler Sæder.

Surrey.

Vort med Jer, Mylord!
jeg mangler heller Sæder end mit Hoved.
Lyt nu! først, at I uden Kongens Villie
udvirket at I blev Legat, hvorved
hver Biskops Myndighed lemlæstet blev.

Norfolk.

Dernæst: at I, i Skrivelser til Rom
og andre Magter, brugte dette Udtryk:
Ego & Rex meus, hvorved Kongen
blev Eders Underdan.

Suffolk.

End videre:
da I til Keiseren gik som Gesandt,
I uden Kongens eller Raadets Kundskab,
det store Segl til Flandern med Jer bragte.

Surrey.

Fremdeles sendte I en udstrakt Fuldmagt
ud til Gregor af Cassalis, at slutte
et Forbund mellem England og Ferrara,
alt uden Kongens eller Raadets Villie.

Suffolk.

Dernæst I lod af lutter Æresyge
Jer hellige Hat paa Kongens Mynt indpræge.

Surrey.

Ogsaa til Rom I Rigdoms-Dynger sendte,
(hvorledes sammenskrabet veed I bedst,)
for Vei til større Værdighed at jevne,
til Ødelæggelse for Kongeriget;
og meget, meget meer; men da det handler
kun om Jer selv, og hæsligt, vil jeg ei
min Tunge dermed smitte.

Kammerherren.

O Mylord,
tryk ei en Mand i Faldet, det er Uret;
hans Feil for Loven ligger, lad dens Mund,
ei Eders, revse ham. Mit Hierte bløder

ved denne Stiernes Dalen.

Sukrey.

Jeg tilgiver.

Suffolk.

Lord Cardinal, fremdeles byder Kongen:
Da alt hvad I, som pavelig Legat,
i dette Kongerige har udrettet,
udfordrer imod Jer et Præmunire, (13)
saa bliver saadant Skrift udfærdiget,
hvorved alt Eders Gods og Eiendom
og Land tilfalder Kronen, og I selv
berøves Kongens Værn, det var mit Ærind.

Norfolk.

Og hermed give vi Jer Tid til Bedring
og Eftertanke. Jer Gienstridighed,
hvad Seglet angaaer, Kongen vide skal,
og han vil sikkert takke Jer. Og nu
Farvel, min lille gode Cardinal.

[Alle gaae undtagen Wolsey.]

Wolsey.

Farvel til Eders lille Godhed mod mig.
Farvel, et langt Farvel til al min Storhed!
Saa gaaer det Menneſket. I Dag fremſpire
ham Haabets Knopper; de i Morgen blomſtre,
og ſprede lovrig fyr ham Ærens Krone;
men tredie Dag, da kommer ſkarpe Kuld,

og — medens Daaren haaber fuldt og fast
hans Storhed modnes — den afnipper Roden,
da falder han som jeg. Ja, jeg har vovet
— liig kaade Drenge, som paa Blærer svømme, —
mig mangen Sommer ud paa Ærens Hav,
det var for dybt, min høit opblæste Stolthed
brast under mig tilsidst, og overlod mig,
ved Arbeid træt og gammel, i en Biergstrøm,
hvis vrede Bølger mig for evig skiule.
O Verdens Pragt og Bram, jeg hader Jer;
min Siæl sig gienfødt aabner. Hvor elendig
den Stakkel er, som staaer ved Fyrste-Gunst!
Der er imellem Smilet han attraaer:
det huldе Fyrste-Blik og Undergang
fleer Lidelser end Krig og Qvinder kiende;
og falder han, liig Lucifer han falder,
for ei at haabe meer.

[Cromwell kommer bestyrtet ind.]

Hvor gaaer det, Cromwell?

Cromwell.

Mig Mælet er berøvet.

Wolsey.

Hvad? bestyrtet
ved mine Vanheld? kan Din Aand sig undre
naar Stormand daler? Nu, dersom Du græder
da faldt jeg vist.

Cromwell.

Hvor gaaer det Eder?

Wolsey.

Vel;
saa sand lykkalig aldrig før, min Cromwell.
Nu kiender jeg mig selv; her føler jeg
en Fred som overgaaer al jordisk Høihed:
en god Samvittighed. Mig lægeð Kongen;
jeg ydmygt takker ham; fra disse Skuldre,
fra de brøstfældige Støtter bort han tog,
medlidende, en Klippe-Vægt, som kunde
nedsænke Flaader: alt for megen Høihed.
Det er en Byrde, Cromwell, ja en Byrde,
for svær for hver den Mand, som haaber Himlen.

Cromwell.

Det fryder mig at I seer Sagen rigtig.

Wolsey.

Jeg haaber saa; jeg føler mig istand til,
ved en særdeles Styrke i mit Bryst,
at taale fleer og større Lidelser,
end mine svage Fiender kan frembyde.
Hvad Nyt?

Cromwell.

Det tungeste, det værste
er Eders Brud med Kongen.

Wolsey.

Gud ham signe!

Cromwell.

Dernæst, at Thomas More er valgt til Cantzler i Eders Sted.

Wolsey.

Det var lidt pludseligt; men han er lærd. Gid han vedblive længe i Kongens Naade! Gid han ove Retfærd for Sandheds Skyld og sin Samvittigheds; og gid han faae, naar han i Graven slumrer, et Minde reist af Faderløses Taarer! Hvad meer?

Cromwell.

I Naade Cranmer er hiemkommen, og valgt til Erkebisp af Canterbury.

Wolsey.

I Sandhed, Nyt!

Cromwell.

Tilsidst, at Lady Anna, som Kongen hemmelig forlængst har ægtet, i Dag har viist sig offentlig som Dronning, gik med ham til Capellet, og der tales nu blot om hendes Kroning.

Wolsey.

O min Cromwell,
der er den Vægt som trykker mig til Jorden;
her Kongen gik sin egen Vei; min Høihed,
ved denne Qvinde, har jeg tabt for evig.
Ei Soel min Ære meer forgylde skal,
ei straale mod den ædle Hær som vented
paa mine Smiil. Gaa bort, gaa fra mig,
Cromwell,
jeg er en stakkels styrtet Mand, uværdig
at være meer Din Herre. Opsøg Kongen,
o gid den Soel ei dale! jeg har sagt ham,
hvad, og hvor troe Du er, han Dig forfremmer;
lidt Minde om mig vil bevæge ham,
— jeg kiender hans Natur — til ei at lade
Din haabefulde Iver ogsaa døe.
Forsøm ham ei, og sørg i Tide for
Din egen Fremtids-Skiebne.

Cromwell.

O Mylord,
skal jeg forlade Jer? skal jeg forsage
saa god, saa ædel og saa from en Herre?
Vær Vidner I, hvis Hierter ei er Jern,
hvor sorgfuld Cromwell fra sin Herre gaaer.
Min Tieneste for Kongen; mine Bønner
for stedse og for stedse ere Eders.

Wolsey.

Cromwell, jeg tænkte ei at fælde Taarer
i al min Qval; men Du har mødet mig,
ved Din Hengivenhed, et lege Qvinde.
Kom, tørrer Øinene, og hør mig, Cromwell;
naar jeg er glemt, som snart vil skee, og sover
i det iiskolde Marmor, hvor Erindring
ei dvæle tør, da sig, jeg lærte Dig;
Sig, Wolsey, — som paa Høiheds Tinding stod,
og loddede paa Ærens Skiær og Klipper —
fandt paa sit Vrag en Vei for Dig at træde,
en sikker, skiønt Din Herre den forfeiled.
Læg Mærke til hvad hist mig ødelagde,
Cromwell, jeg varer Dig: sky Æresyge!
ved denne Synd faldt Englene, hvorledes
kan Menneſket, Guds Billed, derved vinde?
Elſk ſidſt Dig ſelv, elſk Dem ſom hade Dig!
Forſtillelſe for Ærlighed lad vige!
Bær i Din høire Haand den milde Fred,
den binder Klaffers Mund. Gior Ret og frygt ei!
Din Stræben være for Dit Fædreland,
for Gud og Sandhed! falder Du da, Cromwell,
Du falder ſom en Martyr. Tien Din Konge,
og — jeg blier mat — jeg beder, led mig ind;
der, tag en Liſte paa min Eiendom,

til ſidſte Skiers det Kongens er; min Kiortel,
min rene Troe paa Himlen er nu alt
hvad jeg kan kalde mit. O Cromwell, Cromwell,
Hvis Gud jeg havde tient med halv den Iver
ſom Kongen, blev jeg i min Alderdom
ei kaſtet nogen ud blandt mine Fiender.

Cromwell.

Taalmodig!

Wolſey.

Ja; — min Hu ei længer Kæber
ved Hoffets Tant, mit Haab mod Himlen ſtræber.

[De gaae.]

Fierde Act.

Første Scene.

En Gade i Weſtminſter.

To Adelsmænd møde hinanden.

Første Adelsmand.

Vær nok engang velkommen!

Anden Adelsmand.

Saa er J.

Første Adelsmand.

I vist vil tage Plads, for her at ſee
naar Lady Anna kommer fra ſin Kroning.

Anden Adelsmand.

Det er min Henſigt; ved vort ſidſte Møde
kom Hertug Buckingham fra ſit Forhør.

Første Adelsmand.

Ja det er sandt; da var det Sorgens Tid,
nu er det Glædens.

Anden Adelsmand.

Sandt; og Borgerne,
vor vis derpaa, har deres Troskab viist;
thi naar de kun skee Ret, de sikkerlig
vil feire denne Dag med Skuespil
og alskens Lystigheder.

Første Adelsmand.

I har Ret;
thi aldrig har de havt en bedre Aarsag.

Anden Adelsmand.

Tillad: hvad indeholder det Papir,
I har i Haanden?

Første Adelsmand.

Gierne, det er Listen
paa dem, som høie Embeder i Dag
beklæde, efter Skik, ved Kronings-Festen.
Den første: Hertug Suffolk gives Rang
som Overhovmester, og Hertug Norfolk
som Rigets Marschal; læs nu selv de Andre.

Anden Adelsmand.

Jeg takker Jer; hvis jeg ei kiendte Skikken
jeg havde gierne seet i Jert Papir.
Men hør, hvad bliver der af Catharine,

Prinds Arthurs Enke kaldt, hvor gaaer det hende?

Første Adelsmand.

Det kan jeg sige Eder. Erkebispen
af Canterbury nylig holdt Forsamling,
med fleer ærværdige og lærde Fædre
af Ordenen, i Dunstable, fer Mile
fra Ampthill, hvor Prindsessen var, til hvilken
hun ofte stevnet blev, men mødte ei.
I Korthed, hun for Vægring imod Retten
og Kongens sidste Skrupler, blev eenstemmig,
af disse lærde Mænd, fra Kongen adskilt,
og hendes Ægtepagt erklært ugyldig;
hun siden er henflyttet til Kimbolton,
hvor hun nu ligger syg.

Anden Adelsmand.

Den stakkels Dame!

[Trompeter høres.]

Trompetens Lyd: staa Nær, vor Dronning kommer.

Kronings Optoget.

Et livelig Stød i Trompeterne, derpaa kommer:

1. To Dommere.
2. Lord Cantsleren, med Rigets Segl i en Pose og Staven baaret foran sig.
3. Choristere, syngende.
4. Londons Lord Major, bærende Staven. Derpaa Hosebaands-Ordenens Herold i sin Vaabendragt, med en forgyldt Kobber Krone paa Hovedet.

5. Marquis Dorset, bærende et Guld-Scepter, paa Hovedet en Halvkrone af Guld. (14) Ved Siden af ham, Greven af Surrey, bærende Sølvstaven med Duen; paa Hovedet en grevelig Krone. Begge med Hosebaands-Ordenens Kiæder om Halsen.

7. En Thronhimmel baaren af fire Baroner af de fem Havne; under den Dronningen festlig smykket, Haaret besat med Ædelstene, Kronen paa Hovedet. Paa hver Side af hende Biskopperne af London og Wincheſter.

8. Den gamle Hertuginde af Norfolk, med et Diadem af Guld, indvirket med Blomster, bærende Dronningens Slæb.

9. Adskillige Damer og Grevinder, med Guld-Diademer, uden Blomster.

Anden Adelsmand.

Et festligt Optog. — Disse kiender jeg —
Hvem er det som bær Sceptret?

Første Adelsmand.

Marquis Dorset;
og han som bæret Staven er Grev Surrey.

Anden Adelsmand.

En ædel, vakker Mand. — Er han hist ovre
ei Hertug Suffolk?

Første Adelsmand.

Rigtig, Overhovmeſter.

Anden Adelsmand.

Der Mylord Norfolk?

Første Adelsmand.

Ja.

Anden Adelsmand

[seende paa Dronningen.]

Gud signe Dig!
Et mere himmelsk Aasyn saae jeg aldrig. —
Saa vist jeg har en Siæl, hun er en Engel;
i hende Kongen eier Indiens Skatte,
ja meget meer naar han omarmer hende;
jeg kan ei dadle ham.

Første Adelsmand.

See, de som bære
Thronhimlen over hende, det er fire
Baroner kaldet hid fra de fem Havne. (15)

Anden Adelsmand.

Stort Held for dem og Hver i hendes Nærhed;
og hun, som bærer Slabet, sikkert er
den adle gamle Hertuginde Norfolk.

Første Adelsmand.

Saa er det, og de Øvrige, Grevinder.

Anden Adelsmand.

Det tyde Kronerne. De ligne Stierner,
dog nogle er i Dalung.

Første Adelsmand.

Tys med det.

[Optoget gaaer ud under Lyd af Trompeter.]

[En tredie Adelsmand kommer.]

Første Adelsmand.

Velkommen, Ven; hvor er I blevet stegt?

Tredie Adelsmand.

Blandt Sværmen hist i Abbediet, hvor ei Plads var for en Finger meer, jeg næsten er qvalt af lutter Fryderaab.

Anden Adelsmand.

I saae den hele Fest?

Tredie Adelsmand.

Ja vel.

Første Adelsmand.

Hvorledes var den?

Tredie Adelsmand.

Vel værd at see.

Anden Adelsmand.

Fortael os da derom.

Tredie Adelsmand.

Saa godt jeg kan. Da det pragtfulde Optog, af Lords og Damer havde Dronningen bragt til hendes Plads i Choret, de sig fjernede, og hendes Naade satte sig og hviled

en liden Stund, i et rigt prydet Sæde,
og derfra hendes yndefulde Skionhed
var synlig for det glædedrukne Folk.
Troe mig, hun er den elskeligste Qvinde,
som Mand end favnet har; da Folket nu
fik hende ret at see, en Lyd fremkom,
som Stormens Hyl til Søes i Skibets Reisning,
saa høi, saa tonefuld. Nu Hatte, Kapper,
(jeg troer Corsetter) kiek i Luften floi;
ved Faldet hvert et Hoved var i Fare.
Slig Fryd jeg aldrig saae. Høitsvangre Qvinder,
i sidste Uge, lig Muurbrækkere
i Oldtids Krige, brød igiennem Mængden,
og giorde Plads for sig. Ei nogen Mand
udsige kunde: Dette er min Viv,
saa alt var sammenvævet.

Anden Adelsmand.

Videre.

Tredie Adelsmand.

Da fremtreen Dronningen, med ærbart Skridt
til Alteret, knæled; Helgenlig hun kasted
sit rene Blik mod Himlen, bad andægtig,
derpaa hun reiste sig og hilste Folket.
Nu hun af Canterburys Erkebisp
de kongelige Æresteegn blev tildeelt,
som Salvelsen og Konning Edwards Krone

samt Fredens Due, Sceptret og de andre
Sindbilleder; hvorpaa et Chor, ledsaget
af Kongerigets herligste Musik,
istemmede Te Deum. Nu tilbage,
i samme skionne Optog, bort hun drog
til York-Pallads, hvor Festligheden holdes.

Første Adelsmand.

Siig York-Pallads ei meer, det er forbi,
det Navn gik tabt, da Cardinalen faldt,
det hedder Whitehall nu og Kongens er.

Tredie Adelsmand.

Vel; men det gamle Navn, saa nylig skiftet,
staaer i min Hu.

Anden Adelsmand.

Hvem var de tvende Bisper,
som gik med Dronningen, den paa hver Side?

Tredie Adelsmand.

Stokesly — og Gardiner Bisp af Wincheſter,
dertil fra Kongens Skriver nys forfremmet,
og hiin, af London.

Anden Adelsmand.

Han af Wincheſter,
man holder for, ei ynder Erkebispen,
den ædle Cranmer.

Tredie Adelsmand.

Hele Landet veed det;

hvis der bliver Brud vil det ham dog ei skade;
thi Cranmer har en Ven, som svigter ei.

Anden Adelsmand.

Jeg beder Jer, hvem er det?

Tredie Adelsmand.

Thomas Cromwell,
en Mand, i høiest Agtelse hos Kongen,
og sandelig en værdig Ven. Han er
Bevogter over Kronjuvelerne,
og allerede Lem af Kongens Statsraad.

Anden Adelsmand.

Han vil fortiene meer.

Tredie Adelsmand.

Ja, sikkerlig.
Kom, mine Herrer, I skal følge mig,
jeg byder Jer at være mine Giæster;
jeg noget dog formaaer. Jeg vil paa Veien
fortælle Eder meer.

Begge.

Vi følge gierne.

[De gaae.]

Anden Scene.

Kimbolton.

Catharine syg, ledes ind imellem Griffith og Patience.

Griffith.

Hvor gaaer det, Eders Naade?

Catharine.

Dødsens syg,
O Griffith, mine Been, — liig alt for frugtriig Green,
som gierne Byrden slap, — til Jorden synke.
Ræk mig en Stoel — nu føler jeg lidt Lindring.
Du sagde Griffith, medens Du mig ledte,
at Wolsey, Verens Yndling, var ei meer?

Griffith.

Ja Frue, men jeg tænkte Eders Naade,
formedelst Smerte, ei gav Agt derpaa.

Catharine.

Hvorledes døde han? fortæl mig, Griffith,
hvor gudhengiven? gik han maaskee først,
som et Exempel for mig?

Griffith.

Vel, der siges;
thi da den brave Grev Northumberland

i York ham fængsled, for at bringe ham,
(som en straffskyldig Mand,) til sit Forhør,
da blev han syg med et, og kunde ei
paa Mulen længer sidde. (16)

Catharine.

Stakkels Mand!

Griffith.

Ved smaae Dagreiser kom han dog til Leicester,
tog ind i Abbediet, hvor Prioren
og Klosteret tog ærefuld imod ham;
han sagde til Abbeden: — Hellige Fader,
en gammel Mand, nedtrykt af Statens Storme,
vil lægge sine trætte Been hos Eder;
giv ham lidt Jord for Guds Barmhiertighed!
derpaa han gik til Sengs, og pludselig
hans Sygdom tiltog; trende Nætter efter,
just Klokken otte, (som sin Dødsens Stund
han havde forudsagt) nedsænkt i Anger,
bestandig Andagt, Drøvelse og Taarer,
sin Ære han igien til Verden gav,
sin Siæl til Gud, og slumred hen i Fred.

Catharine.

Saa hvile han! Hans Feil ei haardt ham tynge!
dog, med al Christen-Kiærlighed, tillad mig

at tale kidt om ham: — Han var en Mand
af et ubændig Hovmod; maalte stedse
sig selv med Prindser; solgte Embeder;
hans Villie var hans Lov; i Kongens Raad
frembragte han Usandhed; var tvetydig
saavel i Ord som Mening. Han var ikkun
medlidende, naar Skade derved voldtes;
Hans Løfte var som han var da: almægtig,
Opfyldelsen som han er nu: et Intet.
Han var letfærdig, og gav Geistligheden
derved et slet Exempel.

Griffith.

Ædle Frue,
tidt Mandens Udaad skrives i Metal,
i Sand hans Dyder. Tillad mig, Fyrstinde,
ham fra sin bedre Side at beskue.

Catharine.

Ja,
jeg var hevngierrig ellers.

Griffith.

Cardinalen,
skiondt født i ringe Stand, fra spædest Barndom
udviste Hang til Værdighed og Hæder.
Han var en moden og en grundig Lærd,
med ypperlige Overtale-Gaver;
Skiondt stolt og barsk mod dem som ham ei ynded,

dog mild som Vaaren imod dem ham søgte.
Endskiondt umætteligen i at samle,
(det var en Synd) var ham høist prindselig,
naar han bortgav. Til evigt Minde være
de Lærdoms Tvilling-Brødre han har reist: (17)
Ipsvich og Oxford! een af dem faldt med ham,
uvillig Stifteren at overleve;
den Anden, skiondt ei endt, er saa berømt,
i Konst saa herlig, og fremblomstrer saa,
at ei hans Roes vil døe i Christenheden.
Hans Fald Lykksalighed paa ham opdynged;
thi da, og ei før da, sig selv han kiendte,
da følte han det Held at være liden.
Til større Lov, end Menneskets kan give,
han døde rolig, frygtende sin Gud.

Catharine.

Naar jeg er død, ei mere tro Herold,
ei anden Taler om min Daad i Livet,
for at mit Minde ei forhaanes skal,
jeg ønsker mig end Dig, Du gode Griffith.
Du med Din Ærlighed og rene Gudsfrygt
har bragt mig til at agte ham i Graven,
som jeg i Livet hadede meest; Fred med ham!
Patience, gaa ei; sæt mig lavere,
snart er Din Moie med mig endt. — Min Griffith,
lad spille den høitidelige Tone,

som jeg min Gravsang kaldte, mens jeg grunder
paa Himlens Harmonie, hvortil jeg stunder.

[Alvorlig og høitidelig Musik.]

Griffith.

Hun sover; gode Pige sæt Dig rolig,
hun vaagner ellers. — Stille, Patience.

Drømmen. Efter hverandre komme høitidelig svævende ser Skygger, klædte i hvide Gevandter, og Laurbærkrandse paa Hovederne; Palme-Grene i Hænderne og gyldne Masker for Ansigterne. De hilse Catharine og derpaa dandse. De to Første holde, efter forskiellige Vendinger, en Krands over hendes Hoved, for hvilken de andre Fire ærbødig neie; derpaa gives Krandsen til de to Næste som paa samme Maade holde den over hendes Hoved, og ligeledes de to Sidste, hvorved Catharine i Søvne viser Tegn paa Glæde og strækker Armene mod Himlen. Efter at have dandset forsvinde de, tagende Krandsene med dem. Musiken vedbliver. (18)

Catharine.

Hvor er I, Fredens Aander? Flygte I?
og lade mig i al min Qval tilbage?

Griffith.

Vi ere her.

Catharine.

Ei Eder kalder jeg;
saae I ei Nogen mens jeg sov?

Griffith.

Nei, Frue.

Catharine.

Nei? ſåae I ei, juſt nu, en ſignet Hær,
ſom bød mig til en Feſt. De lyſe Aaſyn, (19)
lig Solen, glimrede med tuſind Straaler,
de lovede mig en evig Salighed,
og Krandſe bragte mig, dog føler jeg
mig end uværdig til at bære dem;
dog ſkal jeg ſikkert blive det.

Griffith.

Fyrſtinde,
det glæder mig at ſige blide Drømme
omſvæve Eder.

Catharine.

Lad Muſiken tie,
nu ſkurrer den. [Muſiken ophører.]

Patience.

Har I lagt Mærke til
hvor hendes Naade pludſelig er forandret?
hvor mat af Aaſyn og hvor bleg hun er?
hvor kold ſom Jis? og ſeer I hendes Øine?

Griffith.

Hun dør; bed Pige, bed!

Patience.

Gud ſtyrke hende!

[Et Bud kommer.]

Budet.

Tillader I —

Dronningen.

I er en nasviis Karl;
tilkommer vi ei mere Ærefrygt?

Griffith.

Skam Jer ved slig Opførsel, da I veed
hun fordums Storhed ei vil tabe; knæl!

Budet.

Jeg beder Eders Majestæt tilgive;
af Hast jeg var uhøflig. Ude venter
en Herre, sendt til Eder hid fra Kongen.

Catharine.

Lad ham komme, Griffith; men den Karl
jeg aldrig meer vil see.

[Griffith gaaer med Budet, og kommer tilbage med Capucius.]

Hvis ei mit Syn
slaaer Feil, er I Gesandt fra Keiseren,
min kongelige Fætter, og Jert Navn
Capucius?

Capucius.

Jo, naadige Fyrstinde.

Catharine.

Tid og Titler, Mylord, er forandret
for mig, fra den Tid I først kiendte mig;

hvad bringer I mig, Mylord?

Capucius.

Ædle Frue,
min egen Hylding først, og dernæst Kongens
Befaling til mig, at besøge Eder;
Jer Sygdom smerter ham; ved mig han sender
sin kongelige Hilsen; hiertelig
han beder Eder, have freidigt Mod.

Catharine.

Min gode Lord, den Trøst for sildig kommer;
den er som Naade efter udstaaet Straf;
i Tide havde denne Balsom læget,
nu hielper mig ei anden Trøst end Vonnen;
hvor lever Kongen nu?

Capucius.

Ved Hilsen, Frue.

Catharine.

Den vare længe! gid den stedse blomstre
naar jeg med Orme boer, og naar mit Navn
i Riget bandlyst er. Patienee, Brevet
jeg bad Dig skrive, er det bortsendt?

Patience.

Nei.
[Hun giver det til Catharine.]

Catharine.

Vil I den Godhed vise mig at give

det til min Herre, Kongen.

Capucius.

Gierne, Frue.

Catharine.

Deri jeg anbefaler til hans Godhed
vor rene Elskovs Pant, hans yngste Datter,
— Gid signet Himlens Dug paa hende falde! —
han tugte hende op i Dyd og Fromhed;
— hun er end ung og ærbar, og jeg haaber
hun blier det værd, — samt elske hende lidt,
for hendes Moders Skyld, som elsked ham,
— Gud veed hvor høit! — Min næste stakkels Bøn
er, at han vil i Naade have Medynk
med mine arme Qvinder, som saa længe
har fulgt mig troe i min Gienvordighed.
Der er ei en af dem, (jeg tør det sige,
og nu jeg lyver ei,) som jo fortiener
for Dyd og Ærlighed for Siælens Reenhed
og ærbart Levnet en høist ædel Husbond,
jeg ønsked helst en Adelsmand, og sikkert,
de blive sand lykkelige som faae dem.
Tilsidst for mine Tyender — de leve
i Fattigdom, som dog ei drog dem fra mig, —
at de maae have deres Løn betalt,
og noget mere for at minde mig;

hvis Himlen havde undt mig længer Liv
og Rigdom, vare vi ei skildtes saa.
See, det er Brevets Indhold, nu Mylord,
ved det I elsker høiest her i Verden,
hvis I den Døde ønsker Fred i Graven,
vær disse Ärmes Ven, og tilskynd Kongen
min sidste Bøn at høre.

Capucius.

Ja, ved Himlen,
saa vist som jeg en ærlig Mand vil agtes.

Catharine.

Jeg takker Eder, Mylord. Bring min Hilsen
til Kongen i al Ærefrygt, og sig ham,
at hans Bestvær nu vandrer ud af Verden,
at jeg i Dødsens Stund velsigner ham;
— det vil jeg vist — det for mit Øie sortner —
Farvel Mylord — Farvel Griffith — Patience,
forlad mig ei endnu, — jeg maae tilsengs;
kald fleer til Hielp, naar jeg er død, min Pige,
lad mig med Ære jordes. Strøe mig over
med Jomfrue-Roser, at Enhver kan see
at jeg var kydsk til Døden. Balsameer mig,
og læg mig ud til Skue; skiøndt ei Dronning,
dog som Dronning og en Konges Datter,
I støde mig til Jord. Jeg kan ei mere. —

[Catharine ledes ud.]

Femte Act.

Første Scene.

Et Gallerie i Palladset.

Gardiner, Biskop af Winchester kommer med en Page, som bærer en Fakkel foran ham; han mødes af Sir Thomas Lovell.

Gardiner.

Er Klokken snart ei eet.

Pagen.

Jo, den har slagen.

Gardiner.

Til Nødtørft denne Stund bør være viet,
og ei til Fryd. Tid til veldædig Roe
for vor Natur, og det ei sømmer os
at spilde den. — God Tid paa Natten, Sir,
hvorhen saa sildig?

Lovell.

Kommer I fra Kongen?

Gardiner.

Sir Thomas, jeg forlod ham ved Primero (20) med Hertug Suffolk.

Lovell.

Jeg maae ogsaa til ham før Sengetid, jeg anbefaler mig.

Gardiner.

End ei, Sir Thomas Lovell; hvad er hændet? det synes som I haster; hvis I ei fortørnes, ønsker Eders Ven at vide hvorfor den Iil; Forretninger ved Midnat — som nogle kalde Spøgelse-Træt — har, tykkes mig, en vildere Natur end Dagens Værk.

Lovell.

Mylord, jeg agter Jer; en Hemmelighed vover jeg at hviske i Eders Øre, af en sielden Vægt. Dronningen er i Barnsnød, og der siges, i yderligste Fare; thi man frygter for hendes Liv.

Gardiner.

Sir Thomas, jeg for Frügten af Hiertet beder; gid den trives maae og blomstre op; men Stammen ønsker jeg

med Rod oprykt.

Lovell.

Jeg kunde raabe: Amen!
dog byder min Samvittighed at tilstaae
at hun er from og god, og vist fortiener
vort bedre Ønske.

Gardiner.

Dog Sir — Men Sir — Hør mig,
I er, Sir Thomas, just af mine Folk;
jeg veed at I gudsfrygtig er og viis —
lad mig fortælle Jer, det blier ei godt,
det blier ei godt, Sir Thomas, troe mit Ord,
før Cranmer, Cromwell, hendes tvende Hænder,
og hun i Graven hvile.

Lovell.

Nu I nævnte
vort Riges meest anseete Mænd; thi Cromwell,
foruden Kronjuvelernes Bevogter,
er Archivar og Kongens Secretair,
og flere Embeder end staae ham aabne,
som Tiden vil ham give; Erkebispen
er Kongens Haand og Tunge, hvo tør vove
en Stavelse mod ham?

Gardiner.

Ja, ja, Sir Thomas,
der findes dem som tør; jeg selv har vovet

min Mening at udtale; just i Dag,
det kan jeg sige Jer, Sir Thomas — har jeg
opirret Raadet mod ham, og fortalt dem,
— hvad baade de og jeg tilforn har vidst —
at Han en Erkekietter er, en Pest
som smitter Landet; hvorpaa de har talt
derom til Kongen, som saavidt til Klagen
sit Øre laante, at han har befalet,
af sin høikongelige Gunst og Omsorg,
da vore Grunde blev ham forelagt,
at Cranmer møde skal i Morgen tidlig
for Statens Raad. Han er et yppigt Ukrud
som maae opluges. Jeg opholder Jer
vist nok for længe. Nu god Nat Sir Thomas.

Lovell.

God Nat, Mylord; for stedse Eders Tiener.

[Gardiner og Pagen gaae.]

[I det Lovell vil gaae kommer Kongen og Hertugen af Suffolk.]

Kong Henrik.

Jeg vil ei spille meer i Aften, Carl,
jeg adspredt er og I er mig for stærk.

Suffolk.

Jeg fra min Konge vandt ei før.

Kong Henrik.

Kun lidt;

ei heller skal I naar jeg er ved Spillet. —
Nu Lovell, sig, hvad Nyt fra Dronningen?

Lovell.

Jeg kunde ei personlig sige hende
hvad I mig bød; ved hendes Kammerfrue
det blev besørget, Dronningen sin Tak
med Ærefrygt Jer sender og anraaber
om Eders Forbøn.

Kong Henrik.

Ha! hvad siger Du?
Min Bøn for hende; hvad? er hun i Barnsnød?

Lovell.

Saa sagde Kammerfruen; hendes Smerter
en Dødskamp næsten ligne.

Kong Henrik.

Stakkels Anna!

Suffolk.

Gud give hende lykkelig Forløsning!
Han lindre Smerterne og med en Arving
velsigne Eders Høihed!

Kong Henrik.

Det er Midnat.
Til Sengs, til Sengs! Du i Din Bøn erindre
min arme Dronnings Tilstand. Lad mig ene,
min Siæl er sysselsat med Ting, som Selskab
forbrager ei.

Suffolk.

Jeg ønsker Eders Høihed
en rolig Nat. Min ædle Herskerinde
skal i min Bøn erindres.

Kong Henrik.

Carl, god Nat. —
[Suffolk gaaer. Sir Anthony Denny kommer.]
Vel Sir, hvad Nyt?

Denny.

Jeg har til Mylord Erkebispen bragt
det I befaled mig.

Kong Henrik.

Ha! Canterbury?

Denny.

Ja, høie Konge.

Kong Henrik.

Vel, hvor er han, Denny?

Denny.

Han venter Eders Høiheds Villie.

Kong Henrik.

Bring ham hid.

[Denny gaaer.]

Lovell [afsides.]

Der har vi det hvorom sig Bispen yttred,
jeg kom i heldig Stund.

[Denny kommer med Cranmer.]

Kong Henrik.

Fra Galleriet!

[Lovell tøver, uden at gaae.]

Ha! sagde jeg ei: bort! I tøver end.

[Lovell og Denny gaae.]

Cranmer.

Jeg frygtsom er; hvi rynker han saa Brynet?
det er hans Vredes Blik, alt er ei rigtigt.

Kong Henrik.

Nu Mylord, I forlanger vist at vide
hvorfor jeg kaldte Jer.

Cranmer.

Det er min Pligt,
at vente Eders Høiheds Villie.

Kong Henrik.

Staa dog op,
min gode, værdige Lord af Canterbury.
Kom, I og jeg maae vandre lidt tilsammen;
for Eder har jeg Nyt, giv mig Jer Haand;
ja gode Lord, et tale smerter mig,
det gior mig ondt det Følgende at sige:
I seneſt Tid jeg har, og med Uvillie,
hørt mange haarde, ja ret haarde Klager
imod Jer, Mylord; dette overveiet,
bevæget har vort Raad og os at kalde
Jer for os denne Morgen. Da jeg veed,

I kan ei strax fuldkommen reen fremstaae,
maae I, til nærmere Forhør i denne Sag,
som fordrer Eders Giensvar, vise Taalmod,
og være vel tilfreds med at Jer Bolig
vor Tower bliver. I er en Broder af os, (21)
det sommer os at handle saa; thi Vidner
tør ellers ei fremstaae.

Cranmer.

Jeg takker ydmygt,
og er ret glad, ved denne Leilighed,
at blive harpet, hvorved Avnerne
kan skilles fra mit Korn, thi vist jeg veed,
at Ingen omtalt bliver af Klaffers-Tunge,
saa haardt som jeg.

Kong Henrik.

Staa op, Lord Canterbury;
Din Redelighed dybt rodfæstet er
i os, Din Ven; giv mig Din Haand, knæl ei,
lad os gaae lidt omkring; — nu ved vor Frue,
I er en snurrig Mand! Mylord, jeg vented
I vilde overrække mig et Bønskrift
om at forskaffe Eder Sammenkomst
med Jer Anklagere, og uden Fængsling
at høre Eder strax.

Cranmer.

Min høie Konge,
jeg stoler paa min Ærlighed og Troskab.

og glippe de, jeg selv med mine Fiender
skal glædes ved mit Fald; thi uden Retfærd
jeg vil mig selv foragte. — Deres Klager
mig skrække ei.

Kong Henrik.

Veed I da ei hvorledes
Jer Verdens Standpunct er mod hele Verden?
thi mange, mægtige er Eders Fiender,
og deres Ranker staae i samme Forhold.
Ei Sanddruhed og Retfærd nyder stedse
fortiente Løn. Hvor let kan Nedrighed
som den fordærvet, Niddinger ei kiøbe,
til Meeneed mod Jer; sligt er hændt tilforn.
Modstanderne har Magt, og de har Ondskab
som ligner den. Troer Du paa bedre Lykke,
hvad falske Vidner angaaer, end Din Frelser,
— hvis Tienere Du er, — imens han leved
paa denne trædske Jord. Giv Agt, giv Agt!
I troer ei Spring fra Kløppens Tinde farligt,
og beiler til Jer egen Undergang.

Cranmer.

Saa maae min Gud og Eders Majestæt
min Uskyld værne, ellers falder jeg
i Snaren for mig lagt.

Kong Henrik.

Vær ei mismodig!

de skal ei meer formaae end vi tillade.
Tag Mod til Jer; see til i denne Morgen
at møde for dem; hvis de gaae for vidt
i haard Beskyldning og vil fængsle Eder,
da bruger Eders bedste Talegaver
til Modbevis, og med den Grundighed
som Leiligheden byder; dersom Bønner
ei kan bevæge dem, tag denne Ring
og viis den til et Tegn, at for min Domstoel
I vil henskye. — Den gode Mand, han græder,
han ærlig er; ved Christi hellige Moder,
han har et ædelt Hierte. Ingen Siæl
er bedre i mit Rige. — Gaa I kun
og gior som jeg har sagt.

[Cranmer gaaer.]

Hans Taare nægter ham Tungens Brug.

[En gammel Hofdame kommer.]

En Adelsmand [inden for.]

Kom, kom, hvad er Jer Hensigt?

Damen.

Jeg kommer ei; den Tidende jeg bringer
skal joone Dristigheden. — Gode Engle
omsvæve Dig! Gid deres hellige Vinger
Dit Hoved overskygge!

Kong Henrik.

I Dit Øie
Dit Budskab staaer. Er Dronningen forløst?
sig ja, og med en Dreng.

Damen.

Ja, ja, min Konge,
med en elskværdig Dreng. Gid nu og altid
Gud signe hende. Ja, det er en Pige
som lover Drenge siden. Eders Dronning
imellem Eder og den Nysankomne
Bekiendtskab stifte vil; den ligner Jer
som Draaber Vand —

[Lovell kommer.]

Kong Henrik.

Hør Lovell.

Lovell.

Sir.

Kong Henrik.

Giv hende
et hundred Mark; jeg vil til Dronningen.

[Kongen gaaer.]

Damen.

Et hundred Mark! ved Gud, jeg meer vil have.
En slig Betaling for en Staldkarl er.
Nei meer, hvis ei jeg skiælder mig det til.
Har jeg ei sagt at Pigen lignte ham?

nei meer, jeg ellers ſiger om igien;
mens Fernet end er varmt jeg ſmedde vil.

[gaaer.]

Anden Scene.

Statsraadets Forværelſe.

Cranmer kommer. Betiente, Dørvogteren ꝛc. ventende.

Cranmer.

Jeg haaber dog jeg kommer ei for ſildig;
det Budſkab Raadet ſendte, har mig paalagt
al mulig Fil. — End tillukt? Hvorfor dette? —
hvem er her? I dog kiender mig?

Dørvogter.

Jo, Mylord,
men end jeg kan ei aabne.

Cranmer.

Hvorfor ei?

Dørvogter.

I vente maae til I blier kaldt.

Cranmer.

Ja ſaa.

[Doctor Butts kommer.]

Butts. [afsides.]

Det er en Ondskabs Streg. Det glæder mig
at jeg saa heldigen kom denne Vei;
snart Kongen alt skal vide.

[Butts gaaer.]

Cranmer [afsides.]

Det var Butts,
Kong Henriks Læge; da han gik forbi,
hvor alvorsfuldt sit Blik han paa mig hefted!
Gid han mit Fald ei ahned! thi det sikkert
besluttet er af Nogle som mig hade,
(Gud bedre dem! jeg aldrig ondt dem giorde,)
at styrte mig; thi ellers de sig skammed,
at lade deres Lige vente her
blandt Drenge og Betiente. Deres Villie
fuldbyrdes maae og jeg med Taalmod venter.

[I et Vindue foroven komme Kongen og Butts. (22)

Butts.

Et Særsyn vil jeg vise Eders Naade.

Kong Henrik.

Hvad er det, Butts?

Butts.

Hvad I tilforn knap saae.

Kong Henrik.

Skynd Eder, sig hvor er det?

Butts.

Der, Eders Naade;
Ophøielsen af Mylord Canterbury;
ved Døren er hans Stade nu blandt Pager,
Ansøgere og Drenge.

Kong Henrik.

Ha! i Sandhed;
er det den Ære de hinanden yde?
vel at der endnu er Een over dem.
Jeg dem tiltroede dog saa megen Godhed,
(som mindst dog Levemaade,) ei at lade
en Mand af Cranmers Stand, saa nær vor Gunst,
forvente deres Herligheders Villie,
endog ved Døren, som et ringe Postbud.
Nu, ved den hellige Jomfrue, det er Ondskab;
men lad dem færdes. Drag Gardinet til;
vi snart skal høre mere. —

[Lord Cantsteren, Hertugen af Suffolk, Grev-
ven af Surrey, Lord Kammerherren.
Gardiner og Cromwell komme. Lord
Cantsleren tager Sæde ved den øverste Ende af
Bordet paa den venstre Side; en Stoel lades
ledig paa den høire, som for Erkebiskoppen af
Canterbury. De øvrige sætte sig paa begge
Sider af Bordet. Cromwell for Enden som
Secretair.]

Cantsleren.

Lad Dagens Værk begynde, Secretair:
hvi mødes vi i Raadet?

Cromwell.

Ædle Herrer,
Mylord af Canterbury angaaer Sagen.

Gardiner.

Har han derom faaet Kundskab?

Cromwell.

Ja.

Norfolk.

Hvo venter?

Dørvogter.

Derude, Mylord?

Gardiner.

Ja.

Dørvogter.

Lord Erkebispen,
han venter snart en Time Eders Villie.

Cantsleren.

Lad ham komme.

Dørvogter.

Kom nu kun Eders Naade.

[Cranmer nærmer sig Raads-Forsamlingens Bord:]

Cantsleren.

Min gode Erkebisp, det smerter mig

at sidde her og ledig see den Stoel;
men Mylord, vi er Alle Mennesker,
vort Lod er Svaghed; medens Kiødet hersker
Faa Engle er. I, som os skulde lære,
ved denne Svaghed og ved Viisdoms Mangel
har feilfuld handlet, og endda ei lidt,
mod Kongen først, saa Loven, ved at sprede
i Riget ud Jer Klogt, og Eders Præster
(saa høre vi) iddaande Sætninger
heel kietterske og nye og farlige,
til stor Fordærv, naar Bod ei derpaa raades.

Gardiner.

Derfor maae snarlig raades Bod derpaa.
Den som vil tæmme vilde Hingster leder
dem ei ved Haanden for at faae dem fromme;
i Stængerne de rides og blier sporet
indtil de lystre Tøilen. — Hvis vi taale
(af ubetænksom og barnagtig Medynk,
for en Mands Ære,) saadan smitsom Syge,
Farvel da Lægedom! — og hvad vil følge:
Opror, almindelig Vildfarelse
i hele Riget, hvilket end vor Naboe
i Over-Tydskland dyrt bevidne kan,
det har i vore Hierter vækket Medynk.

Cranmer.

Mylords, hidtil, saavel paa Livets Vandring

som paa mit Embeds, har jeg stedse stræbt,
og med ei ringe Iver, at min Kærf,
saavelsom Løbet af min Myndighed,
tog samme sikkre Retning, og mit Maal
var det almene Vel. Ei findes der
en Mand — jeg siger det med sanddru Hierte —
som meer end jeg modstræber, mere afskyer,
— ved Pligtens som Samvittighedens Bud —
den offentlige Roes Forstyrrere.
Gid Kongen aldrig finde maae et Hierte
med mindre Trofasthed! Den som sig nærer
af fuul Misundelse og kroget Ondskab,
han trives bedst. Jeg beder Jer, Mylords,
at de som mig i denne Sag anklage,
hvo de end er, maae Ansigt imod Ansigt,
fremstilles her og tale.

Suffolk.

Nei, Mylord,
det kan ei skee. I er et Lem af Raadet,
thi vover Ingen at beskylde Jer.

Gardiner.

Da mere vigtig Sag end Eders venter,
saa er vi kort med Jer. Haus Høihed, Kongen,
paa vor Indstilling, byder at I skal,
til nærmere Forhør, paa Tower bringes,
hvor I — tilbagetraadt i Folkets Classe —

skal høre mangen diærbelig Beskyldning,
sleer, frygter jeg, end J besvare kan.

Cranmer.

Mylord af Wincheſter, jeg takker Jer;
J stedse viste Eder som min Ven,
J Dommer være vil i begge Retter;
J er saa god. Jeg skiælner Eders Hensigt,
det er mit Fald; men Broder-Kiærlighed
langt bedre sømmer Kirkens Mand end Hovmod.
Med Fromhed kald forvildet Siæl tilbage;
men Ingen styrt! At jeg skal skyldfrie staae,
— læg paa min Taalmod kun hvad Vægt J kan; —
saa sikkert er, som at J med Bevidsthed
gior daglig Uret. Meer jeg kunde sige,
men Agt for Eders Stand, min Tunge binder.

Gardiner.

Mylord, Mylord, J stifter nye Sekter,
det Sandhed er. Den som igiennemskuer
Jer ydre Firnis, seer Brøstfældigheden.

Cromwell.

Mylord af Wincheſter, J er en Smule,
— tillad mig det — for skarp. En ædel Mand,
er han end feilfuld, bør dog finde Agt
for det han engang var, og det er grusomt
den Faldende at krænke.

Gardiner.

Secretair,
tillad J mig et Ord: J nødigst hør,
af Alle, tale saa.

Cromwell.

Hvorfor, Mylord?

Gardiner.

Veed jeg da ei at J begunstiger
den nye Sekt? J er ei reen.

Cromwell.

Ei reen?

Gardiner.

Det var mit Ord.

Cromwell.

Gid J var halv saa pletfri!
da blev J søgt med Taarer, ei med Frygt.

Gardiner.

Jeg skal erindre dette dristige Sprog.

Cromwell.

Erindre ogsaa Eders dristige Levnet.

Cantsleren.

Det er formeget; skam Jer, Lords, hold op.

Gardiner.

Jeg udtalt har.

Cromwell.

Saa jeg.

Cantsleren.

Hvad Eder angaaer,
antager jeg det for beſluttet, Mylord,
ved alle Stemmer her i Statens Raad,
at I ſom Fange vorder ført til Tower,
og, indtil Kongens nærmere Befaling
forbliver der; er Alle enige?

Alle.

Ja, Alle.

Cranmer.

Er der ei andet Middel,
end at jeg ſkal til Tower?

Gardiner.

Hvilket andet
kan I forvente? I er saa beſværlig;
kald Vagten hid.

[Vagt kommer.]

Cranmer.

For mig? Skal jeg da bringes
didhen ſom en Forræder?

Gardiner.

Tag imod ham,
og ſee ham ſikkert bragt paa Tower.

Cranmer.

Hold!
und mig endnu et Ord. See her, Mylords,

I Kraft af denne Ring, min Sag jeg hvirfler
fra onde Mennesker, og henflyer til
en større Dommer, til min Herre Kongen.

Kammerherren.

Ved Himlen, Kongens Ring.

Surrey.

Ei eftergiort.

Suffolk.

Det er den rette Ring, jeg sagde Alle;
da saadan farlig Steen vi vilde løfte,
at den faldt paa os selv.

Norfolk.

Troer I ei, Lords,
at Kongen vredes vil, naar kun et Haar
paa denne Mand blier krummet.

Kammerherren.

Alt for vist,
hvor meget meer da naar hans Liv det gielder?
gid jeg var vel derfra!

Cromwell.

Jeg sagde nok,
at ved at søge Vidnesbyrd og Klager
mod denne Mand, hvis Ærlighed kun Diævlen
og hans Disciple kan misunde ham,
I blæste selv til Ilden, som Jer brænder;
nu har I det saa godt. —

[Kongen kommer, han kaſter vrede Blik paa dem, og tager ſit Sæde.]

Gardiner.

Min ſtrænge Konge,
hvormeget ſkylde vi ei Himlens Gud,
og takker daglig Ham for ſaadan Fyrſte,
ei ene god og viis men høiſt gudsfrygtig,
een ſom i Ydmyghed ſeer Kirkens Hæder,
ſom ſit meeſt fierne Maal, ſom, for at hævde
dens Helligbed med Ærefrygt, ſelv kommer
i kongelig Perſon for at anhøre
en Sag imellem den og dens Fortørner.

Kong Henrik.

I ſtedſe med Lovtaler rede var,
Biſkop af Wincheſter. Men viid, jeg kom ei
for i mit Anſigt Smigers Ord at høre;
de er for tynde for at ſkiule Brøden,
de kan ei ræfke mig. I leger Puddel,
og troer ved Tunge-Logren mig at vinde;
hvorledes Du end teer Dig veed jeg ſikkert
Du har en blodig og en grum Natur. —
[til Cranmer.] Sæt Dig, min gode Mand.
Nu lad mig ſee
den Stolteſte, den ſom vil vove meeſt,
om han ſin Finger hæve tør imod Dig;
ved alt hvad helligt er, han vælge heller

sig Hungersdøden, end at tröe hans Plads
ei sømmer Dig.

Surrey.

Hvis det behager Eder —

Kong Henrik.

Nei, det mishager mig. Jeg havde troet
at finde Mænd af sund Fornuft og Sands
og Vlisdom i mit Raad; men her er ingen.
Var det forsvarligt, Lords, at lade ham,
den gode Mand, — Faa af Jer Titlen egner —
den værdige Mand, ret som en Skoesvend vente
ved Raadets Dør? og en af Eders Lige?
O, hvilken Skam! Gav jeg Jer Fuldmagt til
saaledes at forglemme Eder selv?
jeg tillod Jer at kalde ham til Regnskab,
som Medlem af mit Raad, ei som en Staldkarl.
Jeg seer at Nogle af Jer, meer af Ondskab
end Sands for Retfærd, vilde drive ham
til Yderlighed, hvis I havde Magten,
den I skal aldrig faae imens jeg lever.

Cantsleren.

Min høie Konge naadigt mig tillade
at tale til vort Forsvar. Denne Fængsling
— saa vist som Lov og Troe blandt Mænd end
agtes —
til Hensigt havde mere hans Forhør

og Renſelſe for Verdens Dom end Ondſkab;
ſaa vidt for mig —

Kong Henrik.

Vel, Lords, hold ham i Ære;
hav Agtelſe for ham, han er det værdig:
Jeg føier til, at ingen Fyrſte kan
en Underdaner meer takſkyldig være
for reen Hengivenhed, end jeg er ham.
Gior mig ei meer imod, omfavn ham Alle;
vær Venner, Lords. — Mylord af Canterbury,
jeg har en Bøn I ei maae nægte mig:
Et deiligt Pigebarn end mangler Daaben,
for hende I ſom Fadder være maae.

Cranmer.

Den ypperſte Monark ſtolt vilde vorde
ved ſaadan Ære, o, hvor kan da jeg,
en ringe Underſaat, fortiene den?

Kong Henrik

Kom, kom, Mylord, I ſpare vil Jer Skee; (23)
I have ſkal to ædle Hielpere:
den værdige gamle Hertuginde Norfolk
og Lady Dorſet, er I ſaa tilfreds?
End engang, Mylord Wincheſter, jeg byder,
elſk denne Mand, omfavn ham.

Gardiner.

Af Hiertet,

med Broder-Kiærlighed jeg gior det.

Cranmer.

Himlen
mit Vidne er, at denne Pagt mig fryder.

Kong Henrik.

Din Glædes Taare viser Hiertets Reenhed,
og Sagnet om Dig seer jeg her stadfæstet:
„Vær uretfærdig mod Lord Canterbury,
og han Din Ven for stedse er.“ Kom Mylords,
vi spilde Tiden hen; jeg længes saare,
at see min elskelige Datter christnet.
Forligte nu, I stedse Venner være,
min Magt derved befæstes, som Jer Ære.

Tredie Scene.

Palladsets Gaard.

Allarm og Tummel uden for. Portneren og hans Kael.

Portneren.

I skal snart høre op at larme, I Slyngler;
troer I at Slottets Gaard er en Biørne-Have?
I grove Trælle, hold op med Jer Støien.

En Stemme [udenfor.]

Kiære Hr. Portner, jeg hører til Saltmads-Kielderen.

Portneren.

Du hører til Galgen, for at hænges, Din Skurk; er dette Stædet for Din Brøien? Skaf mig et Dusin Prygle og brav stærke, disse er kun Spidsrødder for dem. — Jeg skal kradse Jer i Hovederne; I vil see Daaben? glaner I efter Øl og Kage her, I gemene Lømler?

Karlen.

Vær dog taalmodig; det er saa umuligt,
— naar I ei skyder blandt dem med Kanoner —
at faae dem bort, som paa en Maidags Morgen, (24)
at lulle dem i Søvn. Vi lettere
Sanct Poul's flytter, end adspreder dem.

Portneren.

For Satan, hvorledes kom de ind?

Karlen.

Hvorledes kommer Floden op ad Themsen?
Saa meget som en dygtig tre Fods Prygl,
— her seer I Stumperne — udrette kan,
har jeg giort ryddeligt.

Portneren.

I har slet intet giort.

Karlen.

Jeg er hverken Samson eller Ridder Guy,

heller ikke Colbrand, for at kunde meie dem ned for mig; men dersom jeg har sparet Nogen hvis Hoved jeg kunde naae, enten Ung eller Gammel, Han eller Hun, Hanrei eller Hanreis-Viv, saa lad mig aldrig mere smage en Mørbradsteg, og det gior jeg ikke for en heel Koe; nei min Siæl gior jeg ei.

En Stemme [udenfor.]

Hører I, Hr. Portner.

Portneren.

Jeg skal strax være hos Jer, min gode Hr. Hallunk. — Hold Døren lukket, Lømmel.

Karlen.

Hvad vil I have, at jeg skal giøre?

Portneren.

Hvad skal I giøre andet end staae dem ned i Dusinviis? Er dette Moorfields hvor der skal mønstres? eller har vi faaet en dygtig Bavian til Hoffet, siden Qvinderne beleire det? Himlen bevare mig, hvilken Utugts-Yngel har vi her for Døren! Paa min christelige Samvittighed, denne ene Daab vil avle Tusinde; her har vi Fader og Fadder og alting sammenblandet.

Karlen.

Desto sværere bliver Skeerne. Der staaer en Knegt temmelig nær ved Døren, efter Fiæset

at dømme, er han en Kobbersmed; paa min Samvittighed, tyve Hundedage regiere i hans Næse, alle som staae ham nær ere under Linien, de behøver ingen anden Straf; denne Drage har jeg truffet tre Gange i Hovedet, og tre Gange har han fyret sin Næse af imod mig, han staaer der som en Morteer, for at brænde løs paa os. Nær ham stod en Bissekræmmer-Kiærling, som beskyldte mig for at stifte Oprør i Staten, indtil hendes Nellike-røde, Spølkomdannede Hue drat hende af Hovedet; jeg forfeilede Meteoret og traf Kiærlingen, som raabte: „Knipler her!" og strax saae jeg, i det Fierne, nogle og fyrretyve Knippeldragerinder marchere op til Undsætning, disse vare de haabefulde Forsvarere af Fisketorvet, hvor hun boede. De angreb, jeg holdt mig tappert; omsider kom de paa Kosteskafts Afstand, jeg stod mig endnu, da pludselig en Drengeskare bag dem, lutter Pak, udfærdigede en saadan Steenregn, at jeg var nødt til at tage-Fanen ind, og overlade dem Marken. Djævelen var iblandt dem, tror jeg.

Portneren.

Det er den Ungdom som tordner i Skuespilhuset og fægter med raadne Æbler; jeg har

nogle af dem in Limbo patrum, hvor de kan
dandse i tre Dage, og siden foreſtaaer dem et
Maaltid til Afſked af et Par Bøddelknegte.

[Lord Kammerherren kommer.]

Kammerherren.

Nu Himlen fri os, hvilken Stoi er dette!
de trænge meer og meer fra alle Sider,
ſom til et Marked. Hvor er Portnerne?
de dovne Slyngler; I er brave Karle,
indlade ſaadan Sværm! er alle diſſe
ſærdeles Venner fra Forſtæderne?
Her er for Damerne en herlig Plads
naar de fra Daaben komme.

Portneren.

Eders Naade,
vi er kun Mennesker; hvad To kan giøre,
ſom ei vil ſønderrives, har vi giort;
de lyſtre ei en Hær.

Kammerherren.

Saa ſandt jeg lever,
hvis Kongen vredes, lægger jeg Jer begge
et Jern om Foden og paa hvert et Hoved
en dygtig Pengemulkt. I dovne Slyngler,
ved Tondens Spundshul ligger I, og glemmer
at paſſe Tieneſten. Hør, hør Trompeter!
De komme alt fra Daaben; rap Jer, fort!

Gaa, bryd igiennem Trængslen; find en Vei og Plads for Skaren, eller jeg skal finde for Jer, i tvende Maaneder et Fængsel.

Portneren.

Gior Plads for Prindsessen.

Karlen.

Du store Krabat, staa tilside, eller jeg skaffer Dig Hovedpine.

Portneren.

Hei, Du i den Kammelottes Troie, paa den anden Side af Bommen, eller jeg kaster Dig over Rækværket.

Fierde Scene.

Palladset.

Lyd af Trompeter. I Optog komme to Adelsmænd; Londons Lord Mayor; Hosebaands Ordenens Herold; Cranmer; Hertugen af Norfolk med Marschals-Staven; Hertugen af Suffolk; to Adelsmænd, der bære store Skaaler paa Fødder, som Dobesklænk; Fire Adelsmænd bære en Thronhimmel under hvilken Hertuginden af Norfolk, som Gudmoder, bærer Barnet, i en kostbar Kappe ꝛc., en Dame bærer Hertugindens Slæb; Marquisinde Dorset og flere Damer. Toget gaaer engang Skuepladsen rundt, derpaa taler Herolden.

Herolden.

Gid Himlen i sin uendelige Godhed nedsende et lykkeligt, langt og stedse lykfaligt Liv til den høie og mægtige Prindsesse af England, Elisabeth!

[Lyd af Trompeter. Kongen kommer, med Følge.]

Cranmer [knælende.]

For Dig min Konge og vor gode Dronning,
jeg og de ædle Vidner bede Herren:
Gid al det Held den Tilfredshed, som Himlen,
Forældre ved et elsket Barn kan skiænke,
maae vorde Eders Lod!

Kong Henrik.

Tak, gode Erkebisp.
Hvad blev hun kaldt?

Cranmer.

Elisabeth.

Kong Henrik.

Staa op!

[Kongen kysser Barnet.]

Tag min Velsignelse med dette Kys;
jeg i Alherrens Haand Dit Liv hengiver!
Han Dig beskytte!

Cranmer.

Amen!

Kong Henrik.

Alt for gavmild,
I ædle Faddere mod hende var;
jeg takker Jer af Hiertet, saa vil Barnet,
naar det kan fatte Engelsk.

Cranmer.

Lad mig tale,
saa byder Himlen mig; Mit Ord I tyde,
som Smiger ei; thi det skal vorde Sandhed.
Det kongelige Barn, — vogt hende Gud! —
endskiøndt i Vuggen, dette Land forjætter
ti tusind Fold Velsignelser, som Himlen
til Modenhed skal bringe. Hun skal vorde
— dog faa Nulevende kan skue det, —
et Mønster for den Tid hvori hun lever,
og for den kommende. Ei Sabas Dronning
saaledes hylded pletfrie Dyd og Visdom,
som hun vil gjøre det; thi hver en Dyde,
som smykke kan et saa ophøiet Hoved,
og alle Dyder, som de Gode følge,
fordobblet blier. Hun fostres skal af Sandhed,
og hellige og himmelrene Tanker
i Raad med hende sidde vil; hun elsket
og frygtet blier; af sine Egne signet.
Som Sæd paa Mark i Storm skal hendes Fiender
af Kummer bøie Hovedet og bøve.

Det Gode vil med hende vore frodigt;
I Sikkerhed skal hver Mand nyde under
sit eget Vintræe, hvad han plantet har; (25)
og Fredens muntre Sange der skal tone.
Gud skal erkiendes; Alle, trindt om hende,
den sande Vei til Ære vandre vil,
og derved vinde Hæder, ei ved Blod.
Dog skal ei Freden slumre hen med hende; (26)
men, som naar Underfuglen Phoenix døer,
og skaber af sin Aske sig en Arving,
beundringsværdig, herlig som den selv,
saa skal hun al sin Storhed efterlade,
naar Himlen kalder hende bort fra Støvet,
til Een, udsprungen af den hellige Aske,
en Stierne liig, i Rygte stor som hun,
og staae urokket. Fred og Overflod
og Kiærlighed og Skræk, som tiente hende,
skal vorde hans, og som en Ranke grøe;
og overalt, hvor Himlens Søel nedskinner,
haus Ære og hans Navn forkyndes skal
og skabe nye Nationer. (27) Han skal blomstre,
og liig en Bierge-Ceder skal hans Grene
beskygge Eng og Dale trindt omkring ham,
og vore Børnebørn skal skue dette,
og signe Himlen.

Kong Henrik.

Underdaad Du taler.

Cranmer.

Lykſalighed for England ſkal hun vorde,
og alderſtegen, ſkal hver hendes Dag
med herligſte Bedrift ſtaae hæderkronet.
Gid jeg ei vidſte meer! men hun maae døe,
hun maae, thi Himmelen vil have hende;
men ſom en Jomfrue, ſom en pletfri Lille
i Jorden ſynker hun, og Verden græder.

Kong Henrik.

O, Mylord Erkebiſp,
Du har oplivet mig; ja fattig var jeg
før dette lykkelige Barn blev mit.
Din Troſtens Spaadom er ſaa frydefuld,
at naar jeg er i Himlen vil jeg ønſke,
at ſkue Barnet, og min Skaber priſe.
Jeg takker Alle. Eder, Mylord Mayor
og Eders Brødre er jeg ſær forbunden,
thi Eders Væren her er mig en Ære,
I ſkal mig takfuld finde. Kom, Mylords,
til Dronningen, og hun vil takke Eder,
hun bliver ellers ſyg. Alt Arbeid hvile,
og mine Giæſter denne Dag I være,
for Barnets Skyld den holdes ſkal i Ære!

Epilog. (28)

Jeg vædde tør, at vi ei mored Hver
med dette Stykke; Nogle komme her,
at sove et par Acter, Disses Fryd
blev styrret ved Trompets og Paukers Lyd,
det er elendigt raabe de, jeg frygter
at Andre dømme efter disse Rygter;
og de som sige; Fuld af Vittighed!
saa lige fare ei med Sanddruhed;
men De, som kan i dette Stykke finde
et Billed af en from og dydig Qvinde,
— thi vi en saadan viste — smile de
og sige: Hende fryder os at see,
da vi de fleste Mænd har ogsaa vunden,
de vil til Klap ei holde Haanden bunden.

Om Kong Henrik den Ottende.

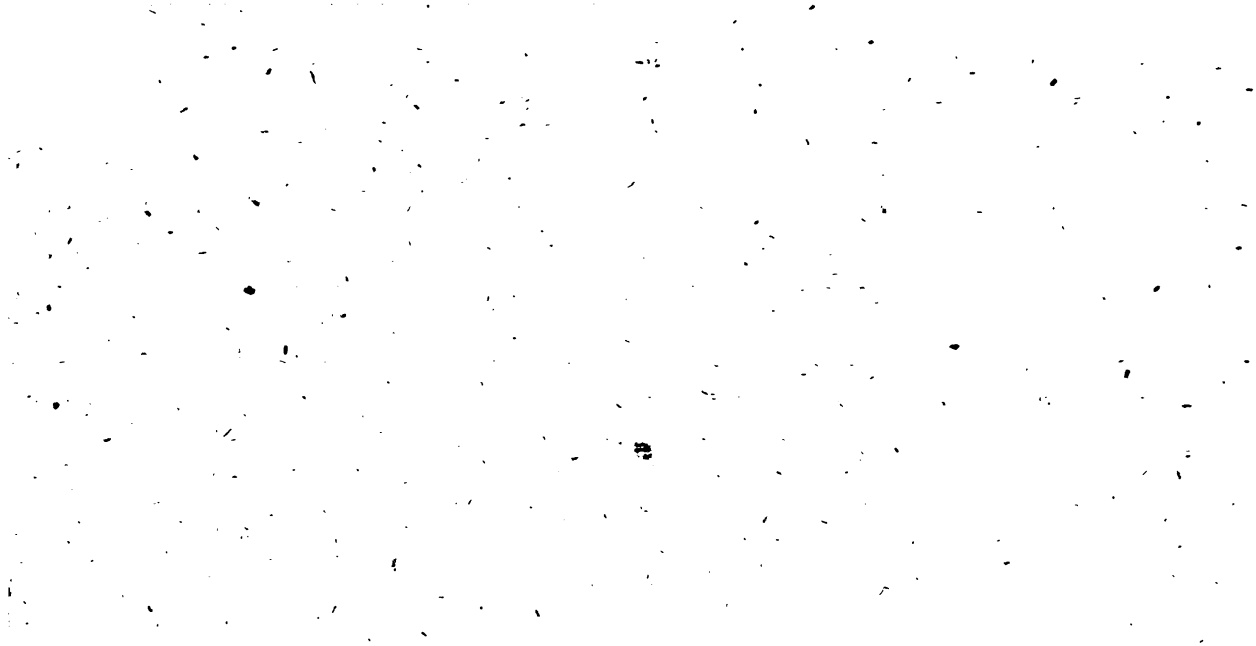

„Dette hiſtoriſke Drama," ſiger Malone, „omfatter et Tidsrum af tolv Aar; det begynder i det tolvte Aar af Kong Henriks Regiering, (1521) og ender med Eliſabeths Daab, 1533. Shakſpeare har afviget fra Hiſtorien, ved at antage Dronning Catharinas Død før Eliſabeths Fødſel; thi Catharina døde ikke før 1536.. Kong Henrik den Ottende er efter min Formodning ſkrevet i Aaret 1601."

A. W. Schlegel udtrykker ſig ſaaledes:

„Shakſpeare var ligeſaa dyb Hiſtoriker ſom Digter; ſammenligner man hans Henrik den Ottende med de foregaaende Stykker; ſaa bliver det indlyſende hvorledes den engelſke Nation under Henrik den Syvendes lange, rolige og ſparſommelige Regiering, enten ved den fra Borgerkrigene tilbageblevne Afkræftelſe eller ifølge de for den ſtørre Deel af Europa paa den Tid

fælleds Indvirkninger var pludseligen overgaaet fra Middelalderens kraftigere Forvirring til den nyere Tids ordnede Tomhed. — Henrik den Ottende har desaarsag et noget prosaisk Udseende, thi Shakspeare underkastede sig stedse, som Konstner, sit Emnes Beskaffenhed. — Naar der iblandt hans Arbeider findes andre, der i Phantasiens Flugt, Eftertryk i Pathos og Caracterer langt overgaae det nærværende; saa har man derimod Leilighed her at beundre hans Forstands Fiinhed, hans fuldkomne Bekiendtskab med Hoffet og Verden. — Hvormegen Duelighed udfordredes der ikke til for Dronningens Hine *) offentligen at foreſtille saa betænkelige og hende selv saa nær angaaende Gien-

*] Alting vidner om at Henrik den Ottende allerede er skrevet imedens Elisabeth endnu levede. Man veed at Ben Jonson under Kong Jacobs Regiering bragte Stykket paa nye paa Skuepladsen med forøget Pragt og tillod sig i samme nogle Forandringer og Tilsætninger. — Fra Ben Jonson hidrører uden Tvivl Spaadommen om Jacob den Første; den maatte have mishaget Elisabeth og er saa slet indskudt at man strax strax kiender en fremmed Tilsætning.

ſtande uden dog at træde Sandheden for nær. Han har demaſkeret den tyranſke Konge aldeles ſom han var: hovmodig og ſtivſindet, vellyſtig og følesløs, udſvævende i ſine Raadesbevilsninger og hevngierrig under Retfærdigheds Paaſkud; alligevel er Skildringen holdt ſaaledes at en Datter kunde anſee den for fordeelagtig. — Eliſabeths retmæssige Fødſel beroede paa Ugyldigheden af Henriks første Ægteſkab, og Shakſpeare har ſtillet Forhandlingerne angaaende hans Skilsmiſſe fra Catharine af Arragon i et ſaare tvetydigt Lys. Man ſiner tydeligen at Henriks Samvittigheds Skrupler ikke ere andet end Anna Boleyns Skionhed. — Catharine er egentligen Stykkets Heltinde; hun vækker den inderligſte Deeltagelſe ved ſin Dyd, ſit værgelvſe Uheld, ſin ſagtmodige og dog faſte Modſtand, og ſin værdige Hengivenhed. — Efter hende udgior Cardinal Wolſey's Fald Stykkets Hovedindhold. Henriks hele Regiering var ikke ſkikket til en dramatiſk Behandling; det vilde blot have blevet Gientagelſer af de ſamme Optrin: hans Gemalinders Forſkydelſe, endog deres Henrettelſe, og hans meeſt agtede Tieneres Synken i Unaade, hvorpaa ſom ofteſt Dodsſtraffen fulgte. Shakſpeare har imidlertid tilſtrækkeligen fremſtillet Prøver af alt det,

som betegner Henriks Levnetsløb. Men da der paa det Sted, hvor han afbryder, egentligen ikke er noget Affnit i Historien; saa maae man vel tilgive ham at have budet os et Smigrerie til den store Elisabeth i Stedet for en heldig Opløsning. Stykket slutter med den almindelige Glæde over denne Prindsesses Fødsel og med Spaadomme om den Lykfalighed, hun i Fremtiden vilde nyde og udbrede. Ikkun ved en saadan Vending kunde den øvrige Fremstillings voyelige Frimodighed sikkres: Shakspeare var sig sikkerligen selv dette theatralske Blændværk meget vel bevidst. Stykkets virkelige Ende er Catharina's Død, den han derfor ogsaa, imod Tidsordenen, har stillet i en tidligere Tidspunct."

W. Hazlitt siger:

„Dette Stykke indeholder liden Handling eller lidenskabelig Heftighed, dog har det betydelig Interresse af et mere nitidt og tænkende Slags, og nogle af de frappanteste Steder i vor Forfatters Værker. Dronning Catharines Caracteer er det fuldkomneste Afrids af den ældrende Qvindes Værdighed, Blidhed og Resignation. Hendes Appel til Kongens Beskyttelse, hendes Samtalet med Cardinalerne og sine Fruentimmer vise en ædel og høimodig Aand.

Doctor Johnson siger at: „Catharines Blidhed i Sorgen og Dyd i Ulykken har givet os nogle Scener, som billigen bør henregnes til de største Virkninger Tragoedien har frembragt. Men Shakspeare's Genie kommer ind og gaaer ud med Catharine. Det Øvrige kan let opfindes og let skrives.“ Dette er let sagt, men med al tilbørlig Agtelse for en saa stor og berømt Authoritet, som Doctor Johnsons, er det Usandhed. Til Exempel: Den Scene hvor Buckingham ledes til Retterstedet, har neppe nogen anden Forfatter naaet. Og atter Wolseys Characteer; Beskrivelsen af hans Stolthed og Fald er uefterlignelig; og have en Storhed i Effecten, en Pathos, som ene Shakspeare's Genie kunde laane til Elendighederne af en stolt og stet Mand, som Wolsey. Der er en Slags barnlig Simpelhed i selve Hielpeløsheden af hans Tilstand, som reiser sig fra Erindringen om hans tilforn, uovervindelige Ærefyge. Efter hans Fienders skiærende Sarcasmer ved hans Unaade, hvilke han bærer med den ham egne Aands Overlægenhed, bryder han ud i den skiønne Apostrophe: Farvel, et langt Farvel, ꝛc. pag. 270. Der er i dette Sted, saavelsom i den vidt be-

kiendte Dialog med Cromwell, som følger, noget som hæver sig over det Almindelige, heller ikke er Griffiths Beretning om Wolseys Død mindre shakspearsk; og den Godmodighed, med hvilken Dronning Catharine, lytter til d e n s Ord, som hun af alle hadede meest, imens han levede, giver hendes Caracteer den sidste Fuldendelse.

Iblandt flere Billeder af stor individuel Skiønhed, bør nævnes Beskrivelsen, da Anna Bullen viser sig for Folket ved hendes Kroning. Henrik den Ottendes Caracteer er malet med megen Sandhed, den ligner et meget ubehageligt Portrait, malet af Mesterhaand. Hans brusende Adfærd, hans Stolthed, hans Lavhed, hans Sandselighed, hans Grusomhed, hans Hyklerie, hans Mangel paa almindelig Sømmelighed og almindelig Menneskelighed ere tegnede med stærke Linier. Hans, ved Tradition til os komne, Egenhed i Udtryk, fuldender Maleriets Realitet. Det Magtudtrykkende expletive: „Ha!" hvorved han tilkiendegiver sin Fortrydelse eller Forundring, har en Virkning, liig den første skrækindjagende Lyd af en Tordenskye. Han er af alle vore Monarker den hadeværdigste; thi han besidder alle Barbariets og Lissens Laster uden deres Dyder. An-

dre Konger før ham, som Richard den Tredie, vare Tyranner og Mordere enten af Ærefyge eller Nødvendighed; de vandt eller befæstede uretfærdig Vælde ved voldsomme Midler; de ødelagde deres Fiender, eller dem som modsatte sig deres Stigen til Thronen, eller giorde dens Besiddelse usikker. Men Henrik den Ottendes Magt er mest uheldbringende for dem han elsker: han er grusom og samvittighedsløs for at tilfredsstille sine sandselige Begiærligheder; blodig og udsvævende; en forelsket Morder, en qvindagtig Vellystling. Hans hærdede Ufølsomhed, ved Andres Lidelser, vinder Styrke ved den ryggesløseste Selvoverbærenhed. Det religiøse Hyklerie, under hvilket han maskerer sin Grusomhed og sine Lyster, er fortreffelig udviklet i den Tale, hvori han udmaler sin Samvittigheds vaagnede Skrupler og dens tiltagende Ængstelser og Rædsler, hvilke have bragt ham til at skille sig fra Dronningen. Den eneste Ting til hans Fordeel i dette Stykke, er hans Opførsel mod Cranmer.

Noter til Kong Henrik den Ottende.

(1) Pag. 163.

Bevis vorder troet.

Efter den gamle romantiske Legende om Bevis af Southampton. Denne Bevis, (eller Beavois) en Sarer, blev for sin Tapperhed af Wilhelm Erobrer ophøiet til Greve af Southampton.

Theobald.

(2) Pag. 168.

Den Slagterhund.

Om Wolsey siges at han var en Slagters Søn.

Johnson.

Doctor Grey fortæller, at Keiser Carl den Femte sagde, da Hertugen af Buckinghams Død blev ham berettet: Den første Buk i England er sønderrevet af en Slagterhund.

Steevens.

(3) Pag. 183.

Roſen.

Navnet paa et Huus i Suffolk-Lane (en af Londons Gader).

Whalley.

(4) Pag. 191.

Mit Farſot venter.

Den ſom taler er nu i Kongens Slot i Bridewell, hvorfra han vil gaae til Baads, ad Themſen, til York-Pallads, (Cardinal Wolſeys Huus,) nu Whitehall.

Malone.

(5) Pag. 199.

Et Kys til Pant paa Valget.

Den Dandſende valgte ſin Dame for hele Aftenen, og fik efter den Tids Skik et Kys af hende.

Steevens.

(6) Pag. 203.

Hans Pairs.

En Pair af England kan kun dømmes af ſine Lige.

Overſ.

(7) Pag. 213.

Den Franſke Kongens Søſter.

Hertuginden af Alençon.

Steevens.

(15) Pag. 281.

De fem Havne. (Cinque ports.)

Disse fem Havne: Hastings, Dower, Hithe, Romney og Sanvich beliggende i Kent og Sussex, ligeover for Frankerig, indgik i Wilhelm Erobrers Tid et Forbund, for at forsvare Kysten for Overfald.

Overs.

(16) Pag. 287.

Paa Mulen længer sidde.

Cardinaler reed sædvanligt paa Muler. See Cavendish's Life of Wolsey.

Reed.

(17) Pag. 289.

Lærdoms Tvilling-Brødre.

To Universiteter paa de nævnte Steder.

Overs.

(18) Pag. 290.

Af denne Theater-Anvisning troer jeg ei at Shakspeare har skrevet et eneste Ord. Katharines næste Tale har sandsynligt hiulpet Skuespil-Bestyreren til dette Marionet-Spil.

Malone.

(19) Pag. 291.

De lyse Aasyn. (bright faces.)

Malones ovenstaaende Anmærkning synes saa meget

rigtigere, som Shakspeare neppe ville lade Catharine tale om lyse Aasyn naar de vare maskerede.

Overs.

(20) Pag. 297.

Primero.

Primero og Primavista, to Spil med Kaart. Primum, et primum visum, det er: først, og først seet, fordi den som viser først en vis Orden af Kaart, har vundet.

Grey.

1) Pag. 303.

Jer en Bøder af os, ꝛc.

Da Jer en af Raadet er det nødvendigt at fængsle Eder, for at Vidnerne ei skal blive afskrækkede.

Johnson.

(22) Pag. 308.

Jet Vindue foroven ꝛc.

Vore Forfædres mistænkelige Aarvaagenhed fandt paa at anbringe Vinduer, hvorfra man overskuede Sale, Kiøkkener, Gange ꝛc. Slige Kikhuller findes endnu i adskillige offentlige gamle Bygninger, som ikke have lidt ved den nyere Architectur. Uden Kundskab herom vilde Shakspeares Scene-Anvisning i dette Tilfælde være mørk.

Steevens

(23) Pag. 319.

Jspare vil Jer Skee.

holde mig fra at nære den Mistanke, at hverken Prologen eller Epilogen til dette Stykke er Shakspeare's Arbeid; non vultus, non color. Det forekommer mig meget sandsynligt, at de ere fremkomne ved Ben Jonsens paatrængende Venskab eller Tienstfærdighed, de ere aldeles i hans Maneer.

Johnson.

Steevens, Farmer og Malone ere, i denne Henseende, af Doctor Johnsons Mening.

Overs.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

Form 410